

ПОЛИТИКИН

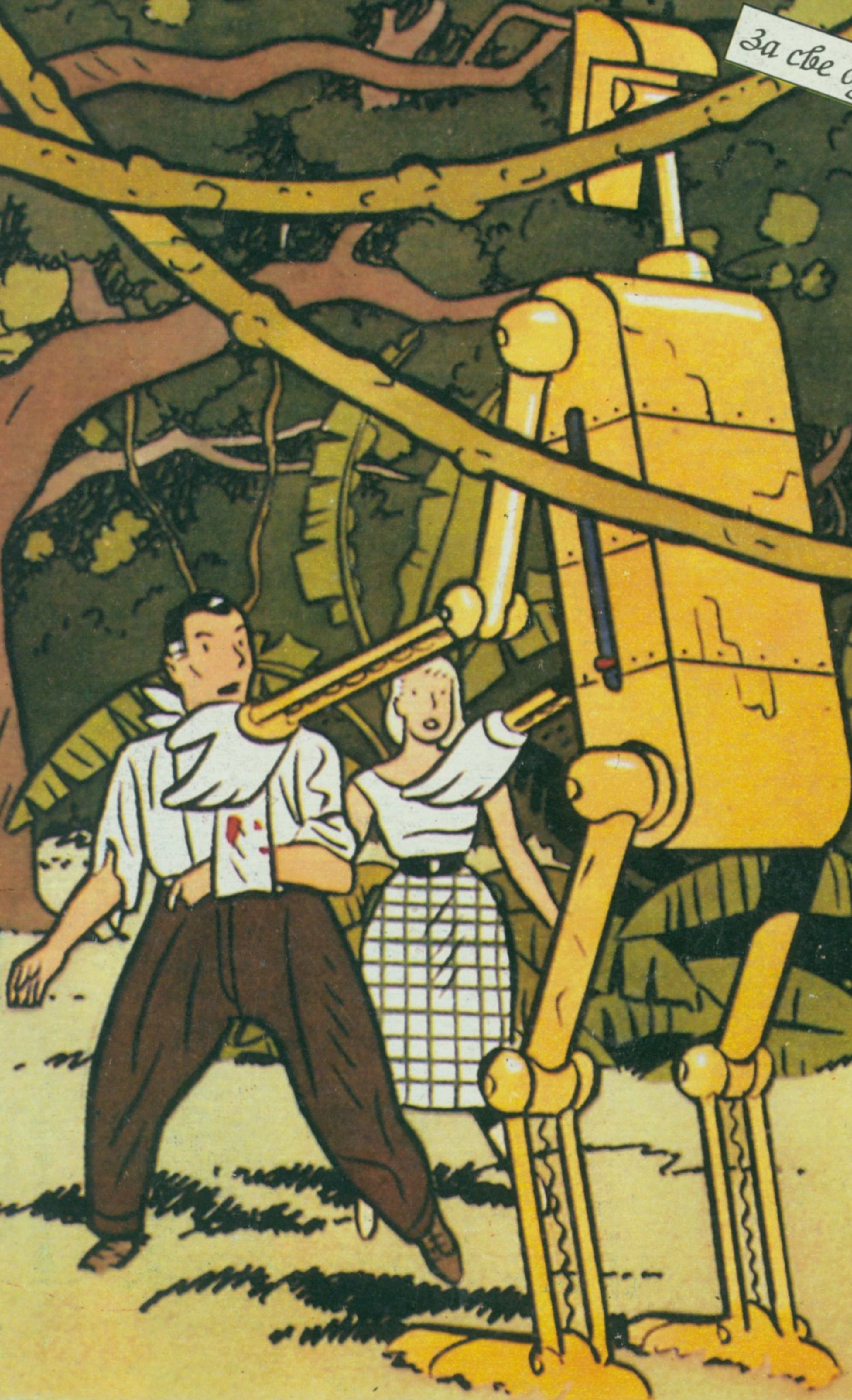
ЗАБАВАНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Бразилска 1,00 GBP

7. II 1992. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIV • ЦЕНА 100 ДИН. • БРОЈ 2093

За све од 7 го 77

ФАНТАСТИКА
ЉУБАВ
СВЕМИРСКОГ
ЛЕТАЧА

Епирхер

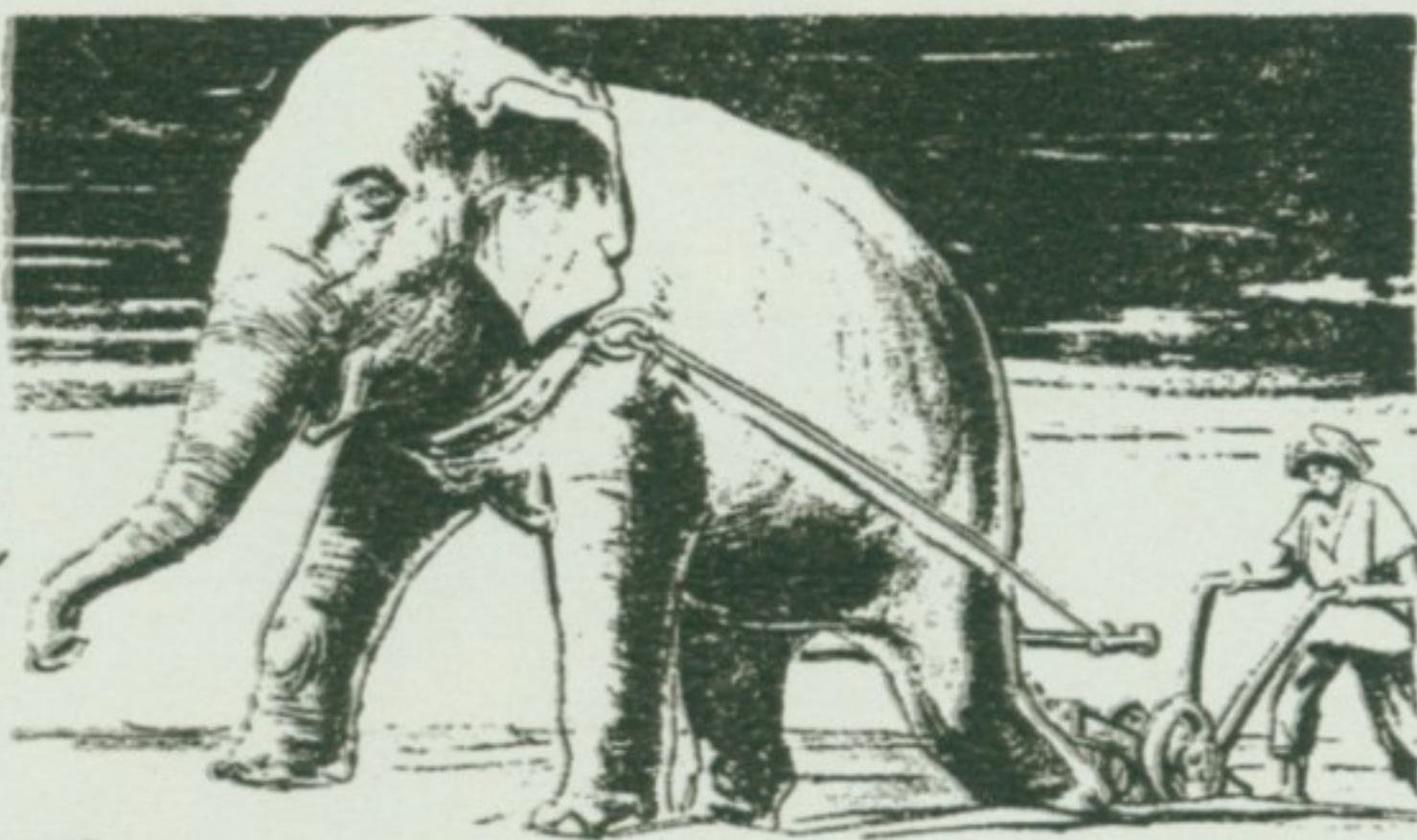
Веровати или не!

**Тейсер
Тлауибалгер**
ПОЗНАТИ ШВАЈЦАР-
СКИ АЛПИНИСТА,
ПОПЕО СЕ 100 ПУТА
НА 4505 М. ВИСОК
ВРХ МАТЕРХОРН.

СЛОНОВЕ

ОД 4 ТОНЕ
АЗИЈЦИ ЧЕ-
СТО УПРЕЖУ
ДА ВУКУ
ПЛУГ.

Џозеф Бејлес

ИЗ ФОРДСА (ДРЖ. ЊУ. ЏЕР-
СИ, САД), НА НАДЛАКТИКУ
МОЖЕ ДА ПОРЕЂА 50
НОВИЦА, БАЦИ ИХ
УВИС И СВЕ
ИХ УХВАТИ.

МАС АФУЕРА

ТИХООКЕАН-
СКО ОСТРВО
ИЗ ГРУПЕ
ХУАН ФЕР-
НАНДЕЗ,
ЛИЧИ НА СТО
ПАЛО СА 13
ПРСТИЈУ НЕ-
КЕ ПРАИСТО-
РИЈСКЕ ЖИ-
ВОТИЊЕ.

ХЕНРИ ВЕБ

ИЗ БАБРАХАМА,
У БЕЛИКОЈ БРИТА-
НИЈИ, ИМАО ЈЕ ДЕ-
ВЕТОРО ДЕЦЕ, КАО
И ЊЕГОВ ОТАЦ, ДЕ-
ДА И ЧУКУНДЕДА.

КУКЕ

НА ТРЖНИЦИ У
КИЦИНГЕНУ
(НЕМАЧКА)
ЗИДАНЕ СУ МАЛ
ТЕРОМ КОЈИ ЈЕ
УМЕСТО СА ВО-
ДОМ МЕШАН СА
ВИНОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

AIDS-BAR

●●● пре три године у Ам-
стердаму је отворен први ка-
фић за оне заражене сидом.
У Холандији сада има око
1700 људи оболелих од сиде,
а 10-20 хиљада има овај ви-
рус у крви. Исти кафићи от-
ворени су и у Варшави и Бер-
лину, а циљ им је да се зара-
жени не осећају изоловани,
да им се да место где ће се
сусрети и пружи морална
подршка.

●●● за лондонску поли-
цију један „лендровер“ преу-
ређен је у амфибију. На коп-
ну је ово теренско возило
могло да развије брзину од
112 километара на сат, а на
води – седам чворова (13
km/h).

●●● у Калифорнији је на-
прављен супертрактор, чети-
ри пута шири од обичног.
Тиме је не само повећана
ширина обрађене бразде, већ
се и мање земље гази, а и
принос је виши.

●●● голубови не пију во-
ду као друге птице, то јест не
подижу главу при сваком
гутљају већ уроне читав
кљун у воду и сишу је, а при
том им посебни залиски за-
творе носне отворе.

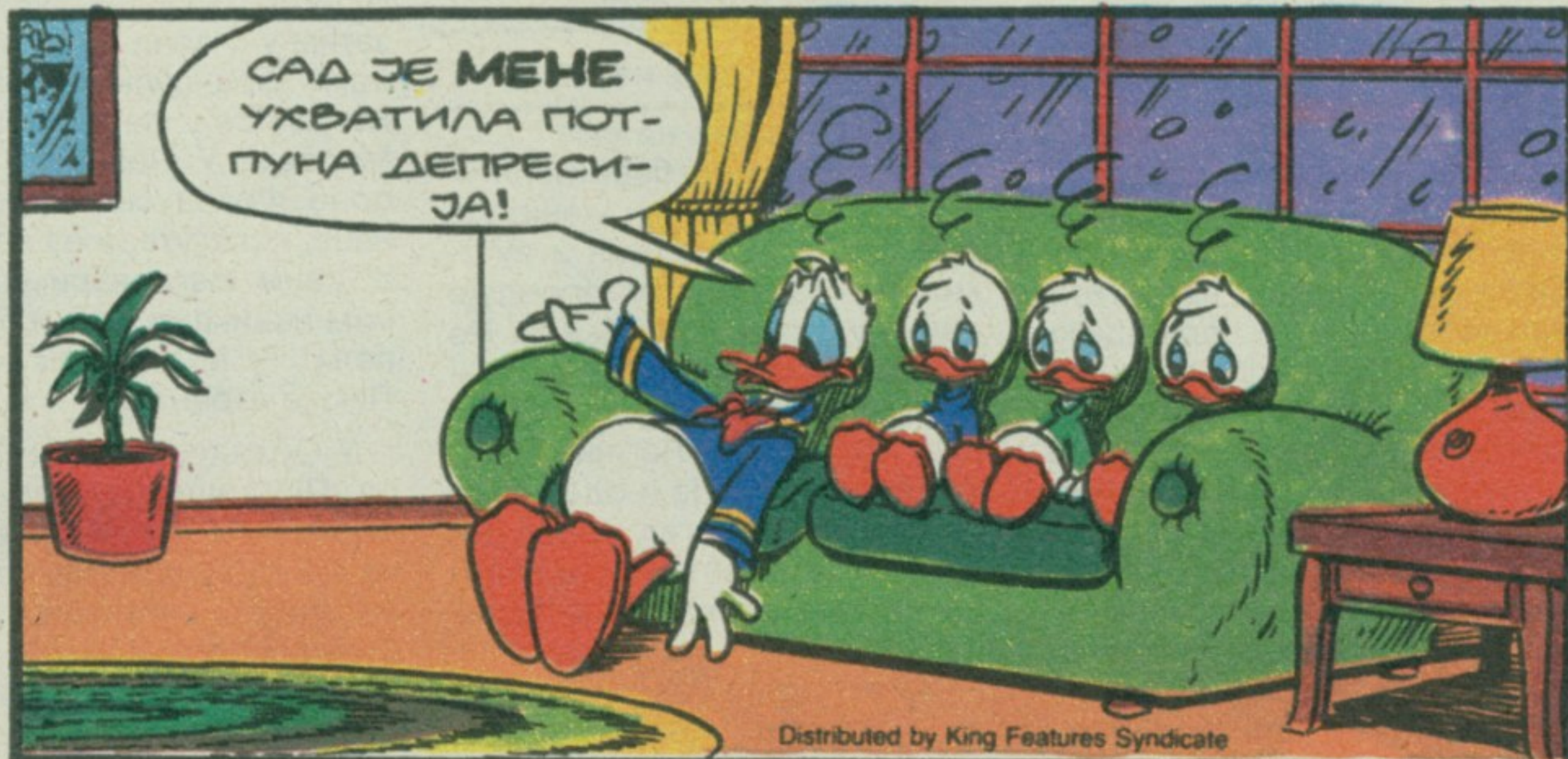
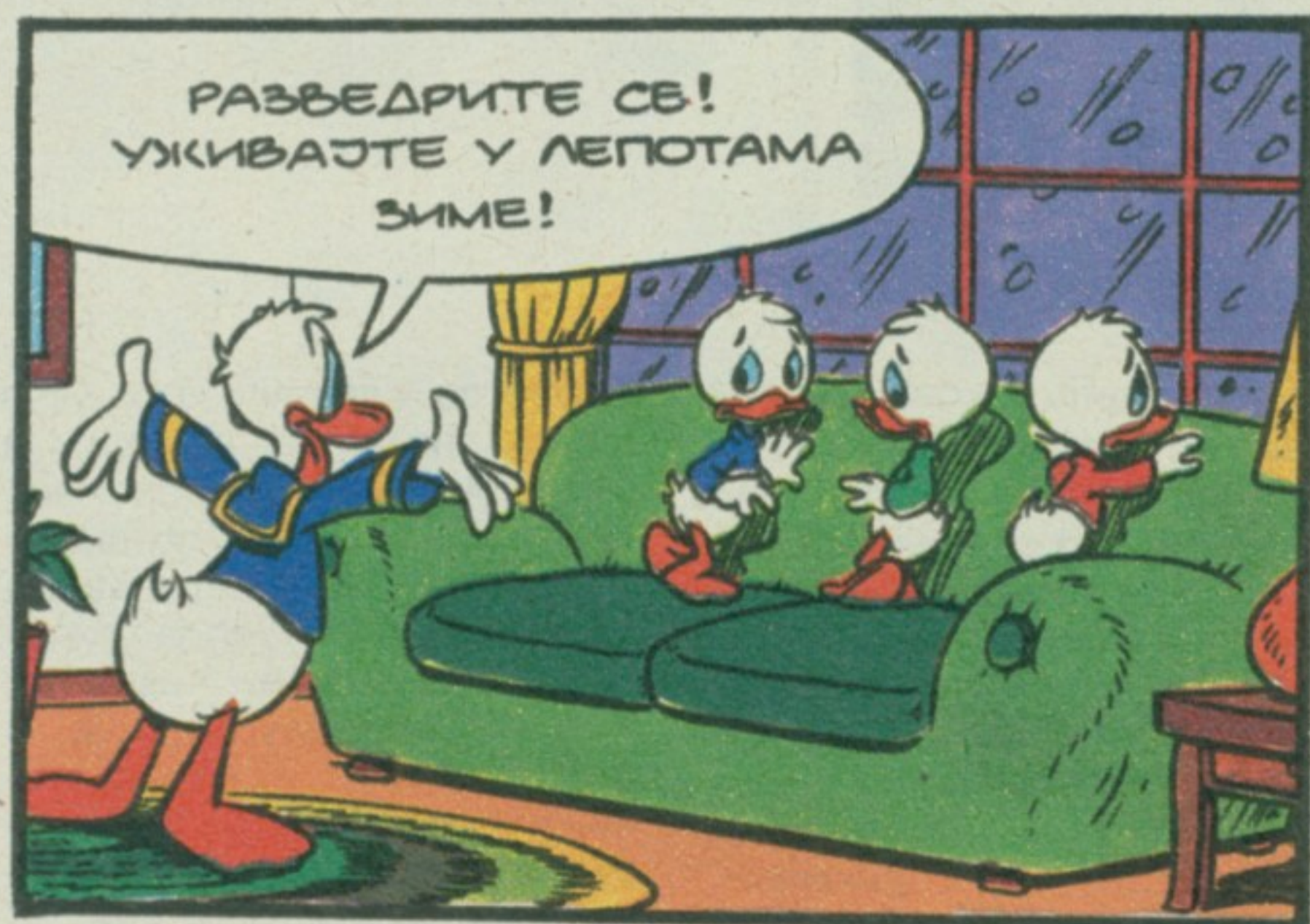
●●● проводник од стакле-
них влакана познате немачке
фирме „Шофт“ издржао је
десет милиона пресавијања.
Овај рекорд показује да се
оптичко стаклено влакно
сасвим слободно може ко-
ристити за преношење ин-
формација између делова
компјутерских система.

●●● просечан Америка-
нац у току живота изложен
је деловању 60 хиљада хе-
мијских једињења из загађе-
не хране или „човекове око-
лине“. Утицај многих од
ових материја на људско
здравље још није проучен.

●●● од 1930. године об-
јављено је више од 30.000 на-
учних радова о вирусу грипа,
али овај ће рекорд ускоро
бити оборен: о вирусу сиде
већ је штампано 26.000 ис-
траживања.

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

Већ четири године сам у Француској легији странаца. Започела је и пета, она је и крај уговора који сам потписао. По истеку тог рока могу да обновим уговор на следећих пет година.

После прве четири године проведене у Легији, под условом да за њим не трага Интерпол или полиција земље из које долази, легионар има право да тражи и добије француско држављанство. Обавезно мора да приложи крштеницу. О томе, међутим, многи легионари сањају. А ратују за Француску и гину под њеном заставом.

У ствари, Легија странаца је држава у држави. Потпуно је независна по унутрашњем устројству, а истовремено делује у саставу француских оружаних снага.

Лупежи и остали

Рођени сам Босанац, место рођења Градачац. Родитељи су ми се преселили у Осиек. Тамо је, веле, бољи живот. Чуо сам за Легију странаца. Пун жеље и снаге да нешто променим у животу обreo сам се у Француској.

Просто је невероватно како су Французи једноставно решили пријем у Легију странаца. Пријавиш се чак и у сеску жандармеријску станицу, и док дланом о длан већ си у возу или аутобусу за регрутни центар Легије странаца који се налази при свакој касарни француске регуларне војске.

Тамо те лепо дочекају, понуде кафом, поделе осмех и унакрсним испитивањем разврстају те у тешке криминалце који измичу закону, лупеже лакшег калибра који својој домовини нису стали на жуљ, политичке отпаднике (ти им се највише допадају) или обичне људе који, ето тако, желе у Легију. Убице и лица стављена ван закона одмах избацују на улицу, то у Легији више не пролази. Остали лупежи могу да прођу, али не под својим именом. Они добијају лажно име и презиме и лажне податке и француски пасош такозваног интерног типа, тек да с њим прођу царинску и пасошку контролу на цивилном аеродрому. Наиме, легионари никада на ратишта не путују у униформи и војним авионима. Они се обично до најближег ваздухопловног одредишта пребацују путничким авионом или посебним

авионом са путничког аеродрома и зато увек улазе у авион у цивилном оделу. Њихова ратна опрема, међутим, путује посебним војним транспортним авионом и добијају је тек у касарни на ратишту!

Дакле, легионари – лупежи увек се воде под назнаком

Легионар
Стојан Дамјановић
(десно)
у
разговору
са
нашим
сарадником

„неидентификован“ и за њих је живот у Легији, при том се мисли и на одмор и на одсуства, чемеран. На легионарској личној карти преко њихове слике, обавезно црно-беле, стоји идентификациони број и управо он их издваја од личне карте легионара авантуриста чисте прошлости, такозваних идентификованих чија лична карта има слику у боји и праве податке.

Шта се све не сме

Шта легионар не сме?

Не сме да се бави политиком. Не сме да се жени. Не сме да има свој стан и аутомобил. Не сме да поседује рачун у француској банци. Не сме да се дописује ни са ким из матичне земље нити да телефонира док у Легији не докаже ко је, шта је и одакле је. По ступању у Легију, а без доказаног идентитета, три године не сме да напушта Француску.

Легионар се званично води као човек без држављанства,

и онај идентификовани и онај неидентификовани!

У првом додиру са регрутним центром све је за око лепо. Као да звоне звона како је Легија потребна вама а не ви њој! Понуди се и информатор на свим језицима света о правима и обавезама легионара. Права балада! Човек и не примети да је већ „снимљен“ као снажан и добродошао. Будући легионар упућује се затим у главни центар, матицу свих француских легионара. Налази се у месту Обања код Марсеја. У Обањи је душа и срце Француске легије странаца, компјутери са подацима о свим легионарима, њиховим навикама, чак и броју ципела! Ту је и главна команда Легије странаца.

У Обањи почиње главна игра. Придошлица чезне за Легијом, а Легија се, бајаги, нећка да га прими. На полигону ма тече испитивање здравствених, психичких и физичких способности новопечених легионара. Физички неспо-

собни се одбацују. Тих дана кандидатима се понуди, ја бих га назвао – „уговор о жељи“. Придошлица потписује да жели у Легију странаца, а „великодушна“ Легија жељу прима на знање. Какве ли варке! Тај предуговор је, у ствари, уговор чврст као стена. Ако кандидат за легионара на обуци обогати, биће избачен, ако испуни све захтеве – повратка на слободу више нема.

Истина, у уговору постоји клаузула која легионару почетнику дозвољава да напусти Легију у року од годину дана, али он, несрећник, што због непознавања језика, што због слабог увида у уговор, најчешће не зна за ту одредбу.

Без права на свој језик

На тестирању у Обањи остаје се најдуже двадесетак дана. Са придошлицама се не поступа грубо, напротив. Зато ваљда ником и не пада на памет да бежи.

ЗАРАДА СА УКУСОМ

Ово је казивање тридесетогодишњег Стојана Дамјановића који је у Легију странаца отишао из авантуризма. Данас једва чека да му истекне петогодишњи уговор.

СМРТИ

Илустровао: Брана Јовановић

Из Обање пут води у Кас-телнодари у близини Тулуза где са налази велики центар за обуку легионара. Ту су касарне са око 500 лежајева и полигони за обуку и изван града.

Доласком у Тулуз сваком легионару се одузима право да разговара на матерњем језику макар имао земљака у соби за спавање! Боже благи, ја нисам знао ни речи француског. Французи су предвидели и то. Сваком странцу додељен је „близанац“, тачније легионар Француз који се у касарни званично назива „бином“. Његово је да спава на кревету изнад мог, да се креће где и ја, да на полигону за вежбе буде моја „таксена марка“ и да ме учи што француском језику што реаговању на команде. То ме је излуђивало и терало да уместо језика учим читаве фразе на француском.

Приликом четворомесечне обуке у Тулузу свакодневно сам честитао себи што све могу да издржим. Да ми је неко некада рекао да ћу сваког јутра морати да претрчим десет километара или да ћу два пута у четири месеца са теретом од 19 килограма у трку преваљивати осам километара – рекао бих да је луд. Сада је то била стварност. Не дај боже да млади легионар направи грешку: или му следује 20 склекова под пуном ратном спремом или ударац песницом подофицира у груди или стомак. За промашај у гађању на 200 метара „грешника“ је чекало пузање на том растојању.

Подофицир је у Легији странаца све и свја. Официре ретко виђамо. Догађа се да гневни легионар на ударац подофицира узврати истом мером. Следује му 20 дана самице. Занимљиво, у Легији странаца чин мајора сврстава се у подофицире.

Сваки легионар може постати подофицир ако добије препоруку претпостављених и положи додатне испите. Официрска места резервисана су само за Французе.

Без паре у цепу

После четворомесечне обуке у Тулузу легионар се разврстава по специјализацији у регименте. Ја сам допао падобранцима–командосима. Припадам Другој регименти са седиштем на Корзици. Одатле су нас као професионалце слали према потреби: Чад, Џибути, Кувајт... По правилу, палата легионара у првој години је око хиљаду немачких марака. На терену, у борби, исплаћује му се око три и по хиљаде марака. Ме-

сечно, разуме се. И у француским францима. Ја сам то само прерачунао. На жалост, легионар не може да располаже зарађеним новцем у целости. Он се уплаћује на његову штедну књижицу на благајни касарне. На руке може да добије само једномесечну зараду. Уштеђевина му се исплаћује кад му истекне уговор легионара и поново постане „свој“ човек!

Такозвани неидентификовани легионари, илити легионари под лажним именом, немају право да путују по свету. Одмор од 45 дана годишње могу да користе само у летовалиштима Легије странаца на територији Француске. Идентификовани, они други, авантуристи чисте прошлости, имају право да подигну у касарни пасош матичне земље (који од првог дана стоји под кључем) и да иду на одмор где желе.

Оно што се о легионарима најмање зна јесте да и идентификовани и неидентификовани не смеју да прекораче праг касарне у грађански свет у униформи! Оно што ми знамо из филмова чиста је бајка. Из касарне легионар не сме да искорачи без цивилног одела! Оно стоји у металном ормару. Уз то, свакодневне обавезе легионара у касарни трају од 6 до 18 часова. После тога они облаче цивилно одело и напуштају касарну а да нису бавезни да траже пропусницу од било кога. Њихова дневна радна обавеза је завршена, они су слободни. Но, недај Боже да их у шест изјутра нема на смотри.

Дневне вежбе легионара су паклене. Годишње из моје регименте бежи од 300 до 400 људи. Исто толико пристигне нових. За „побегуљама“ се не расписује потерница. Међународно право то не дозвољава. Али, ако којим случајем неко од њих једног дана ступи на тло Француске, биће враћен у регименту да „одради“ уговор уз, замислите, само 60 дана затвора!

На крају још један куриозитет: униформу, радну и парадну, добијамо на одређено време, војне чизме на, рецимо, годину дана, а капу, ону познату округлу или беретку за рат, сваки легионар мора да купи у касарнском магацину. Веровали или не, то је једини део војне одеће који легионару не припада бесплатно.

Да ли бих некоме препоручио Легију странаца? Никоме и никада. То је пакао који тешко може да се замисли.

А живот је тако леп.

Забележио
Миленко Тодоровић

К

ад су се прве „блатњаве“ или „колске“ представе упутиле у опасан подухват по дивљим пределима Запада, циркус је у Америци још увек био нешто ново. Новац да изведе прву представу добио је извесни Џон Бил Рикетс.

Дођи, види и – плати!

Рикетс је био сјајан јахач и учитељ јахања, а прву представу дао је 1793. године у Филаделфији. У публици је седео чак и председник Џорџ Вашингтон, велики обожава-лац циркуса.

Америчка публика никада раније није видела таквог јахача. Неке од његових мајсторија опасно би конкурисале и најбољим савременим циркусима, на пример, скок преко траке разапете на 3,5 метара висине и истовремено преко штапа који је Рикетс држао са обе руке док је коњ јурио пуним галопом! Било је ту још јахача, затим ходач по жици, клоун и главна звезда – његов коњ Корнплантер који је умео да изведе свакојаке вратоломије, па и да прескочи преко леђа другог коња!

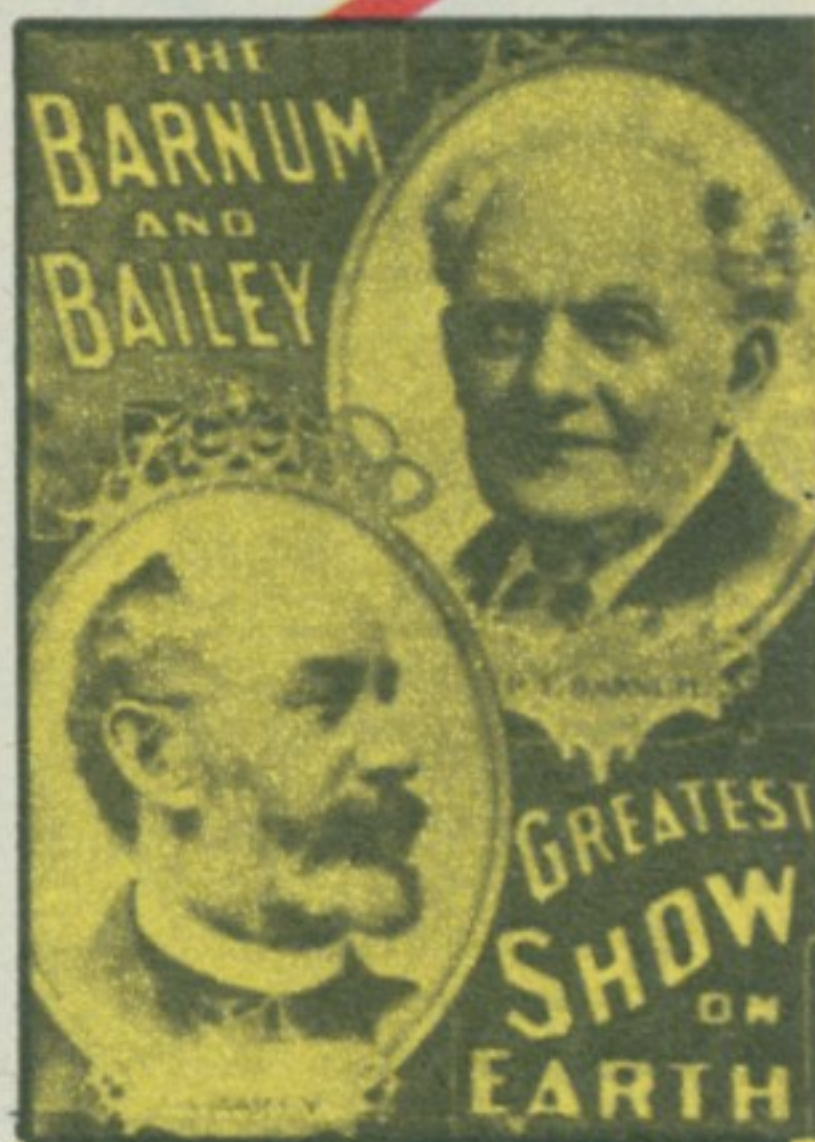
Велико узбуђење настало је кад је априла 1796. године у Њујоршку луку приспео брод „Америка“. Капетан Јакобс Крауниншилд имао је посебан товар из Бенгала где је за свега 450 долара купио слоницу. Ускоро ју је продао извесном Овенсу за 10.000 долара! Први дебелокожац који је стигао до обала Новог света дебело се исплатио власнику.

Овенс је слоницу повео на турнеју и са њом направио невероватну сензацију. Приказивали су је свуда, од државе Њујорк до Јужне Каролине – и то пуне 22 године!

ДВА ВЕКА ЦИРКУСА

ПРЕДСТАВЕ МОРА ДА БУДЕ!

Године 1880. основан је Барнумов и Бејлијев циркус који је прогласио „Највећу представу на свету“. Опстао је до данас

Другу по реду дебелокожу „примадону“ Стару Бет довели су у Америку 1815. године. Причало се да је набављена на аукцији у Лондону за 20 долара, а у Америци ју је купио Хаклија Бејли за 1.000 зелених новчаница.

Бејли је на турнеју повео и друге животиње и ускоро је имао читаву менаџерију. Да публика не би бесплатно гледала шоу, путовао је стално ноћу, а животиње је приказивао дању у великим амбарима.

Подстакнути Бејлијевим успехом, и многи други кренули су на турнеје, па је око 1820. године по источном делу Америке кружило тридесетак примитивних „колских“ представа.

Кров на леђа, пут под ноге

Постепено, јахачки циркуси и конкурентске менаџерије почели су да раде заједно: уз јахачке тачке приказивале су се и оне са вештинама живо-

тиња, а да би атракција била већа придодате су и опасне звери у кавезима.

Негде око 1830. године једна новина омогућила је да власници циркуса, којима су амбари ионако постали сувише тесни, почну да одржавају представе свуда где је могло да се сакупи довољно публике – измишљен је шатор са великим кровом.

Сналажљиви Натан Холс и његов партнер Арон Тарнер брзо су доконали да је боље да власник циркуса оде до публике, а не да изнајми амбар и чека да гледаоци сврате у циркус. Кренули су на пут са шатором који је имао округли кров пречника 30 метара.

Но, представе под великим шатрама и даље се изводе само у већим градовима. У скромне вароши и даље одлазе мале, „колске“ представе. Таквим колима стигли су први циркуси у граничарска насеља на Западу.

Све за параду

Тим раним трупама требало је много храбрости и издржљивости. Путовали су по прилично неодређеном распореду, а чланови трупе радили су више различитих послова за које никад нису редовно добијали плату.

Обично би недељу дана раније неког послали у место ка коме су се упутили да покрмама и радњама дели летке и прича о представи. Дан пре осталих полазила је претходница која је обележавала пут полажући уз њега летве од оgrade или користећи пробушено буре које је испуштало брашно. Каравани су се ипак често губили јер су други путници или невреме могли да уклоне трагове.

Становници ретких успутних насеља радо су излазили

да гледају како пролазе циркуски каравани. Била је то прилика да се измоли или у трампу добије неко пиле, јаје, млеко...

Кад циркус коначно стигне, у место би око сат пре осталих ушли клонови да уз много вике, шале и акробације обзнане време почетка представе и заголицају машту учмалих мештана чудесима која их очекују.

На прилазу селу караван се зауставља – коњима се каче перјанице, развијају се заставе, скидају покривачи на кавезима са дивљим зверима, свирачи дотерују одела... Тек тада, одевени у најбоље рухо, у село улазе циркусанти и парадирaju главном улицом, у чему им се прикључује гомила мештана. Представа може да почне!

За време путовања од места до места по граничном подручју циркуске звезде вребале су многе опасности, на пример велика крда бизона. Средином прошлог века преријом је тумарало око 20 милиона ових животиња, а једнако непријатна била је помисао на Индијанце. Мало су одахнули тек 1881. кад се у Северној Дакоти предао поглавица „Бик Који Седи“. Ко је тада могао и да помисли да ће он са њима чак и да подели циркуске даске наступајући у представама Бафало Била!

Локалне силеције нису биле ништа мање опасне. Било је сасвим уобичајено да покушају да уђу на силу не плативши карту. У тако заподенутим

Сви су волели ову атракцију путујућих циркуса – гала параду. У малој вароши као што је Бунвил у Мисурију парада је била незаборавни део детињства

Да би до
заселака
Запада жељних
забаве допрло
мало сјаја, први
амерички
циркуси морали
су да одолевају
пожарима,
поплавама,
сушама и
Индијанцима...

обрачунима циркус су бранили коњушари које су газде баш и бирале по снази и вичности у тучњави. Пушке, шаторске мотке и све што се нађе при руци постајало би убојито оружје, а многи су платили и главом.

Тако је погинуо и Виљем Лејк, власник чувеног циркуса, јер није хтео да пусти једног силеџију без карте који му се касније прикрао и пуцао му право у срце.

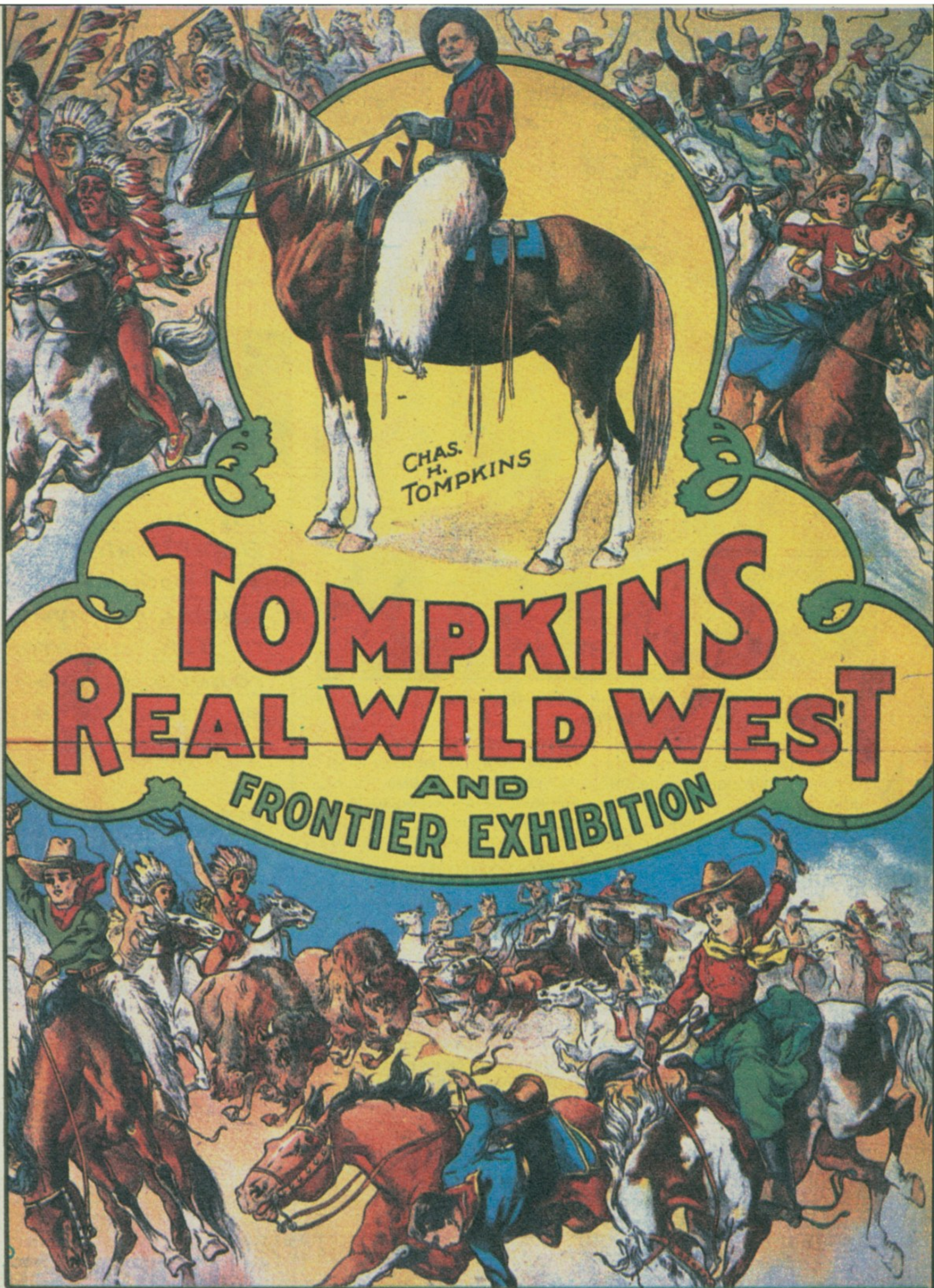
До пожара је увек лако могло да дође, поготову кад су представе почеле да се изводе ноћу. Окачени о главне носаче, на конопцима су висили дрвени рамови са свећама од лоја и китовог уља. После су дошле уљане лампе, а већ 1879. године компанија „Купер и Бејли“ уводи електрично осветљење: лампе са угљеним електродама и генератором на парни погон. Наравно, власници су одмах увидели да је и то својеврсна атракција, па су посебно наплаћивали улазнице за разгледање „електричне централе“.

Ах, тај шоу!

Циркуси су брзо мењали власнике и имена, али су нека од њих ипак остала упамћена: Џејмс Купер, Дан Кастело, Барнум и Бејли, а касније и Бафало Бил Коди, Пони Бил Лили, Ени Оукли или браћа Ринглинг.

Циркус Џона Робинсона био је један од првих на граници. Више од 70 година припадао је истој породици и није мењао име. У њему су прве циркуске кораке направили многи касније чувени власници циркуса или извођачи: Џејмс Бејли као дечак, највећи амерички клоун Дан Рајс, славна јахачица Ема Лејк, најбољи јахач без седла свих времена Џејмс Робинсон, Дан Кастело који је најпре био клоун...

Чак се и Гризли Адамс на кратко удружио са Роузовим

Тексаски каубој Чарлс Томпкинс био је велики мајстор ласа и јахања. Наступао је у Кодијевом „Дивљем западу“ све док није основао сопствену труп. Од правог Запада остала је само романтична представа

цирксом. Из планина је донео многе занимљиве животиње: медведе – гризлије и барибале, два лоса, кугуара, дивљу свињу од 400 килограма, орла... Касније је са свом том менаџеријом отишао у Њујорк.

Дивљина Запада постепено је ишчезавала. Старе параде из времена „колских“ представа прерасле су у велике, сјајне уличне поворке.

Спедлингов и Роџерсов циркус остао је упамћен по многим иновацијама, а нарочито по „Аполоникосу“ – огромним парадним колима са запрегом од 40 коња и уграђеним музичким механизмом који као да се састојао од 1.000 инструмената. На реци Мисисипију имали су „Пловећу палату“, велики брод – позорицу који је могао да прими 2.000 људи.

Како је цивилизација све више освајала Запад, неки од људи који су стекли славу као извиђачи и сами су постали забављачи. најпознатији од њих, Бафало Бил Коди и Дивљи Бил Хикок, спадају у шест најбољих извиђача са границе.

Сјајна забављачка каријера Била Кодија трајала је пуне 43 године! Искористио је славу и вештине стечене на граници боље од свих осталих. Иако његова представа „Дивљи запад“ није била циркуска, ко-

На светском сајму у Сент Луису (1904), бунџија-слон задаје муке особљу циркуса „Хагенбек“

ристио је доста од њихове технике – путовања железницом, слање претходнице, бомбасто рекламирање...

Дивљем Билу Хикоку не-

кусом. Срео је госпођу Агнесту, удовицу Виљема Лејка, венчали су се и пошао је на турнеју са њеним циркусом. Кад је чуо за ново налазиште

КРОЗ ТРЊЕ ДО – ПОЗОРНИЦЕ

Како је циркус постајао све већи, путовање из места у место захтевало је пажљиво планирање и рад. Путовало се у две групе.

Пошто би завршили вечерњу представу, извођачи су одлазили у хотел и могли су ујутру дуже да одспавају. Носачи и кочијаши имали су много напорнији распоред. Тек пошто спакују и утоваре шатру, седишта и сву опрему, могли су да ухвате неколико сати сна и то на сламарицама испод кола.

Коњушар их буди рано у зору. На брзину се на логорској ватри кува кафа, упрежу се коњи... Још се не би ни разданило, а караван је већ кретао на пут пун локви, камења и блата. Дешавало се да се тешка кола заглаве у блато или да склизну и преврну се.

Око подне, чим караван стигне до новог места, почиње истовар и монтажа. У међувремену, кренуо је и други део трупе. Поред лаких кочија и кола-кавеза који путују много лакше и брже, слободно трчкарају коњи – извођачи, понији, камиле... Углавном стижу на време кад је све већ спремно за наредну представу.

достајао је Кодијев дар. Смутило му се да буде шериф и прохтело му се да на Нијагариним водопадима прикаже прави лов на бизоне. Похватао је и допремио бизоне, нашао полудивље Индијанце и најављени лов је отпочео. Но, није смислио начин како да наплати гледање! Скупило се мноштво света, али кад је почело сакупљање пара шеширом, није добио довољно ни да покрије трошкове. У представи „Преријски извиђачи“ наступао је са Кодијем, али је пуцао тако близу ногу извођача који су играли Индијанце да их је опрљео барутом!

Касније, опет накратко, поново је дошао у везу са цир-

злата у Црним брдима, напустио је и жену и циркус и убрзо погинуо у кафанском обрачу-ну.

Крајем века граница нестаје, а златни дани циркуса нису је задуго надживели. У време велике кризе, тридесетих година овог века, многи циркуси су последњи пут склопили шатре. Од нешто више од педесет, до данашњих дана преживела су само два – циркуси брзће Ринглинг, Барнумов и Вејлијев, који су се удружили у „Велики циркус“.

Као и дивља граница, блатњави путеви и чађаве локомотиве, сви остали су нестали и преселили се у – успомену...

Љ. Петровић

АСТРОНАУТ

ИЗ

БЕОГРАДА

ДОСТА МИ

**Кад то каже
гумац Драган
Војиновић, он
то озбиљно и
мисли, не глуми,
и већ десетак
година стрпљи-
во чека позив у
Хјустон**

Београђанин Драган Војиновић заиста је особит човек. Не само зато што је гумац, и други су, ни што божићни маратон трчи одевен у Божић-Бату. Господин Војиновић је особит по томе што се спрема да постане свемирски путник. Не до тамо неке, ко зна које, милионима светлосних година удаљене галаксије. Он је реалан човек: чим прилике дозволе он ће у комшилук. На Месец. Тако му бар карта гласи: Земља – Месец. Е, сад, ако до тог путовања не дође у догледно време, неће имати ништа против да тркне до најближе орбиталне станице. Макар на викенд. И то је већ нешто, а он је, како рекосмо, скроман човек. Само му снови нису такви и да је друкчије, можда господин Војиновић не би ни стигао на странице нашег листа.

Резерва као услов

Прича почиње овако: пре десетак и више година Наса је расписала конкурс за астронауте – грађане. Вест о томе је стигла и у наше новине. Згодно, помислио је Драган Војиновић и сместа се упутио у читаоницу канадске амбасаде да сазна нешто више. Зашто баш тамо? Зато што је пријаве Наси требало проследити преко „Ер Канаде“. Љубазни службеници рекли су

му шта су знали и дали упитник који је требало да попуни.

– Има ли каквих услова, нешто посебно што треба да испуним – распитивао се.

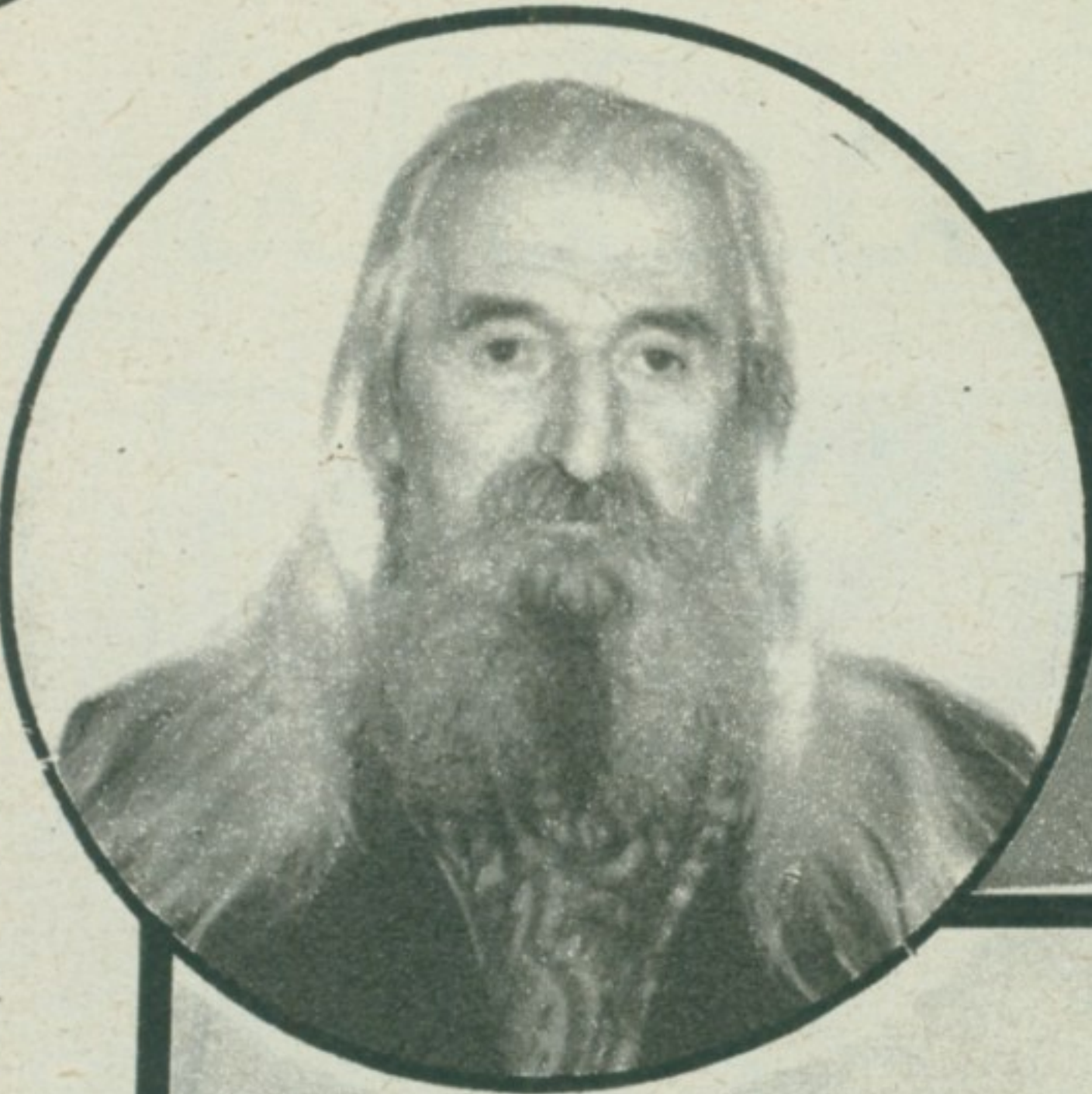
– Посебно не, али морате да нађете резерву, људе спремне да вас замене уколико не будете у могућности да кренете на пут.

То и није неки проблем, помислио је Драган Војиновић. Када је, неколико дана раније, причао својим добрим познаницима Ђорђу Радмилцу и Ђорђу Јовановићу да има намеру да се пријави, рекли су да упише и њих. И таман су сва тројица заборавила да им је икада и пало на памет да се вину са мајчице Земље, кад су стигли упитници. Требало је да одговоре чиме се баве, шта су по професији, колико им је година, баве ли се спортом, болују ли од неких болести, посебно хроничних и наследних. На крају подуже листе кандидати су морали да објасне зашто желе да постану свемирски путници и мисле ли да су, као Земљани, уопште способни за то.

– На прво од ова два питања одговорио сам да хоћу да постанем астронаут зато што желим да што више научим, сазнам, да учествујем у освајању свемирских простора. На друго сам, наравно, одговорио са „да“ – прича нам Драган Војиновић.

Наса мисли озбиљно

Иако сам уредно послао упитник, још нисам веровао да ћу бити један од оних срећника који ће пре или касније полетети неким шатлом у космичке просторе. Да ствар постаје озбиљна, схватио сам кад су у Београд стигла двојица стручњака: позвали су ме на разговор и очигледно били задовољни мојим психофизичким стањем. Да је било друкчије, свакако да не бих добио савет којим све спорским активностима треба да се бавим, како да се храним. Још мање бих добио карту са редним бројем 136.

ЈЕ ЗЕМЉЕ!

Упркос поодмаклим годинама,
Драган Војиновић
се нада да ће стићи на Месец

Тако сам у потпуности променио начин живота: почео сам тиме што сам обишао институте за спортску медицину у Кошутњаку, на Ташмајдану и у Панчеву где су ме „претресли“ од главе до пете. На Ташмајдану нису били баш претерано одушевљени мојим физичким могућностима, али су резултати из остала два института говорили да могу да почнем са тренингом.

У почетку су ти тренинзи били веома напорни, касније све мање. У сваком случају, ја већ више од 10 година три пута недељно возим бицикл бар по 20 km трчим 15 до 30 km и пливам 6 x 100 метара. На тај начин одржавам физичку кондицију и чекам да ме позову, мада ме брине то што ове године нико није дошао да провери оно што називају стањем активног чекања. Помало ме теши само то што се још једном догодило да се људи „задужени“ за мене не појаве. Било је то после оне катастрофе „спејс шатла“ који је изгорео одмах после полетања и у којој је живот изгубила америчка учитељица, прво „обично“ лице у једном васионском броду.

Можда је листа мања?

Зар га та катастрофа не плаши, питали смо.

— Зашто би. Ако се тако нешто и догоди, човек нема времена да то схвати. Све се деси не у секунди, него у њеном стотом делу. Ја то знам и из искуства са такмичења, мислим то колико је то време кратко: пре годину-две изгубио сам златну медаљу управо због једне стотинке.

Уосталом, сигуран сам да бих много више изгубио ако не бих отишао на Месец него ако ми се несрећа догоди. И зато, редовно тренирам, као и пре десет година, одржавам кондицију и — чекам. Тим пре што је сасвим могуће да се моје место на листи чекања померило: ко зна колико је оних који су били пре мене из разних разлога одустало?

Он, Драган Војиновић, није. Стрпљиво чека. Хоће ли дочекати? Зашто не би, пита. Па, није више баш у цвету младости, околишамо. Седамдесет и једна му је. То је тачно, слаже се али је уверен да је у много бољој физичкој кондицији него неки двоструко млађи. По чврстом стиску руке и ми бисмо то рекли.

Олга Вукадиновић

AIR CANADA itinerary/itinéraire

NAME
NOM Mr. Dragan Vojinović

DATE 6 Feb.

FROM — DE	DATE	DEP.	ARR.	FLIGHT/CLASS VOL/CLASSE	STATUS ETAT
Earth					
TO — A					
Moon	O P E N				
TO — A					
TO — A					
TO — A					

No. 0136
FARE — PRIX
TAX — TAXE
TOTAL

ACF 526A 7-66 FOR FURTHER INFORMATION, PLEASE TELEPHONE 512-222/509
POUR PLUS AMPLES RENSEIGNEMENTS, APPELER

Карта за лет на Месец

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПУЛЕНЕ

- ЗАШТИТНИЦИ БРОДА И МОРНАРА

Пулене на прамцима разликовале су се код појединих народа: (1) легионар, најчешћи украс на римским бродовима, (2) пулена на клиперима из 19. века, (3) ован са арапске бутре, (4) украс са феничанских бродова, (5) кљуна велике пироге у Камеруну (6) глава статве на викиншким дракарима, (7) кљуна египатског ратног брода и (8) прамчана статва полинежанске пироге

Поред пулена бродови су имали и низ других ознака – грбове владара којима су припадали

Обичај украшавања прамца потиче још из најстаријих времена, још из старог Египта. Ти украси нису тада имали облик фигуре, већ се са обе стране цртао по једно око за које се веровало да штити брод од невремена и свих опасности. Касније, поред очију, на прамцима се појављују фигуре божанстава, чији је задатак био да штите посаду, али и да застраше непријатеља.

У Дубровнику су их звали бештион, на Хвару звир, негде морска дивица, пулена или полена. Биле су то фигуре које су служиле као украс, али и заштитници на кљуна бродова када су на дугим путовањима преко океана, без икаквих навигационих инструмената, препуштени на милост и немилост ветровима и таласима, поморци упирали поглед у небо и своје заштитнике.

Феничани, први велики морепловци по Средоземном мору, пренели су обичај украшавања прамца међу Грке, а ови Римљанима. Римске галије преместиле су своје пулене на крму, а узрок је био тадашњи начин борбе – такозвани „кљунов удар“. Тако је остало све до појаве викинга који су поново вратили своје пулене змајеве на прамца. Ти змајеви или змије обично су били застрашујућег изгледа јер је требало да утерају страх у кости непријатељу.

Феничани су бродове по правилу украшавали коњима, Римљани фигурама војсковођа, а Грци богова. Посебно је била омиљена Атина.

У католичким земљама прамчане фигуре обавезно су били свеци или библијске личности. У време каснијих једрењака пулена је представљала божанства блиска машти помораца – Зевса, женске фигуре, оличења појединих историјских догађаја, верско-митолошке згоде. Почевши од 18. века на прамцу се све више појављују статуе и ликови истакнутих личности тог доба – царева, бродовласника, хероја, лепих аристократкиња...

И ратни бродови носили су пулене а заробљена фигура са победничког брода била је у рату драгоцен трофеј – позната је фигура петла с турске галије коју је заробио трогирски брод у бици код Лепанта и која се сада налази у Палати Ћипико у Трогиру. Иначе, на ратним бродовима пулене се масовније појављују тек средином 17. века, па енглески бродови имају лава, Французи бурбонски грб.

Пулене су се задржале све до појаве пароброда. Потпуно су нестале одласком једрењака, а данас само понеки, мањи, има пулену. Украшавање бродова задржало се у другим облицима – у давању имена, затим украсним фигурама, у грбовима бродова...

Бошко Антић

МА ШТА

КАЖЕШ

Илустровао:

Зоран Петканић Петко

НЕБЕСКА АИДО, ЈАО!

Велики оперски певач тенор Хосе Карерас недавно се излечио од ужасне болести леукемије. Он објашњава како је издржао и како су му муке помогле у каријери:

„Када сам подвргаван веома болним зрачењима, нисам умео да смислим ништа боље него да у себи певам.

Помислио бих: „Још три минута мучења, тачно колико траје арија „Celeste Aida“. И отпевао бих ту „Небеску Аиду“ у глави како је никада у животу нисам и извео на сцени. После свега што сам прошао могу мирне душе да кажем како ме је песма одржала у животу.“ ■

КУКУРИКУУУ!

Тројица имитатора животиња хвале свој таленат. Први узима ваздух да би надувао грудни кош и каже:

– Када ја изигривам бика, краве падају на теме!

– А кад је залајем – надовезује се други – поштари се веру по дрвећу!

– Није то ништа – на то ће трећи. – Када ја кукурикнем, одмах се рађа Сунце. ■

БОГОВИ ПОМАЖУ ХРАБРИМА

Четрдесетшестогодишњи Мајкл Блејк, аутор „Игре с вуковима“ и добитник награде „Оскар“ за филмску адаптацију тог свог дела, уместо да пође на турнеју на којој ће представити књигу и згрнути силне паре, изабрао је да одржи једно предавање студентима Факултета за новинарство на Менхетну, богатој четврти Њујорка, и јед-

но младим бескућницима у јавној библиотеци у Бруклину, сиромашном предграђу Њујорка.

„Испричао сам им“, каже он, „да се снови увек остварују под условом да човек не изгуби храброст и напусти их. Ја сам живи пример. Родитељску кућу напустио сам у седамнаестој и следећих двадесет пет година написао сам више од двадесет сценарија од којих ниједан није прихваћен. Али, нисам ди-гао руке!“ ■

НЕМА ПОПРАВНОГ

Када бих се замајавао да одговарам на све критике упућене на мој рачун, био бих принуђен да брзо затворим дућан. Радим најбоље што могу оно што знам да радим и намеравам тако и да наставим. Ако се, после, испостави да сам био у праву, критике ће саме од себе отпасти. Уколико сам грешио, ту сви небески свецци ништа неће моћи да измене. ■

Абрахам Линколн

УНАПРЕД ХВАЛА НА РАЗУМЕВАЊУ

Дуги низ година предавала сам на Монткалм комјунити колеџу у Мичигену, прича професорка Роуз Стенли, и последњег дана школске године одлазила сам у пензију. Због тога су баш мене замолили да одржим говор приликом свечаног уручивања диплома. Прихватила сам то као изузетну почаст и веома узбуђена дошла на ту завршну це-

ремонију. Пред сам почетак једна студенткиња последње године тутнула ми је у руку цедуљицу рекавши:

– Знам шта за вас значи ово вече и зато бих волела да ово прочитате непосредно пре него што почнете с говором.

Претпостављајући да ми је написала неколико речи охрабрења, решила сам да јој учиним по вољи. а, када је дошао тај тренутак, погледала сам цедуљицу. На њој је стајало: „Хвала што сте били кратки. У 20.30 h је рагби утакмица.“ ■

ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ МУКЕ

Када се вратила из званичне посете Совјетском Савезу, принцезу Ану, једину кћерку поред три сина британске краљице Елизабете II, замолио је на аеродрому неки студент да му објасни значај свог положаја и друштвеног ранга.

– Не бисте заиста имали никаквог разлога да се занимате за моју личност да, случајно, нисам члан краљевске породице. То је положај који омогућава да се много види и много чује. Мучна страна медаље је што све виђено и научено мора и званично да се употреби. ■

Припремила Б. Дожић

НЕКО ГЛЕДА У ШОЉУ. А НЕКО У

НАШ
НЕПОГРЕШИВИ
САПУТНИК

**Сигурно је да
вам нећемо
открити ништа
ново ако
кажемо да је
наш сателит
Месец од
великог утицаја
на живот на
Земљи, али
можда нисте
знали да су уз
њега могућа и
нека
предвиђања...**

ледате ли понекад у Месец? Да, одговориће многи од вас. А шта видите на њему?

Исто то одговорио је својој баби Стевани седмогодишњи Добри Стојановић, данас академски сликар. Учинио је му се чудна бабина питања па их је приписао досади. Кад човек истера стоку на пашу по више села и цео дан самује, мора да је жељан разговора, а за то му добро дође и дете. Тако је, признаје Добри, размишљао, али није био у праву. Није баби Стевани било само до разговора. Она је хтела нешто друго, а шта — сазнао је из разговора који се наставио.

— Видим да је Месец млад и неке облаке по њему и... — одговорио је Добри на упорно бабино запиткивање шта види.

— И, шта још? — упитала је пуна наде.

— Па, видим да му је доњи део српа јако шпицаст а горњи заобљен — присећа се тог давног разговора наш саговорник.

— Е, то, синко, то и треба да видиш — обрадовала се баба

Замолити
смо
Добрија
Стојановића
да
за
читаоце
„Забавника“
одржи
мали
курс
прогнозирања
времена.

док њен унук никако није успео да схвати у чему је ствар. Све док му није објаснила следеће: то што је Месец такав какав јесте има своје значење. Какво, чудно се Добри.

— Кад је Месец млад а један му крај заобљен, свеједно који, то значи да ће се време променити. Ако је лоше, биће боље и обрнуто. Зависи од доба године.

Бакина прича веома је заинтересовала дечака па је уз њену, а онда и мајчину, стричину и стричеву помоћ, почео да „изучава“ предвиђања времена. Увек помоћу једног јединог инструмента — Месеца. Наук није ишао тешко, али је потрајао, а у међувремену је Добри открио да у његовој родној Кални на обронцима Старе планине готово и нема живог створа који га није савладао. У овом крају од давнина се пред спавање баци поглед на Месец. Тек толико да се види какво време може да се очекује следећих дана.

— Моји, тамо у Кални, и даље радије гледају у Месец него што слушају прогнозе метеоролога. Тако ми је недавно стриц Ђорђе, распитујући се шта ја мислим, рекао да и он очекује промену времена. Рекао је да ће још недељу дана бити лепо или ће за три дана почети да пада снег. Десило се ово друго: пао је снег.

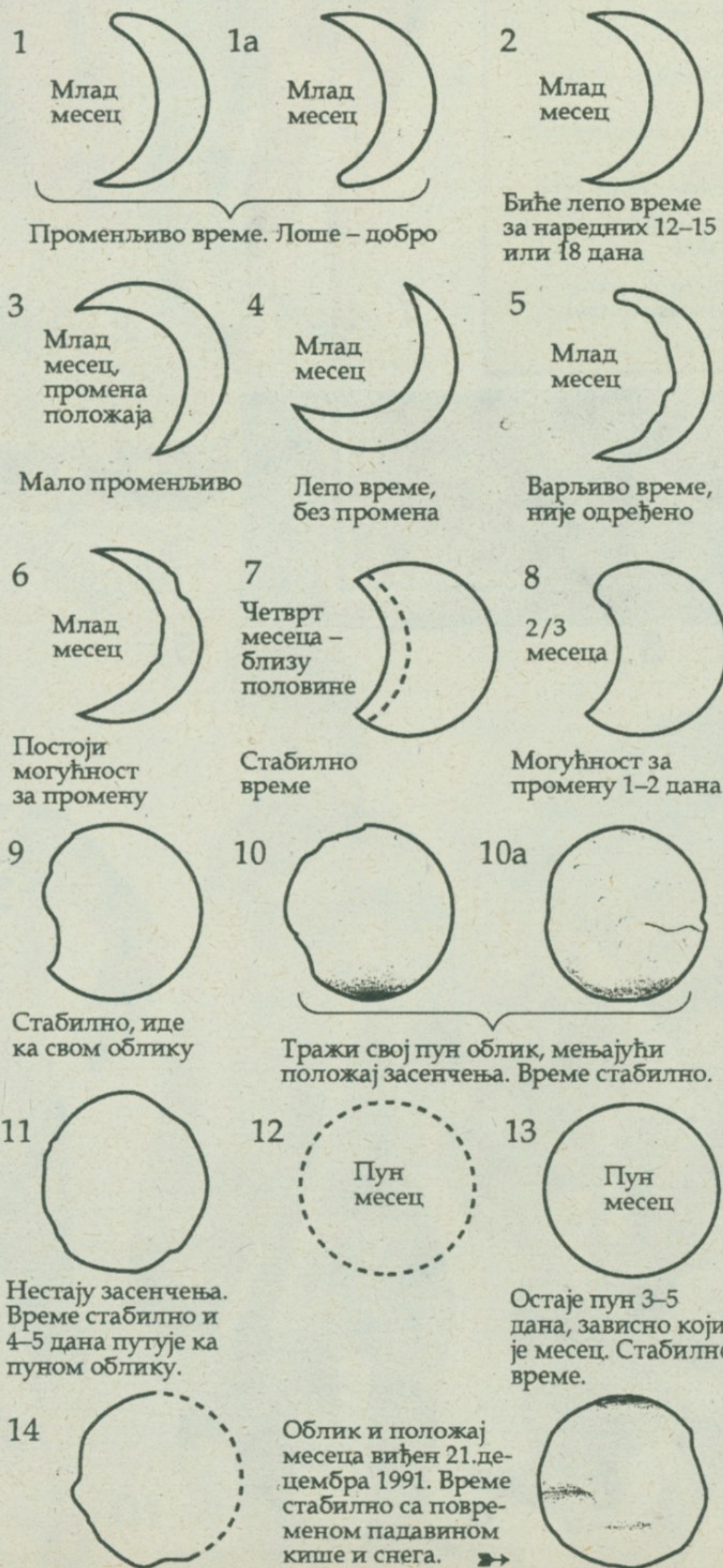
Припремајући се за овај разговор (водио се у уторак 24. децембра 1991) добро сам осмотрио месец у суботу 21. децембра. Најављивао је малу промену, хладније, са кишом или снегом. У недељу је почео снег.

— У време пуног Месеца на њему су врло уочљива местимична затамњења, флехице у којима стари људи из мог краја препознају неке фигуре, најчешће животиња, које имају везе с црквеним празницима, међутим, о томе не знам много. До те „лекције“ нисам стигао ни са бабом ни са мајком. У сваком случају, сећам се да су говориле да неке најављују кишу а неке опет, то сад нема много везе са метеорологијом, да ће у том месецу кад се појаве бити весела, да ће се славити крштења, свадбовати. Те фигуре на Месецу сваки човек види различито па их тумачи онако како их он види: форма је у сваком оку друкчија.

Мене те врсте прогнозе и нису много занимале, много су ми драже временске. Зато и сада, чим чујем ону „званичну“, не могу а да не проверим своју и зато кроз прозор атељеа добро осмотрим Месец.

Олга Вукадиновић

Илустровао: Растко Ђирић

СРБИ у РУСКОМ ХУСАРСКОМ ПУКУ

1. Пандур (пешак) из Војне крајине

2. Пандур са кишном кабаницом

3. Пандурски официр

4. Коњичка српска заставица у руском Хусарском пуку

5. Аша Коњичке гарде

6. Словенска хусарска заставица

7. Македонска хусарска заставица

8. Трубач Далматинских хусара, 1776.

9. Српски хусар (коњаник) у кишној кабаници

10. Српски хусарски официр

11. Срби у угарском Хусарском пуку

12. Грб грофа Михајла Милорадовића, 1767.

13. Аша и сабља српског Хусарског официра

14. Коњаник гарде, 1804–1806.

15. Подофицир гарде, 1804–1805.

16. Хусари Жутог пука

17. Српски Хусарски пук

18. Српска Спомен-медаља из 1754, војничког насеља „Нова Србија“

19. Монограм Царице Катарине II

20. Грб генерала Петра Текелије

21. Генерал фелдмаршал, 1768.

22. Коњичка гарде, 1772.

23. Чаков и сабрташ хусара 1812.

24. Хусар из времена Наполеонових ратова, 1802–1809.

СРБИ. РУС

КИ ГЕНЕРАЛИ

ОРУЖЈЕ НА УСЛУЗИ

Карловачки мир, 1699, мало касније и мир у Београду, те хоћу-нећу између Аустрије и Турске уносили су и те какав немир међу Србе, махом насељене на граници два моћна царства. Избегли са својих јужних огњишта, у непрестаним сеобама, Срби су, да би опстали, постајали војници. Бранили туђе земље и туђе владаре. А ови их, опет, селили тамо-амо, зависно од тренутних политичких интереса. Ваљало је, зато, бити спреман на нове сеобе, тамо где живот изгледа другачије, где су

СРБИ, РУСКИ ГЕНЕРАЛИ

храброст и вештина баратања оружјем на цени.

И Срби крећу у нове сеобе. Сада, у тренутку кад Марија Терезија покушава да их премести на неке друге границе

Кад су прве хиљаде граничара стигле у јужне делове Русије, све што им је требало нису имали, како је забележио Симеон Пишчевић. Онда су основали своја насеља, постајали генерали и сви... нестали

свог царства, српски ратници се све масовније одазивају позиву руских владара да и тамо, дабоме, ратују. Петар Велики жели да му обезбеђују јужне границе од кримских Татара и Турака. За награду

добиају обећања у облику нових простора и потребних привилегија.

Око 17. века у Русију одлази између 4.000 и 5.000 Срба. Предводи их Јован Хорват са својим Хусарским пуком. И његов брат Михајло је на челу једног пука, Пандурског пешадијског. На дотад пустој земљи ничу нова насеља а област од Бахмута до Лугања добија име Славеносербија. Шанчеви, нека врста граничних караула, расту под именима као што су Суботица, Вараждин, Панчево, Земун, Сланкамен и остала места која су војницима дошљацима остала тамо негде далеко.

Сеобе су све чешће, насеља све бројнија. Живот, међутим, нимало лакши него онај који су оставили. Поред честих борби, а све у одбрану „православне мајчице Русије“, ваља и живети. А земља неплодна, тврда, пуста. У својим „Мемоарима“ Симеон Пишчевић исписује прилично горке редове:

ЖИВОТ ПИШЧЕ ДРАМЕ

Нису возили брже од тридесет километара на сат. Пут од Бутаре до Буџумбуре пун је оштрих окука које је тешко савладати и по лепом времену. У кишној сезони друм је био блатњав и пун одрона. Катарина Царић седела је напред, њена мајка и мачка позади, а супруг Слободан возио је њихов „пежо 504“. У једном тренутку кола су се занела на кривини и стрмоглаво кренула уназад. Срећом зауставила су се на време. Задњи точкови злокобно су висили над провалијом. Настао је мук.

Кад су се мало повратили од шока, Катарина и Слободан почели су да се договарају шта да ураде. Било им је јасно да немају другог избора него да изађу из кола и покушају да их погурају. Најпре је изашао Слободан, за њим, невољно, и Катарина. Плашила се за мајку. Шта ако њена тежина превагне и одвуче кола надоле? „Пежо 504“ није се ни померио.

Закупљени невољом око аута, сасвим су заборавили да им прети још једна опасност. Са свих страна почели су да излазе мушкарци, жене, чак и

ТУТСИ СУ СПРЕМНИ НА СВЕ

Путем који из Бутаре води за Буџумбуру Катарина Царић већ је пролазила, али увек са шофером. Тог дана ишла је са мајком, мужем и мачком. Са свих страна изненада су их опколили, ратоборни чланови племена за које се знало да пљачкају, а не презају ни од убиства

деца из племена Тутси. Високи, полуодевени, сви мушкарци носили су дугачке штапове. Окружили су Катарину и Слободана и без речи их проматрали. Катарини је постало јасно да ће убрзо кренути у акцију. Шта да ради?

У немој претњи

Катарина Царић је скоро читав радни век провела као педијатар у Африци. Мењала је земље и на црном континенту остала од 1962. до 1982. године. У Руанду је стигла почетком 1977. Као стручњак Светске здравствене организације предавала је на Медицинском факултету у Бутари. У овој земљи Централне Африке, која је 1962. постала члан Уједињених нација и одвојила се од дотадашњег Урундија (који постаје држава Бурунди), Катарина је остала до јануара 1981.

Кад год је послом морала у Бурунди,

„Исељеници су напуштали земљу аустријских ђесара, стизали у огромну непријатељски расположену степену, сами, као бродоломници на пустом острву... Иако ратници, ти Срби су били дружељубиви, навикли на комшије, домаће свечарске обичаје у којима учествује цело село и где дружења, разговори, игра, весеље и песма трају данима... Пустинја, ни главу где да склонимо. Све што нам је требало нисмо имали.”

Пишчевић даље наставља овако:

„На тлу степе где од постанка света није нико живео, ни за какав се новац ништа није могло набавити. За потрепштине се ишло и по неколико дана да би се, уз велику цену, нешто набавило. Као последица нередовне исхране, недостатка воћа и зеља, појавио се скорбут који је с појавом пролећа и дивљега белог и црног лука и јагода нестајао. И зиме је нестајало, међутим, и људи су почели да

копне, ходали су као сенке. На брзину и плитко копани бунари давали су води блунав укус. Те невоље пратиле су насеље пуне две године. С пролећа 1756. насеље је живнуло, чула се граја деце; стоке и живине. Сетва је уродила плодом...”

Глас о каквом-таквом пристојном животу стигао је до Србије и наново су кренуле сеобе према Русији. Године 1758. стиже хиљаду граничара са породицама. Србија на истоку. Било је то време када је Русија водила успешне ратове са Турцима, Швеђанима. Славу је задобила у чувеном Седмогодишњем рату против Пруске у којој су се особито истакли српски хусарски пукови. Војска грофа Чернишева коју су чинили српски хусарски пукови и донски козаци заузела је, 20. септембра 1760, и Берлин, исти онај град који су и десет векова раније основали управо Словени.

Средином и крајем 18. века српски пукови имали су своје

униформе и заставе, обично с царским двоглавим орлом у горњем и националним знамењем у доњем делу стега. Поред српских, тада су у Русији постојали и угарски, словенски, илирски, бугарски, далматински, македонски и молдавски пукови.

Вешти ратници, Срби су и у руској војсци стизали до изузетно високих командних положаја. Рецимо, Максим Зорић је био командант Изјунског хусарског пука, а његов син Симеон Зорић је догурао до руског генерала. Доцније и до љубавника царице Катарине II. Када је, после рањавања у Седмогодишњем рату, заслужио пензију, повукао се на своје имање у Школову широкогрудом помажући књижевнике и уметнике. Никола де Прерадовић је, на пример, у бици код Аустерлица командовао коњичким гардистима. Генерал Иван Јанковић де Миријево заповедао је коњичком гардом, а Иван Шевић гар-

дијским хусарима у бици код Лајпцига 1813. Годину дана касније Арсеније Ђорђевић постаје генерал и командант трупа на Кавказу. Михајло Милорадовић доспева до генерал-губернатора Петрограда.

Историја је значај исељених Срба ратника у Русији овако обрадила: било је 8 генерал-поручника, 12 генерал-мајора, 4 бригадира, 17 пуковника, 8 потпуковника, 36 мајора.

Време је, међутим, учинило своје. Срби су се постепено стапали с домаћим становништвом. Док се 1862. у областима Славеносербије 1000 становника изјаснило да су српског порекла, већ 1900. Срби се више не помињу. На њихова насеља подсећали су само топоними и град Славеносербски. Остало је сачувано у појединим документима и ретким сећањима која су успела да се докопају хартије.

Текст и цртежи:
Петар Радичевић

Све је то Катарини Царић прошло кроз главу док су Тутси стајали око њих у немој претњи. Гледала је њихове жене високих чела и огромне косе са траком на челу која се пресијавала као злато. Можда ће бар оне имати милости? Осмехнула се тражећи било какав знак благонаклоности. Узалуд.

Ипак су је послушали

Катарина је решила да ствар узме у своје руке. Извадила је пиштољ из џепа сукње и, трудећи се да делује одлучно, рекла да јој приђе пет мушкараца који знају француски. Без обзира што је разумела њихов језик и помало се већ и споразумевала на њему, сигурније је било да им говори на француском.

Тутси су се узмудили, нешто се међусобно договарали, дизали штапове у вис. Катарина се уплашила да јој план неће успети. Тих десетак минута отегло се у вечност. Коначно, из групе се одвојило пет мушкараца. Кренули су према Катарини и Слободану. Она им је, све време држећи уперен пиштољ, рекла да ће им добро платити ако изгурају ауто на пут.

За дивно чудо, послушали су је. Клизећи по блату, подвукли су се под задње точкове и почели да гурају „пежо 504”. Ноге су им упадале у блато, пропадали су надоле, али су коначно успели да врате кола на друм. Катарина им је платила повећом сумом, рекла Слободану да седне за волан а затим, и даље држећи пиштољ,

ускочила на седиште. Кренули су што су брже могли.

Тек кад су се удаљили неколико стотина метара, могли су да одахну. Постали су свесни шта је све могло да им се догоди. Наставили су да возе ка Буџумбари још пажљивије путем уз који су у непрекидном низу били еукалиптуси. Засадили су их мисионари да би спречили одрон земље.

Иако су намеравали да на излету остану цео дан, решили су да се врате што је могуће раније. Исти пут требало је проћи још једном.

Остали су живи

Када су стигли отприлике до места где су доживели „блиски сусрет” с Тутсима, већ је падао сумрак.

Катарини ни дан-данас није јасно да ли је у питању случајност или се радило о заседи, тек на том делу друма наишли су на одрон, а свуда око пута поново су стајали Тутси.

Катарина Царић сместа је донела одлуку. Рекла је Слободану да пројури што је могуће брже, а она је изашла из кола. Слободан је успео да савлада препреку на путу. Зауставио је кола стотинак метара даље не гасећи мотор.

Докторка Царић ставила је једну руку у џеп, а у другој је држала пиштољ. Не гледајући ни лево ни десно, одлучним кораком кренула је путем. Тутси су стајали и са једне и са друге стране. У тишини. Само се чуо звук Катарининих ципела које су шљапкале по блату. Осећала је њихове погледе на себи. Као да су је пекли свуда по телу. Ако ме сад нападно, мислила је, ни пиштољ ми неће помоћи. Нико се није ни померио.

Тих стотинак метара деловало јој је као пут до вечности. Некако је дошла до кола и ускочила унутра. Тек кад су кренули, почела је да се тресе. Остали су живи.

В. Софреновић

возио ју је шофер. А ниједан од шофера никада на пут није кретао без повеће мачете. Без обзира што је друм, и кад није падала киша, био излокан и врло опасан, никад нису доживели неку непријатност.

Имајући то на уму, Катарина је и тог дана кренула на излет у Буџумбури ка језеру Тангањика. Добро је знала за локалне размирице између два највећа племена Хуту и Тутси, која су се у Руанди непрекидно смењивала на власти. Још се памтио покољ Тутса средином седамдесетих година. Кад је Катарина Царић стигла у Руанду, на власти су били Хути.

Док су Хути онижи и здепасти, Тутси су изразито високи. Преко једног рамена носе пребачен плашт, сиромашни су и чак и по градовима иду боси. Да би дошли до коре хлеба, спремни су на све. Знало се да пљачкају белце, а догађало се и да их хладнокрвно убију.

Из историје
обичних
ствари:
**ВИСОКА
ШТИКЛА**

**ПОЉУБИ
МЕ,**

ДРАГИ!

нимир-дама у бечком бару „Орао“, позната као „Црна Сузи“, својом вечерњом ципелом ударила је у главу радио-техничара Франца Тикуја. Челични клин потпетице убио је човека и Сузи је осуђена на две године робије. Све се то збило пре неколико година у Целовцу, у Корушкој, познатом по индустрији коже и ципела.

Случај несрећног техничара навео је тада воду на воденицу свих противника високих потпетица које су, ипак, остале вечни модни хит. Мушкарци целог света, сем малих изузетака, слажу се да су високе потпетице на женским ципелама привлачне. Заправо, женске ноге су у њима привлачније и лепше.

Музикални клин

Како је све почело? Често се јављала жеља да се ципела на пети мало подигне: од венецијанских ципела у доба

Ренесансе преко високих „постоља“ у царству Краља Сунце, до ципела високих потпетица на везивање узицом, каквих има и данас.

Прича каже: нека девојка ниског раста, којој је дојадило да је драги љуби само у чело, пронашла је потпетице... Постоје, наравно, и друге приче. Сигурно је, међутим, једно: потпетице потичу из Италије.

Тек што се „родила“ у неком дворишту италијанског градића Варезеа, већ је добила и назив – il tacco. На тај звук так-так у трен ока пале су легије мушкараца. За милион жена то је био довољан разлог да се „штиклици“ закну на вечну верност.

Од 1955. године тај „музикални клин“ постајао је све шиљатији и опремљен све раскошније. Облагали су је драгуљима и дијамантима, обавијали је свилом и баршуном... Истовремено, испору-

**Облагали
су је
драгуљима,
обавијали је
свилом и бар-
шуном, али и
тешко оптужи-
вали... Да ли је
заиста толико
крива?**

чивали су је са текућих трака фабрика и навелико је продавали у салонима и робним кућама.

Али, и противници високих штикли истог часа дигли су главу и, наравно, глас против направе која је неизбежно

доводила до деформације ноге. За двадесет одсто свих болести ногу они су кривили потпетицу.

Нису само лекари започели оштру битку против малог гвозденог клина. Нашли су се ту и директори разних школа, музеја... Тако је 1964. године генерални директор Државних музеја Француске наредио: „Од 15. септембра 1964. године ниједна дама на високим штиклама неће имати приступа у посвећене двери уметности.“ У многим школама широм Европе у то време ношење ципела с високим штиклама било је строго забрањено.

Тако је било тих година. Али, ни у фабрикама нису седели скрштених руку. Направљене су потпетице са „амортизерима“, омотачима од пластике и гуме, такозваним флексама на врху, како на поду не би остајали трагови. И, женски свет и даље је остао дугоног.

Шта кажу лекари?

Да ли су фамозне потпетице заиста штетне онолико колико се мислило?

Око тога се већ деценијама споре ортопеди, реуматолози и дизајнери. Питање је знатно важније него што у први мах изгледа.

Одавно се, као последица женске жеље да удовоље мушком хиру – дугим ногама и грациозном ходу на високим штиклама – помиње кривљење кичме, скраћење мишића и Ахилове тетиве.

Године 1958. почела су конкретнија истраживања захваљујући уређајима за читавање електричних импулса у људским мишићима. У ту сврху данас се, чак, како пише француски недељник „Експрес“, користе и компјутери. Брзе камере спојене су са рачунарима који испитују и најмање делове покрета, нагиб стопала и кичме, као и трајање појединих фаза код ходања. Резултати су необични.

Француски истраживачи тврде да високе потпетице нису штетне. Оне, истина, не допуштају мишићу на лицу да се истегне, што од њега тражи већи напор при ходању. Последица тога је да се мишић постепено повлачи навише и јача. Како није доказано да потпетице доводе до кривљења кичме – закључују француски истраживачи – може се рећи да су високе штикле и корисне. И научници из Масачусетса, САД, тврде да су високе штикле добре, чак су и здраве.

Било како било, лепота високих штикли је неспорна.

Х. Н.

КРЦКО И
МАЛЕЦКИ
НАС
НАПУШТАЈУ

ДВА ХЕРОЈА
СЕ ВРАЋАЈУ
У РОДНИ
КРАЈ

ЗБОГОМ,
ЗЕМО
КОКОПЕТАИО!

НАДАЈМО СЕ ДА ЈЕ ПРО-
ГНОЗА ТАЧНА И ДА
ЋЕ ВЕТАР ДА ДУВА
ОСАМ ДАНА!

ЕТО,
КОКОПЕТАИО
ЈЕ САДА САМО УС-
ПОМЕНА! ГАНУТ
САМ!

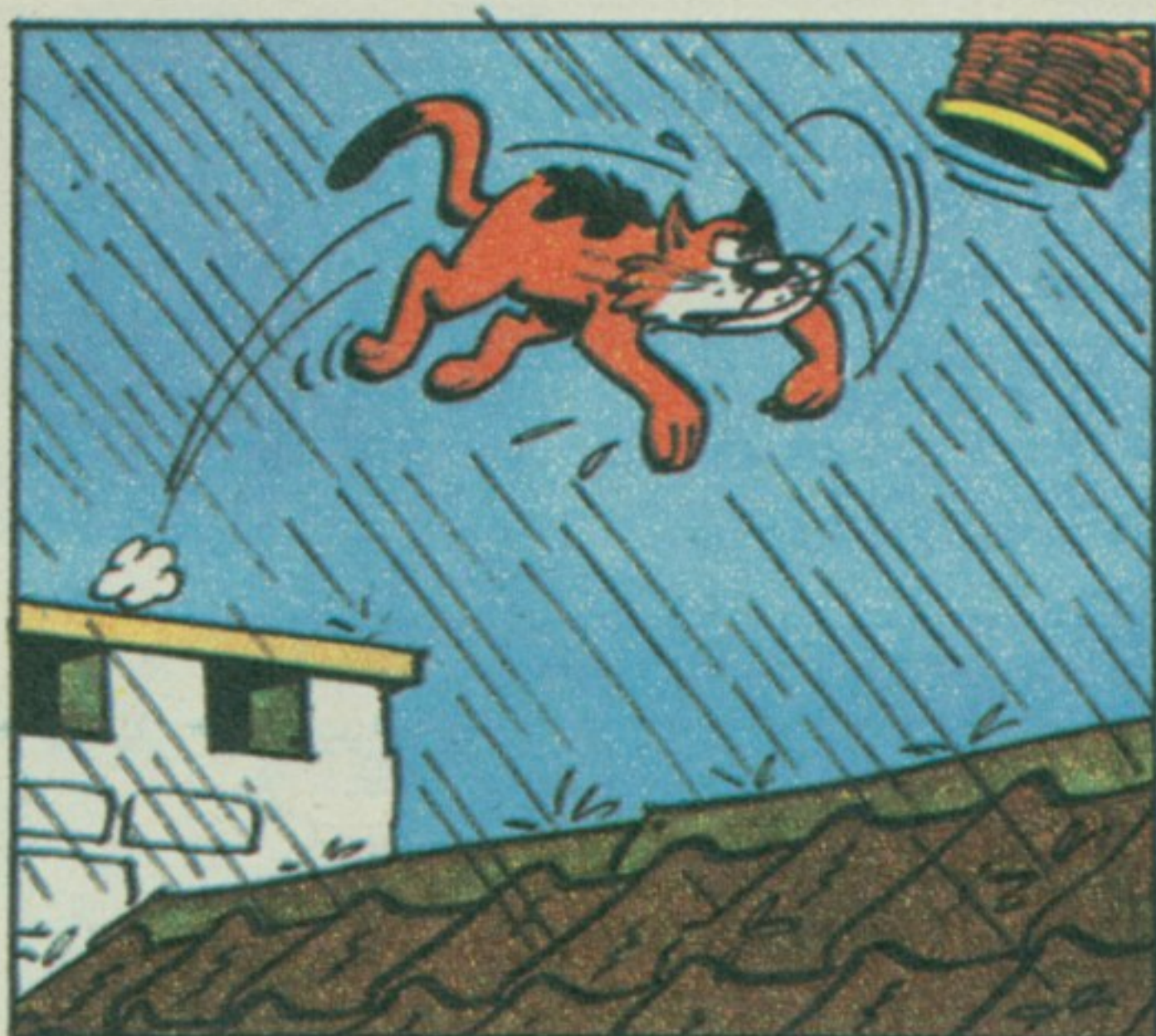
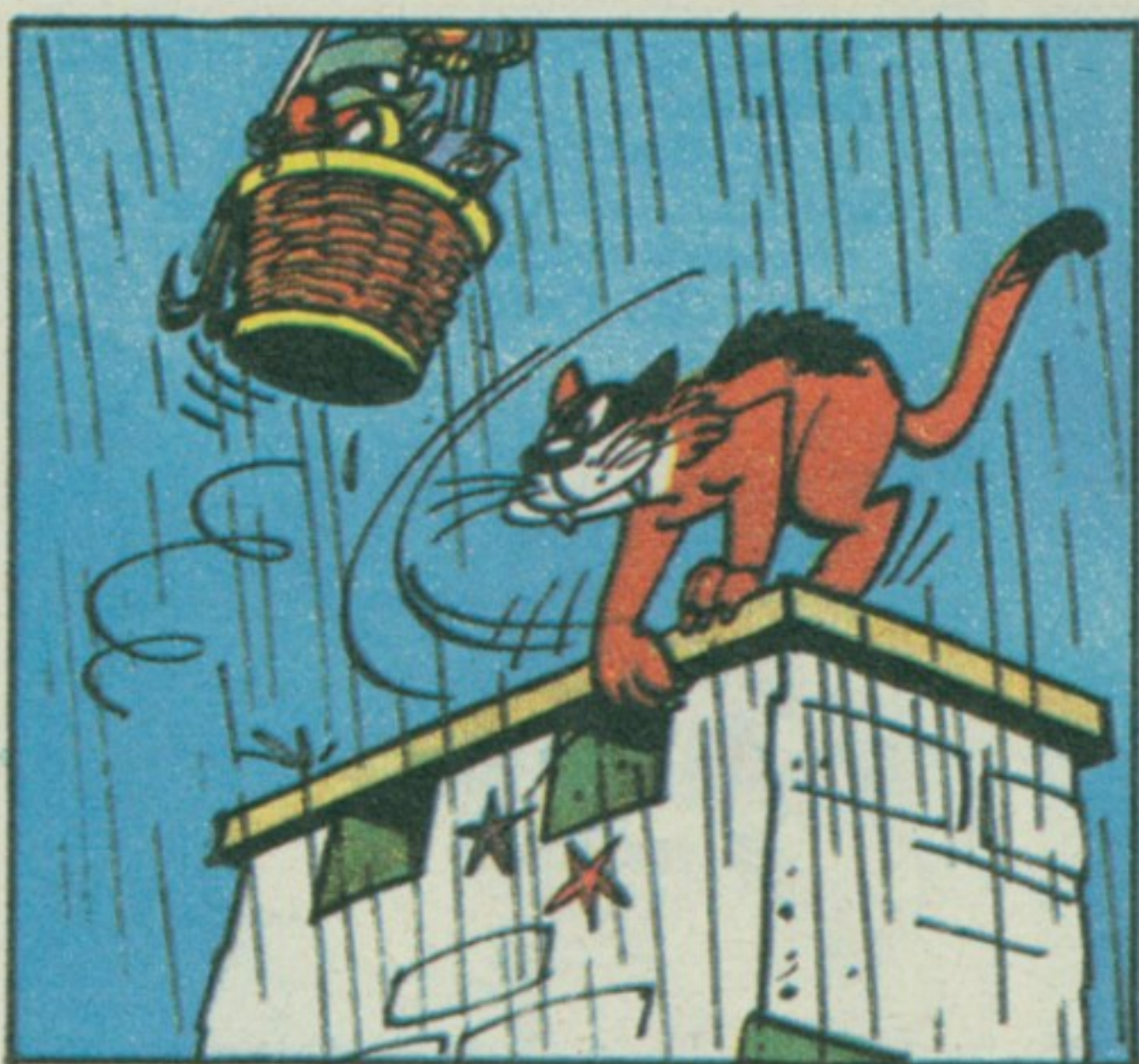
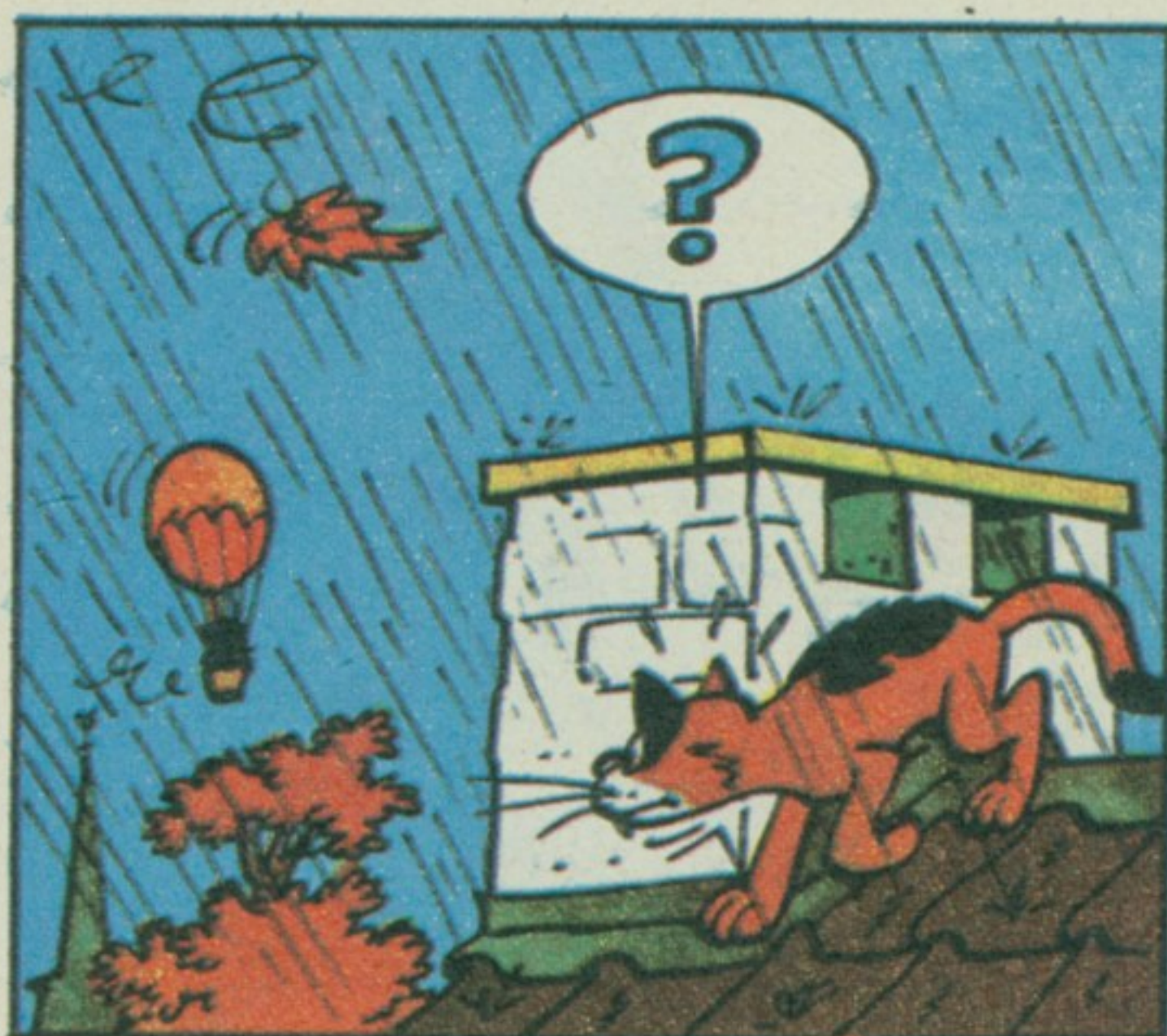
ТЈА!

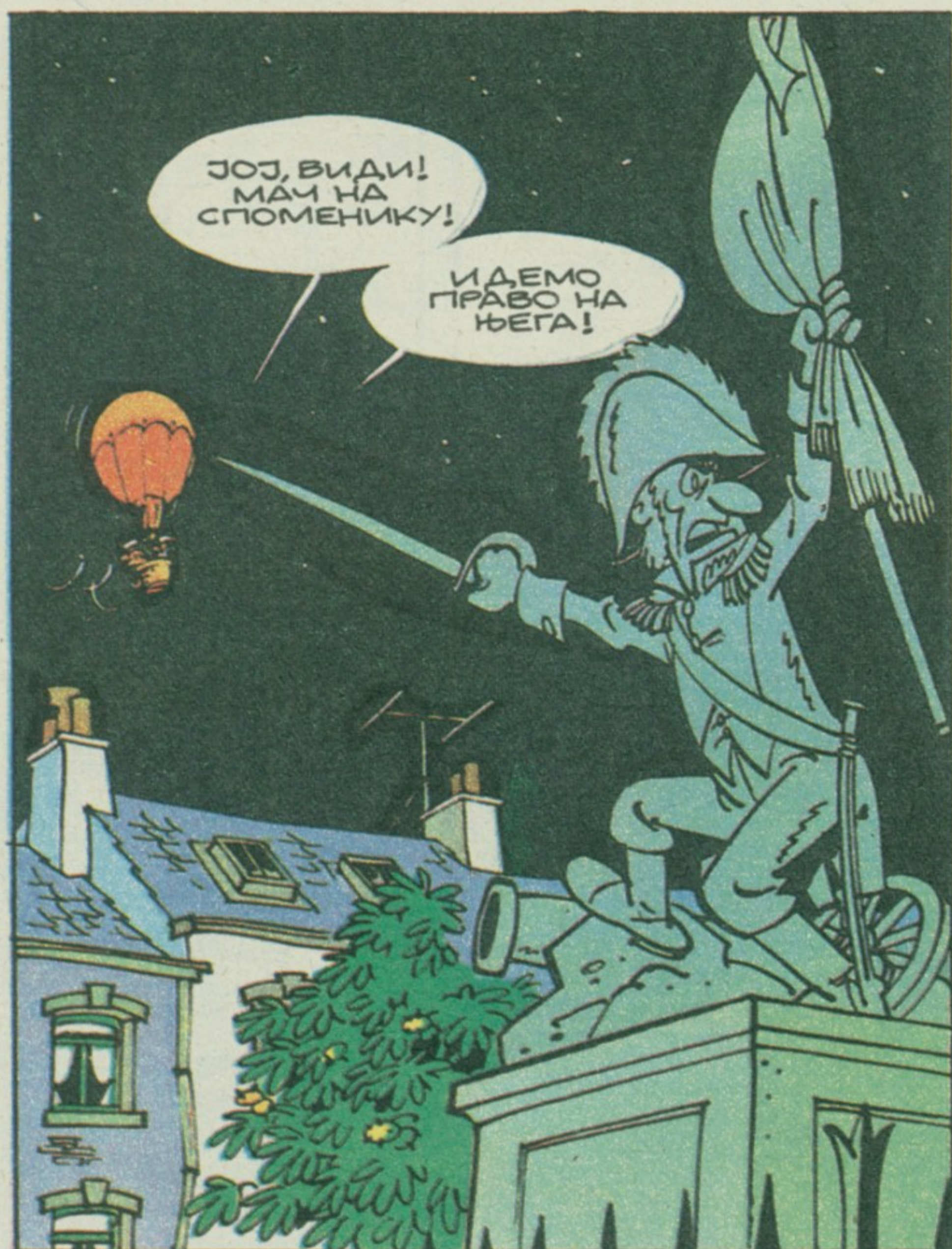
ШТО СЕ ТОЛИКО ПО-
ТРЕСАШ, КРЦКО? ИМАЛИ
СМО ТАМО ПУНО НЕВО-
ЉА, А ЗА НЕДЕЉУ
ДАНА БЕМО БИТИ
КОД КУБЕ!

У ШУМАМА И ГОРАМА
КОЈЕ МИРИШУ НА ДИВ-
ЉЕ ЦВЕТЕ И ГДЕ СЛА-
ВУЈИ ТАКО ЗАНОСНО
ПЕВАЈУ...

А ОСАМ ДА-
НА КАСНИЈЕ...

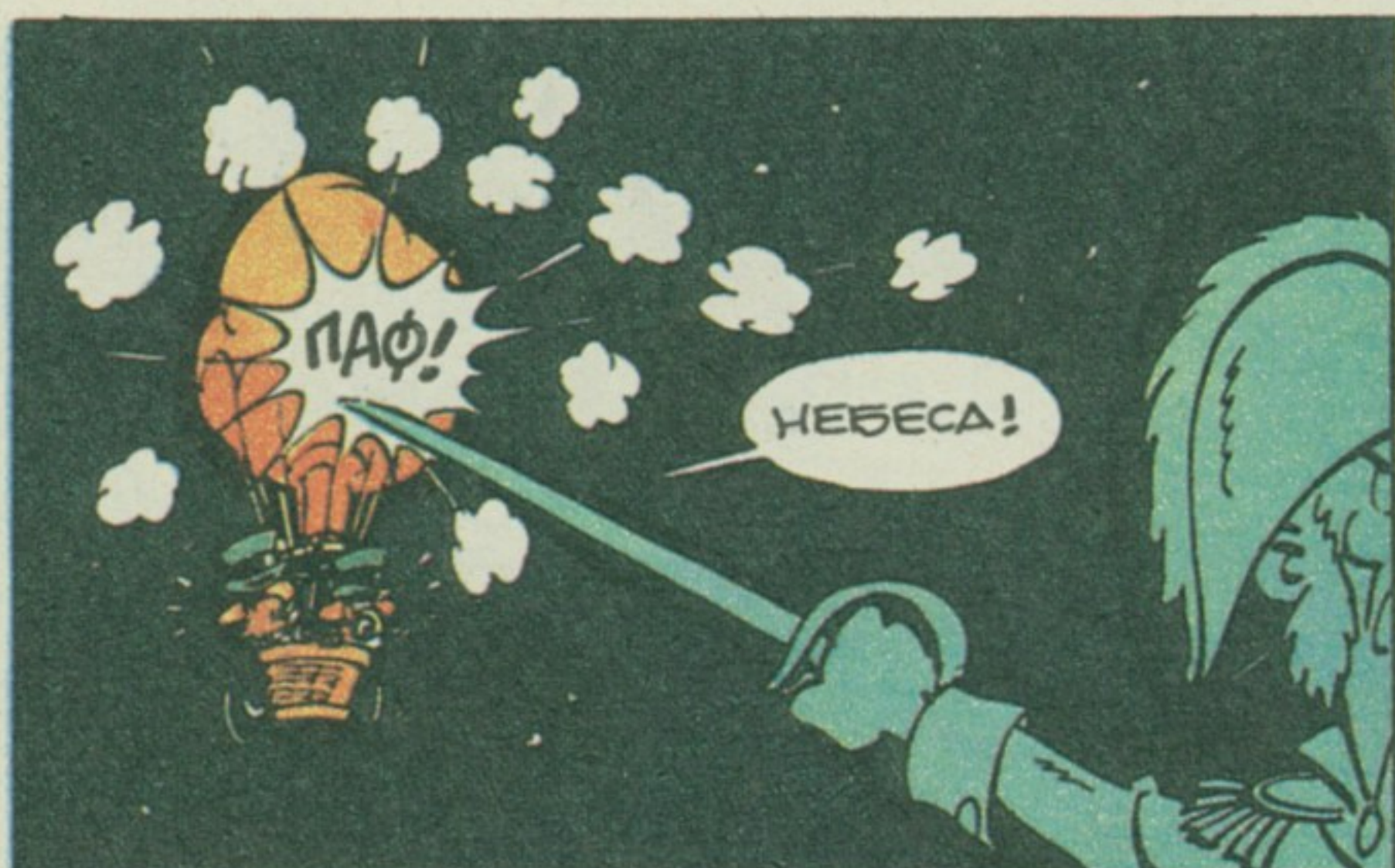
... ГДЕ СУНЦЕ СИЈА
ПРАВИМ СЈАЈЕМ И
ГДЕ ЈЕ СВЕ КАО
ИЗ БАЈКЕ...

ЈОЈ, ВИДИ!
МАЧ НА
СПОМЕНИКУ!

ИДЕМО
ПРАВО НА
ЊЕГА!

ПАФ!

НЕБЕСА!

УФ!

ТРЕБАЛО БИ
ЗАБРАНИТИ ПРАВ-
ЉЕЊЕ ОПАСНИХ
СПОМЕНИКА!

ОСТАЛО НАМ ЈЕ ЈОШ
СТО ПЕДЕСЕТ КИЛО-
МЕТАРА ДО
КУКЕ!

ДО
БАВОЛА!

ИДЕМО, МАЛЕЦКИ!
УСКОРО ЋЕ
ДАЊ!

ПРЕКО БРДА И ДОЛИНА,
ХОДАЈУЋИ НОГУ, А
ОДМАРАЈУЋИ СЕ ДАЊУ,
КРЉКО И МАЛЕЦКИ
СУ ХРЛИЛИ ПРЕМА
СВОМ ЗАВИЧАЈУ...

ОСАМ ДАНА КАСНИЈЕ...

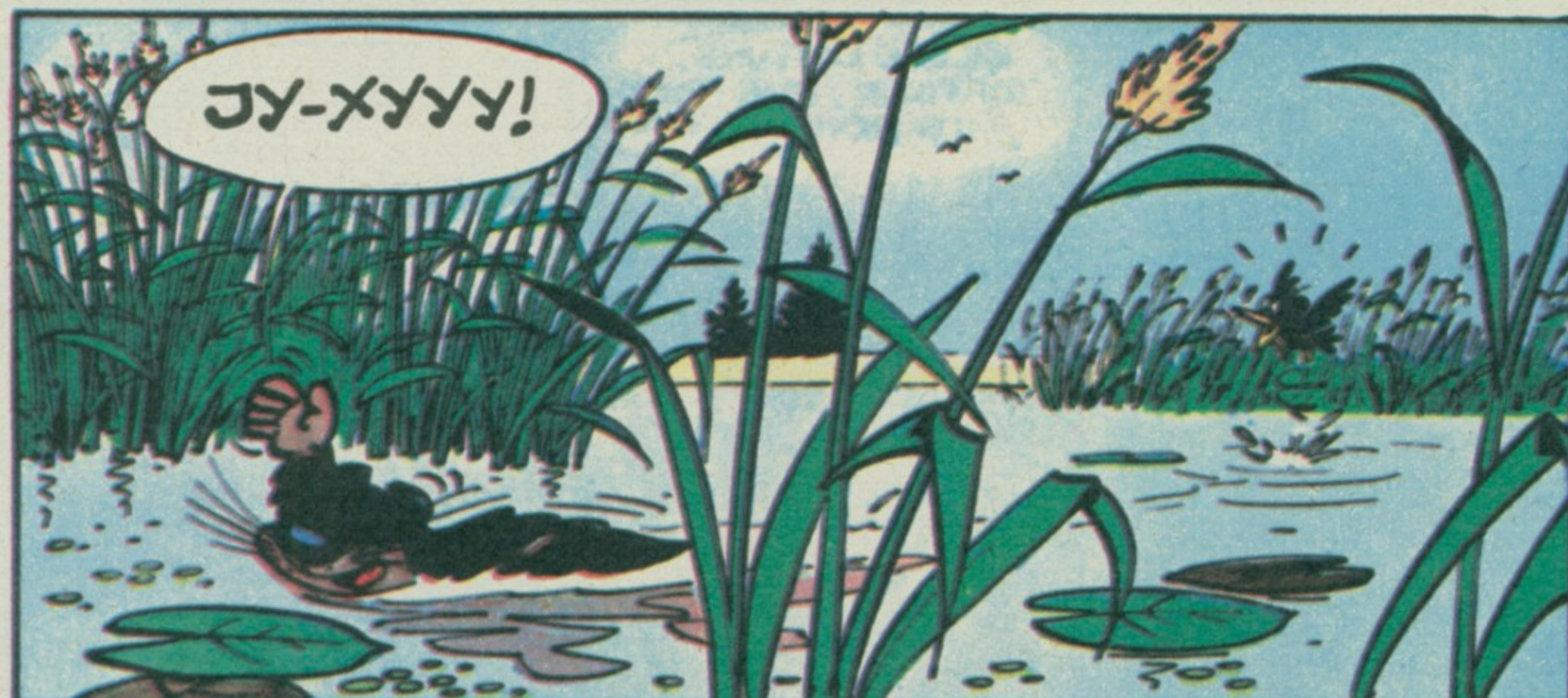
КОНАЧНО!
КОЈА ЈЕ ТО
СРЕБА ДОЊИ У
РОДНИ
КРАЈ!

ЈЕЗЕРО ЈЕ ТАМО,
ИЗА ТРСКЕ!

ОХ, ГЛЕДАЈ!

САМО ОНО
ЖБУЊЕ ЈЕ ОСТАЛО
ОД ТВОГ ОСТРВА,
КРЦКО?

ДА! ПОПЛАВИЛЕ СУ
ГА ВЕЛИКЕ
КИШЕ!

МОРАЋЕМО НАћи
НЕКО ДРУГО!

А ШТА ЈЕ С НА-
ШИМ ДРУГАРИМА,
ТОРПЕДО?

ПА... БОЦКО ЈЕ
ОТИШАО НА
СЕВЕР,
ШМРЦКО У
СЕЛО, А САЛАТКО
ЈЕ...

КРЦКО!
МАЛЕЦКИ!

О, ПРИЈАТЕЉУ!

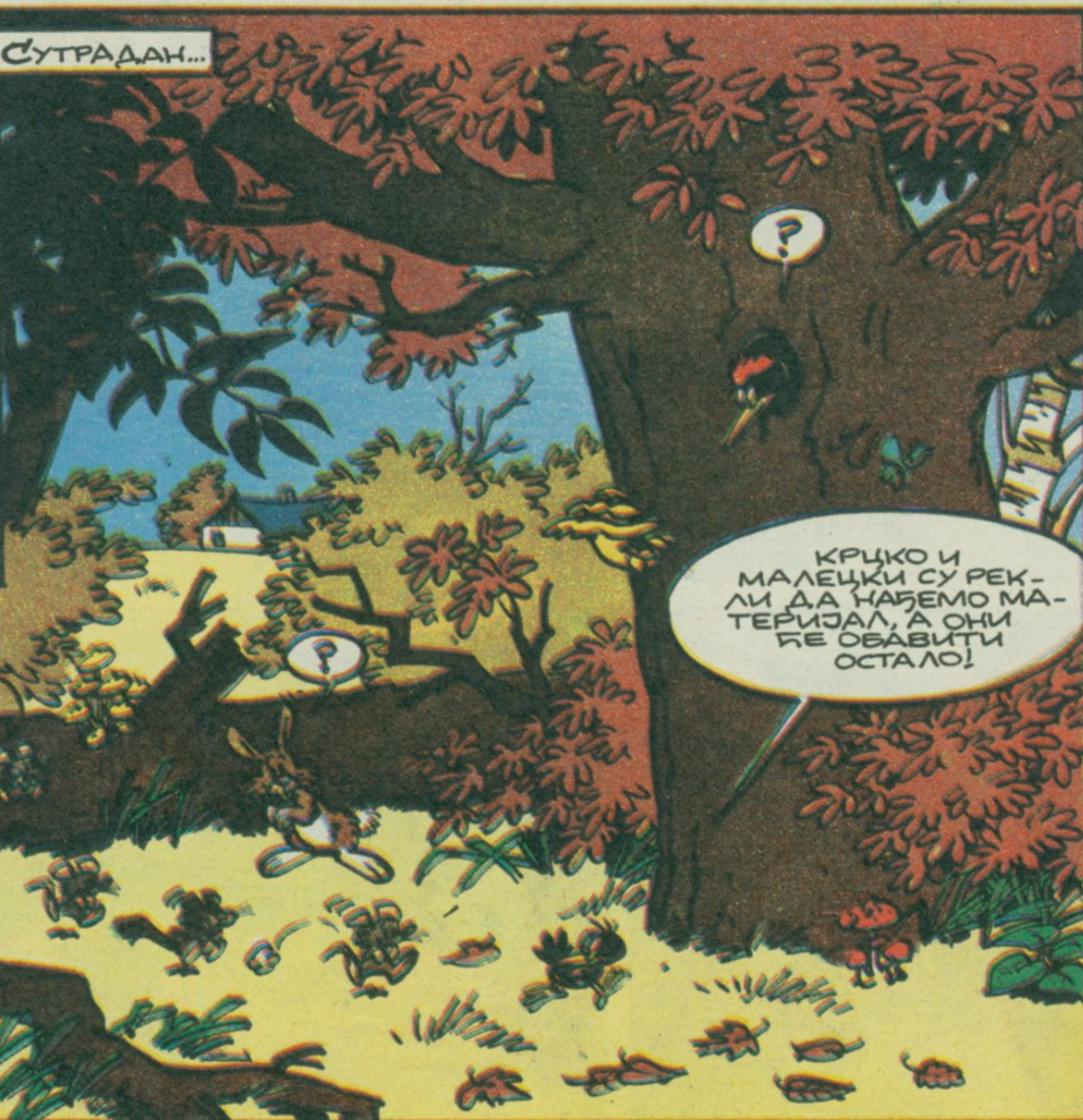
ДРАГИ, 'ОКЕШ ЛИ
ЈОШ ДУГО?

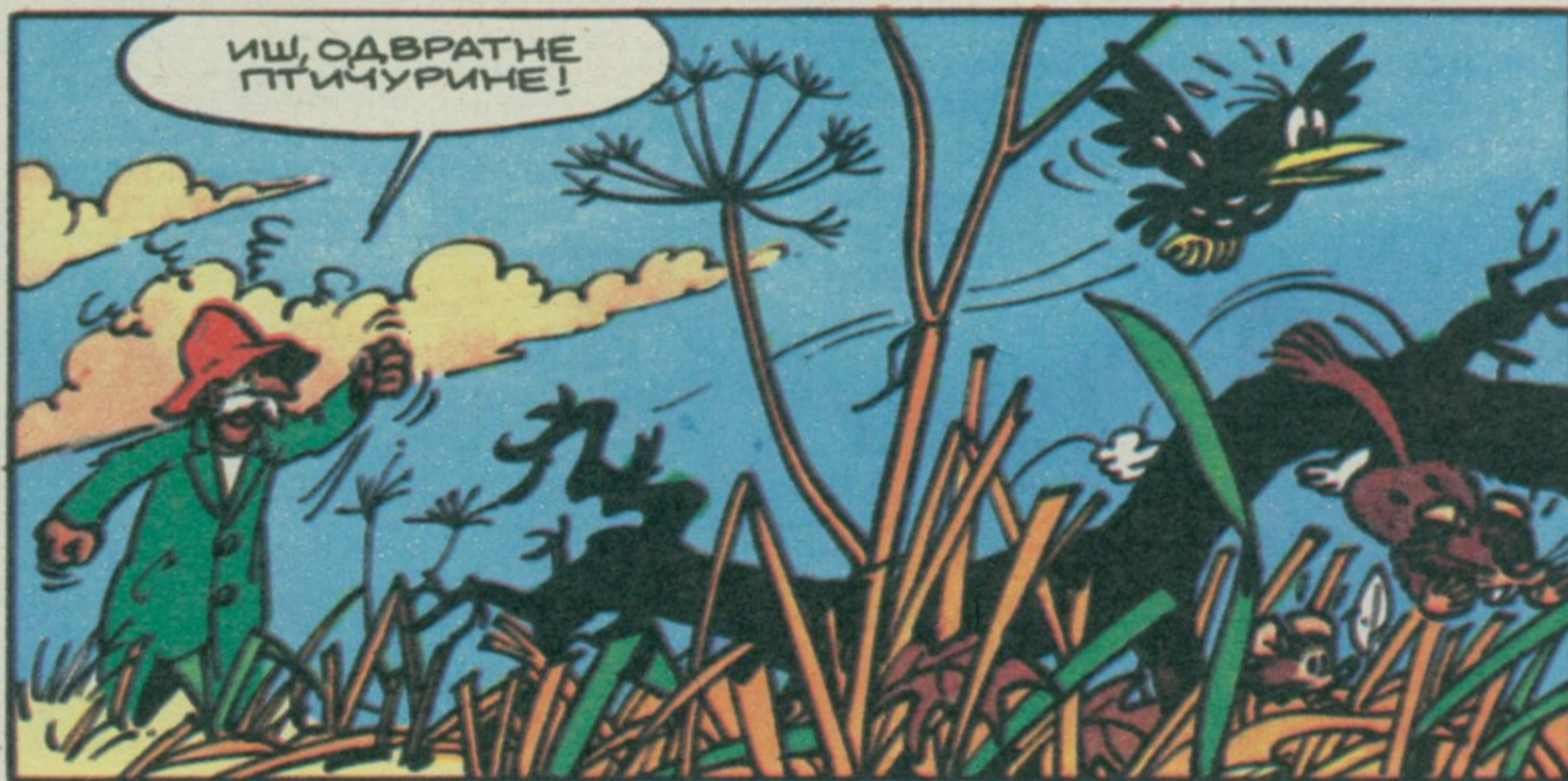

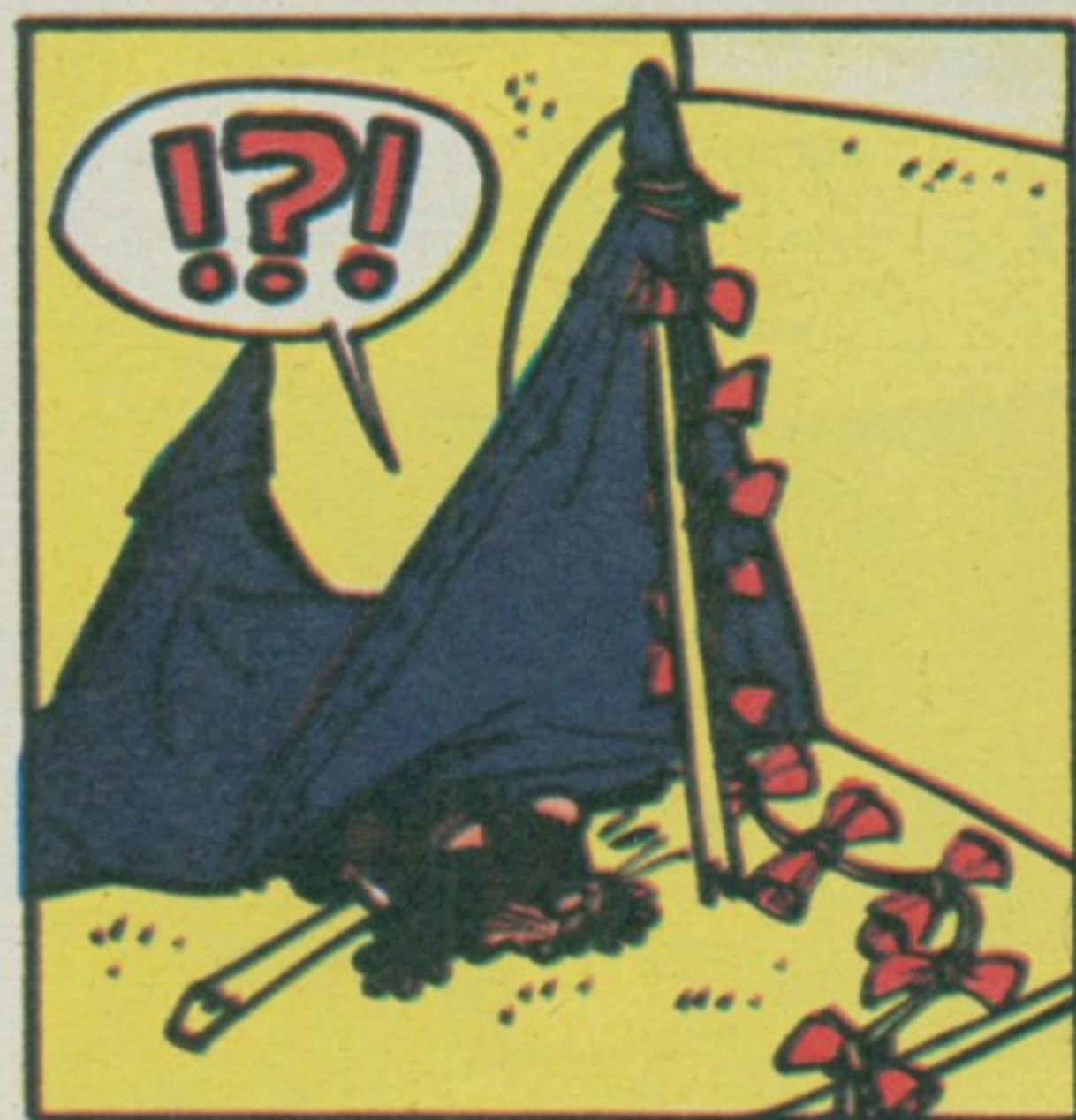
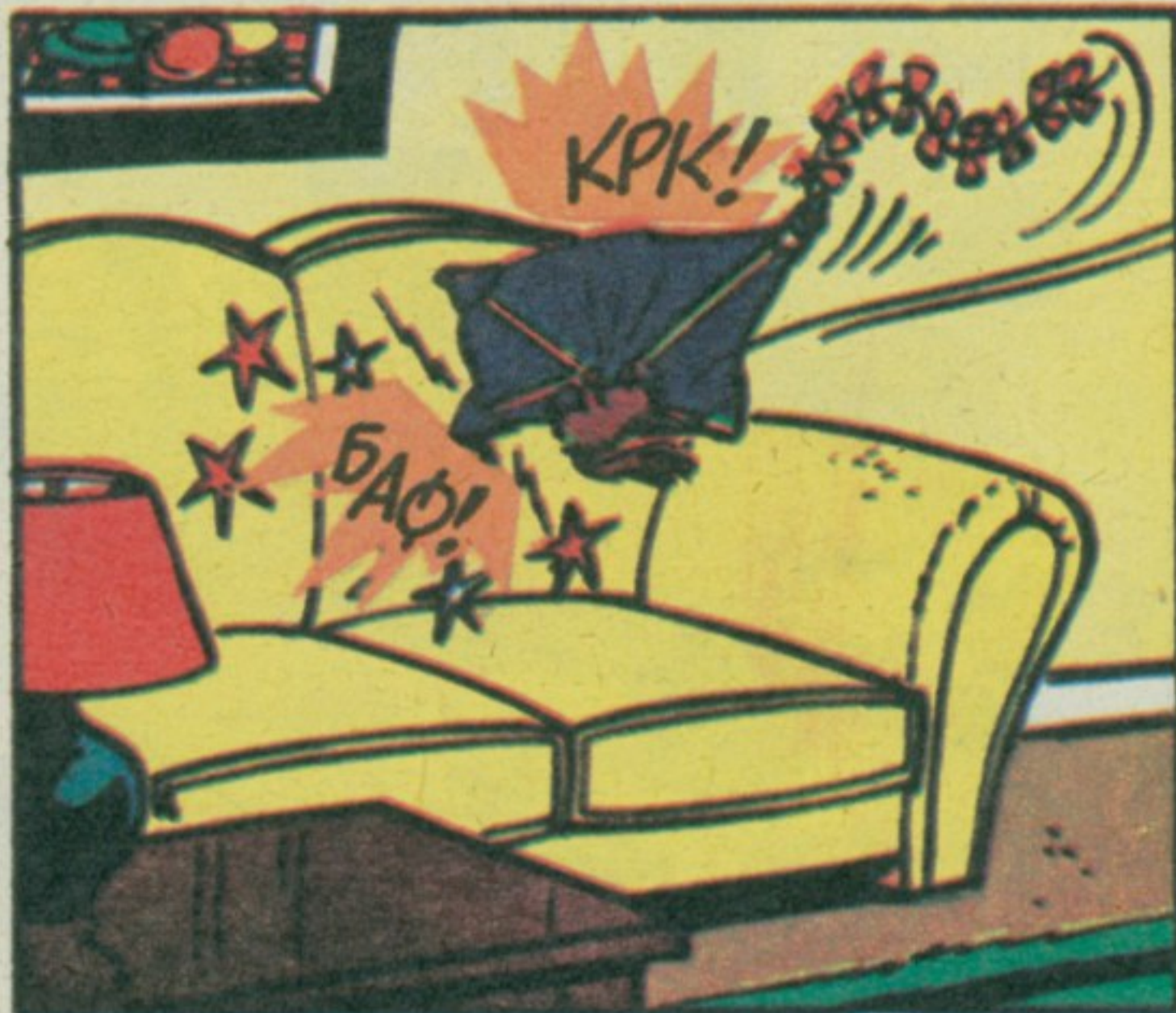
ЗАР СИ ЗАБОРАВИО
ДА НАС МОЈА МАМА
ЧЕКА НА РУЧАК?

НЕ... ОВАЈ...
ВИДИМО СЕ,
ДРУГАРИ!

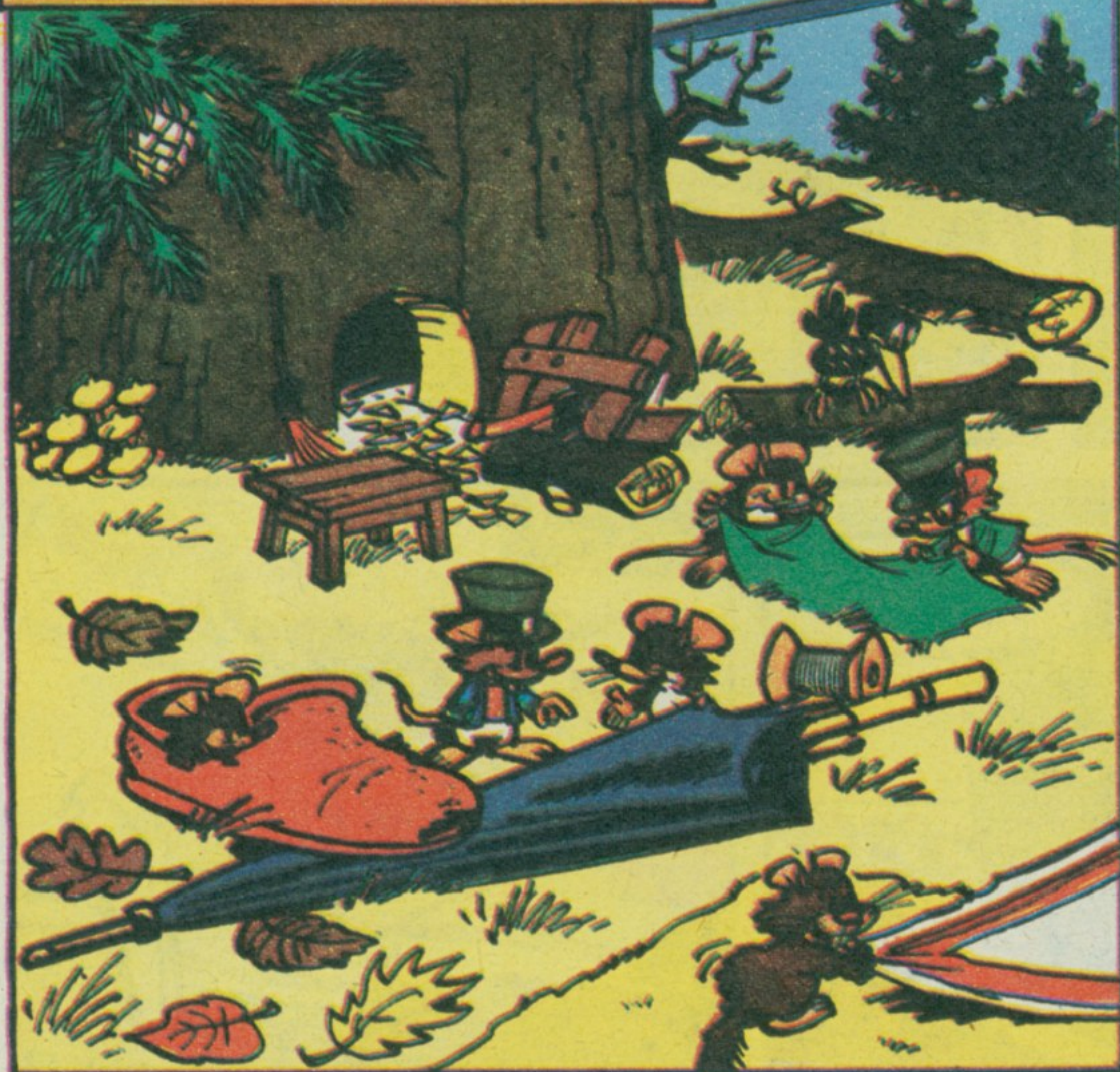
ЗНАЧИ, "СРЕЋНО"
СЕ ОЖЕНИО И
ДОВИО ДЕЦУ!

ИСТО ВЕЧЕ, ИСПРЕД КРИКОВЕ
И МАЛЕЦКОВЕ КУЋЕ, БИЛО
ЈЕ ТОЛИКО МАТЕРИЈАЛА ДА
СЕ ОБУКУ СВЕ ЖИВОТИЊИЦЕ
ИЗ ОКОЛИНЕ...

ДВЕ НЕДЕЉЕ СУ
ПРОТЕКЛЕ У МУКО-
ТРПНОМ РАДУ...

ЗА ДАНАС ЈЕ
ДОСТА! ЦРК'О
САМ!

ИЗДРЖИ ЈОШ
МАЛО, МАЛЕЦКИ!
ОСТАЈУ НАМ ЈОШ
САМО БРАБА МЕДИ-
КИ И ГОТОВИ
СМО!

ОВО МИ ЈЕ ВЕЋ
ДОСАДИЛО!

НЕ БИХ ЧАК МОГАО
ДА САШИЈЕМ КАПУТ
НИ ЗА НАЈОБИЧНИЈЕГ
МРАВА!

КУЋ!
КУЋ!

?

ДОБРО ВЕЧЕ!
ХТЕЛА БИХ ХАЉИНУ
ЗА САЈАМ ЖИВОТИЊА КО-
ЈИ ЈЕ ИДУЋЕ
НЕДЕЉЕ!

!?

КАД ЈЕ ДРВЕЌЕ ИЗГУБИЛО И СВОЈ ПОСЛЕДЊИ ЛИСТ, СВИ СУ БИЛИ ОБУЧЕНИ
У ТОПЛА ОДЕЛА...

... АЛИ, АКЦИЈА СЕ НАСТА-
ВИЛА...

НЕ ЛЕНЧАРИТЕ, БИ-
ТАНГЕ, ВЕР
НАМ ПОМОЗИТЕ!

ТРЕБА НАМ СТАРИ
МЕТАЛ!

ЈЕ Л'ТО ХОЋЕ
ДА НАМ НАПРА-
ВЕ ОКЛОПЕ?

ДВЕ НЕДЕЉЕ СУ ЧЕКИЛИ НЕПРЕ-
КИДНО УДА-
РАЛИ...

И ПРВИ ПУТ ТЕ
ЗИМЕ, МРВИЦЕ СУ СА
ОСМЕХОМ ГЛЕДАЛЕ
КАКО ПАДА СНЕГ...

А КАД ЈЕ ДОШЛА ЗИМА...

ФАНТАСТИЧНО!
ТО СЕ ЗОВЕ
ПРОГРЕС!

ТРЕБАЛО БИ
ДА ОДЕШ ДО ЊИХ!
ОНИ ЖИВЕ ИСПОД
ЈАВОРА, У БЛИЗИНИ
БОРА! ЛАКО БЕШ
ИХ НАћи!

КАЖИ САМО ДА
ТЕ ЈА ШАЉЕМ!

ДА,
КАРУЗО!

НИСУ ПРИМЕ-
ТИЛИ ДА ИХ ДВА
СЈАЈНА ОКА ПОСМАТ-
РАЈУ ИЗ СЕНКЕ...

И СЛЕДЕЋИ ДАН ЈЕ
БИО КАО И СВИ
ДРУГИ...

АЛИ, МАЛО ПРЕ ПОНОЋИ...

ЛЕПО СМО
СЕ ПРОВЕЛИ КОД
МИРКА И МИРКЕ!
ДИВАН ПАР!

А ТЕК ЊИХОВА...
ХИК... ВИШЊЕВА-
ЧА... ХИК!
САВРШЕНА!

ТРА-ЛА-ЛА!
♪ ♪

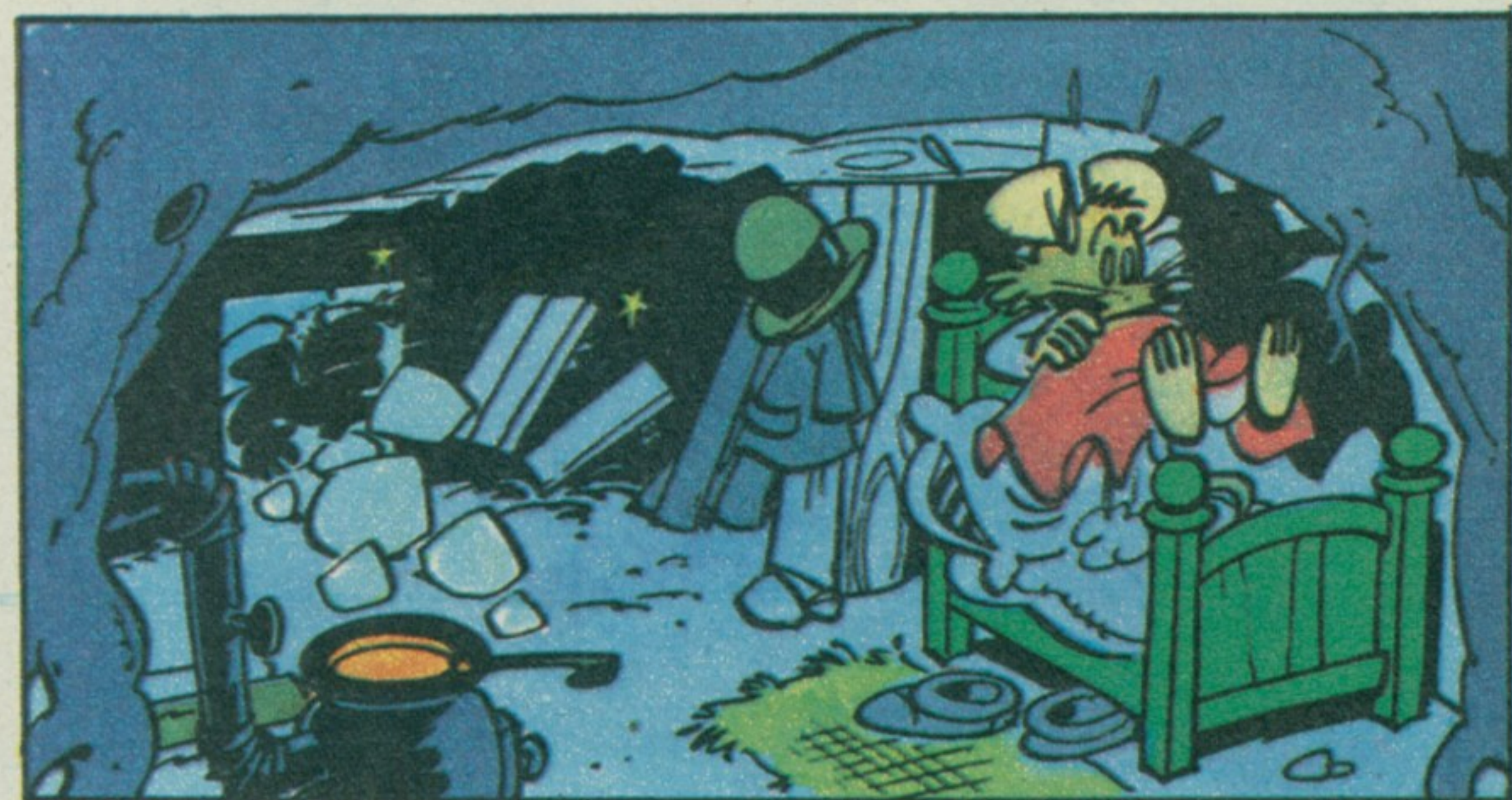
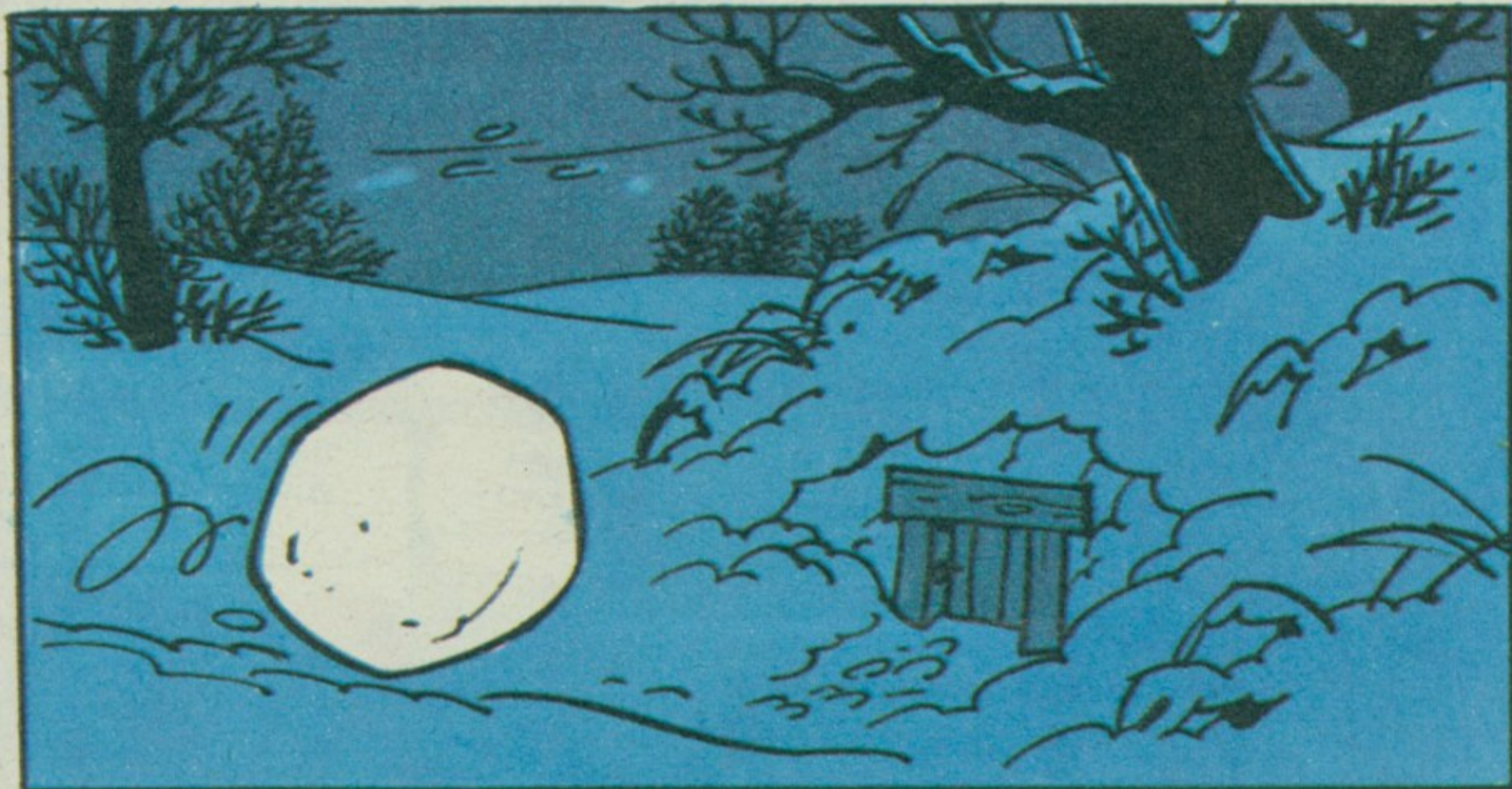
УЛАЗИ
БРЗО!

БРРРР! КАКАВ МРАЗ!

ТРА-ЛА-ЛА!
ХИК! ♪ ♪

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ
БР. 13

АКО ОПЕТ
НЕ ПЛАТИ, ИЗ-
БОЦКАЋУ ГА К'О
ЈАСТУЧЕ ЗА
ШПЕНАДЛЕ!

КАКАВ САМ БАКСУЗ!
НАЛЕТЕО САМ НА АУТОМО-
БИЛ КОМЕ САМ ЈУЧЕ ДР-
ПИО КОЧНИЦЕ!

ШТА ЈЕ, ДЕЧАЦИ?
ЈЕСТЕ ЛИ ОПЕТ ДОБИЛИ
ПЕТИЦУ?

НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!
АКО ХОРЕШ У ШЕТЊУ, МО-
РАШ ДА ХОДАШ К'О СВИ ОС-
ТАЛИ ПСИ!

ЈЕ Л' ТО ЈЕДИНИ НАЧИН
ДА МИ ПОДИГНЕТЕ РА-
МЕНА НА САКОУ?

УПРАВО ВАМ О ТОМЕ ПРИ-
ЧАМ! КАД НЕШТО ЗГРАБИ,
ВИШЕ НЕ ПУШТА...

НЕ, ГОСПОДИНЕ! КАД ПРИМАМ
НОВЕ СТАНАРЕ, НИЈЕ ДОВОЉНА
САМО ПОТВРДА ЛЕКАРА!

ЈЕСТЕ ЛИ НАС ВИ ЈУТРОС
ЗВАЛИ ЗБОГ ПОКВАРЕ-
НИХ ВРАТА?

БИЛИ СТЕ У ПРАВУ
КАД СТЕ РЕКЛИ ДА
ЈЕ БОЉЕ ДА СЕ ПОП-
НЕМ ПЕШИЦЕ...

БЕЗОБРАЗНИ-
ЦЕ! ШТО НЕ
КУНАШ КАД
УЛАЗИШ?

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1

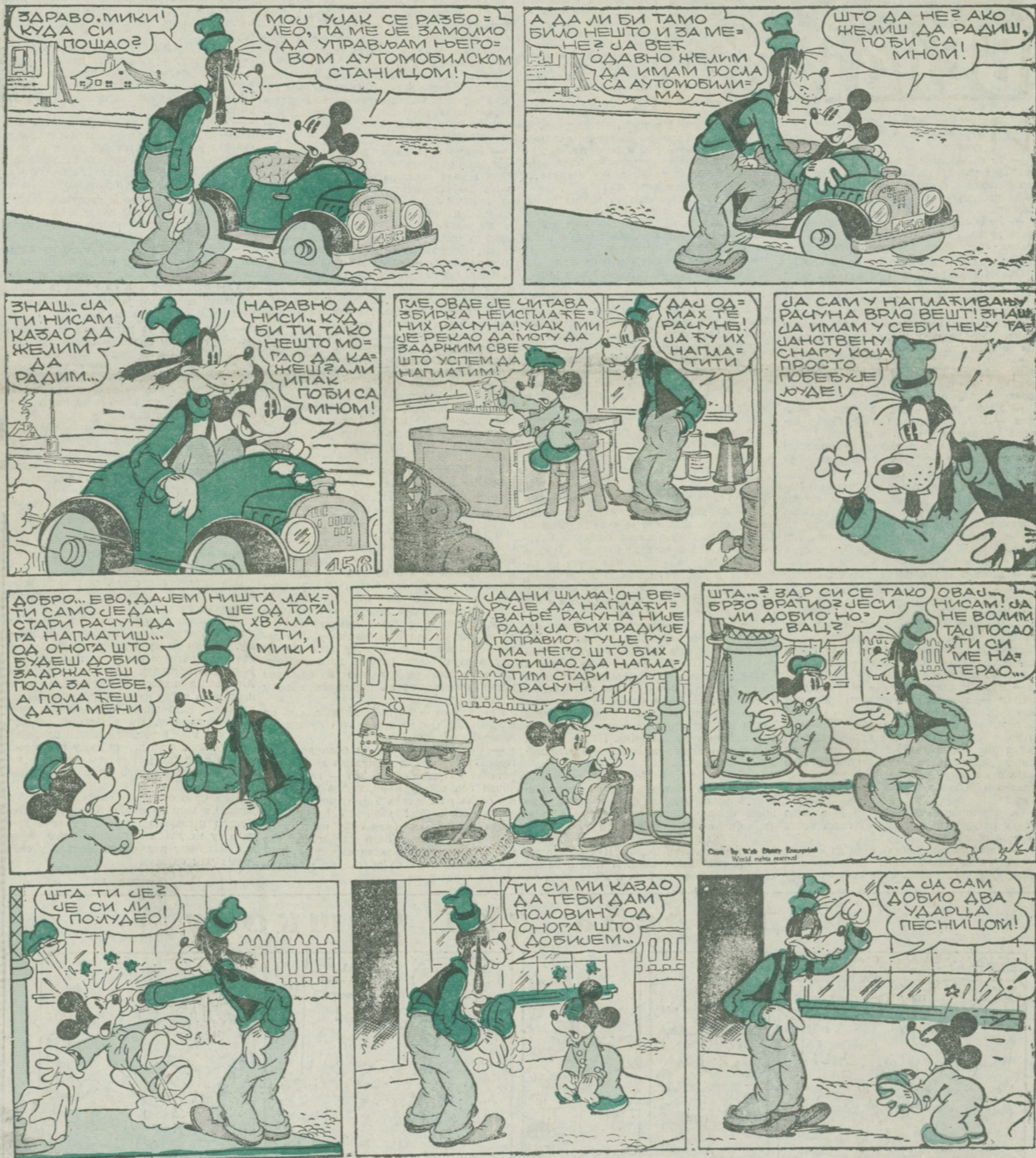
ДИНАР

ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ
И
ПЕТКОМ

ГОДИНА I — БРОЈ 23 — уторак 16 мај 1939

Мики Маус и
његови другови

ПОЛА И ПОЛА

Текст и цртежи
од Волта Дизнија

ЧАРЛС СНАЛФИЛД

БЕЛА РУЖА

Садржај ранијих наставака: Почетком прошлог века крчму близу реке Кузе у Америци држи капетан Копленд. Индијански поглавица доноси његовој жени на чување једно бело дете. Када је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Бела Ружа — тако је име она добила — дружије с поглавицином ћерком, која се зове Канондах. Оне налазе у шуми једног младића, настрадалог у борби са алигатором. Младић вели да је британски поморски капетан који је побегао од гусара. Канондах међутим сумња да је он амерички шпијун. Млади Енглеz је прездравео и одлази. Гусар Лафит, кога Индијанци називају поглавицом Сланог Језера, примећује да су ови охладнели према њему и да га не сматрају више својим пријатељем. Чује да они знају да је он уценен са 500 долара, па им муди десет хиљада.

Изгледало је као да су ове речи увредиле Мика, јер он прекиде гусара:

— Ти се налазиш у колиби племена Окопи. Ту ти не прети никаква опасност. Људи племена Окопи сироти су, али никада неће посегнути за богатством једног разбојника.

— Ја сам веровао да је Мико човек! — рече гусар. — Али сада видим да је доволан само један комад хартије, па да Мико изда свој некадашњег пријатеља...

Очи Микове севнуле су код тих речи као две варнице.

— Ја сам у своме животу више рана добио и другима задао него што поглавица Сланог Језера има прстију на обема рукама. Зато на речи Лафитове могу само да се насмејем.

— Зашто се онда плашите једне потернице која вас се ништа не тиче? Зашто ми, који живимо у Мексику, да бринемо бригу за Американце?

— У Мексику? — понови Мико изненађен. — Како поглавица Сланог Језера назива ову земљу у којој се налазимо?

— Ми се сви налазимо у мексиканској провинцији Тексасу (у то време Тексас је још припадао Мексику) — рече гусар.

Доселивши се на обалу реке Начеса, Мико је био чврсто уверен, да се са својим народом још увек налази у границама Сједињених Држава. Али кад је чуо да се он налази у мексиканској провинцији, Мико искрено одахну као да му је са срца пао огроман терет.

— Дакле Мико и његов народ не живе на земљишту које Велики Отац белих људи сматра својим? — запита Мико после краћег ћутања.

— Наравно! Могу да вам покажем географску карту, па да се сами уверите.

Мико је међутим био утонуо у дубока размислиња. Ова вест била је за њега од необично великог значаја.

— Рука Великог Духа — проговори он најзад — почива над црвеним народом као огроман терет. Време је да закопамо оружје, или ће црвени људи ускоро потпуно нестати са земљине кугле. Црвени људи имају много непријатеља, они не би смели још више да их добију. Они зато никако не могу да закључе савез са поглавицом Сланог Језера и његовим људима.

Са огромном пажњом гусар је слушао сваку реч, најзад се диже са свога места и рече охолно:

— Мико! Ја сам дошао овамо да се братимим са племеном Окопи. Све благо што поседујем нека отсада буде својина свију

нас! Лафит, страх и трепет Мексичког Залива нуди вам, заједно са својим ваљаним људима, пријатељство и братство. Он ће вас штитити. Ниједан Американца неће смети да вам скине ни главу... То је моја последња понуда!

Јачина и достојанство са којима је гусар умео да изговори своје речи изненадиле су Индијанце. Али ни то није направило никакав утисак на Мика који с непоколебљивим миром одговори:

— Мико није побегао од белих људи да би примио у своје срце једнога који је најгори између њих.

— Е, па онда смо квит! — узвикну гусар бесно. — Али и поред свега тога вапе обећање још важи: ја зато сада свечано од вас захтевам да ми дате Белу Ружу коју сте ми обећали!

— Мико је обећао Белу Ружу поглавици Сланог Језера, пријатељу племена Окопи, непријатељу Американца, великом ратнику. Али је није обећао једном обичном ловцу и разбојнику!

Ужарене очи гусарске још једном обухватиле га скуп, а затим, са пакосним осмехом на уснама, он се диже са свога места и брзим корацима изиђе из колибе...

XV.

У само подне, када је сунце стајало управо изнад индијанског насеља, започело је већање племена Окопи са гостима племена Куманчи. Скупштина се одржавала под ведрим небом. У прописној удаљености очекивали су радознало резултат већања жене, младића, девојке, па чак и деца. Почасна места били су заузели Куманчи. Усред овога збора седели су Мико и Ел Сол.

Пре него што се прешло на већање, била је запаљена „лула мира“. Мико је повукао први дим који је испустио у три правца: горе — Великом Духу, доле — мајци земљи и право — према својим ратницима да би им на тај начин ставио до знања да је добре воље. После ове мале церемоније он пружа лулу Ел Солу, који је на исти начин испустио дим из својих уста, а затим предао лулу осталима. Пошто су сви повукли по један дим, отворио је скупштину Мико.

— Довло је време да поново саставимо обруч који је раскинуло слепоило индијанских народа. Велики Дух је проговорио преко моћног поглавице племена Куманчи, који ће поново саставити ланац свих индијанских племена. Моје руке и ноге већ су малаксале. Али Велики Дух послао ми је сада мога наследника. И тако неће нестати са земље крв моја и мојих предака.

Она ће, помешана са крвљу племена Куманчи, тећи и даље у жилама Ел Солових синова. Ратници племена Окопи! Управите ваше погледе на Ел Сола, јер је он од данас син вашег Мика!

Сви погледи присутних, пуни дивљења управиле се одједном на младића који у стаде са свога места и, поклонивши се Миду, рече:

„Прошло је много година отада када су млади ратници племена Тојаска прешли преко високих планина, које су их раздвајале од сочних ливада Индијанаца у великој земљи Мексику. Када бежаху стигли на то место, сви ти људи рекоше:

— Останимо овде, јер има много бивола и јелена!...

Пошто су ту ловили пуних десет дана, пронађоше Индијанци Мексика њихове трагове и дојурише на коњима, замрчана чеља и са пушкама у рукама. Индијанци племена Тојаска велики су ратници и зато се нису надали у бекство угледавши људе непријатељски распоредене према њима. Напротив, ратници оба црвена племена сукобише се и двојица мексиканских Индијанаца осташе на бојишту док остали побегоше на својим брзим коњима.

Од једног мексиканског ратника који је био на умору, ратници племена Тојаска сазнадоше да су људи који их беху напали били ратници племена Куманчи. Чим чуше за ово, ратници племена Тојаска скупиле своје шаторе и кренуше натраг преко планина у своја села са скалповима убијених нападача.

Велика радост била је обузела Индијанце племена Тојаска када су се у њиховом насељу појавили млади ратници са скалповима својих непријатеља. Али Етовах, најстарији међу поглавицама, обрати се свима озбиљна лица:

— Браћо и ратници племена Тојаска. Сви се ви радујете што су наши млади ратници донели скалпове које су скинули са глава двојице припадника најмоћнијег индијанског племена. Ратници тога племена многобројнији су од небројених крда бивола по нашим пољима и шумама, њихови коњи су бржи од саме муње, њихова осветна смртоноснија је од најачег амичког отрова. Неће проћи много времена а они ће прећи преко планина, попалиће наша села и поскидати скалпове са наших глава и украсити њима своје колибе. Браћо и ратници племена Тојаска. Ви сте погрешили што сте ушли у земљу на коју вапа нога никада незвано не би смела да крочи. Ви сте се упустили у борбу када нисте били у праву. Ви сте прешли планине које је Велики Дух поставио као живу границу између два племена. Браћо! На нама је свима сада да исправимо оно што су наши млади ратници погрешили. Ми не смемо да допустимо да се племе Куманчи нама освети. Зато је боље да умре десеторица наших људи него да изгине цело наше племе.

Тако је говорио велики Етовах — настави Ел Сол. — „Закувало је много жена и деце из племена Тојаска“ после тих речи. Али ратници Етовахови разумели су добро свога најстаријег поглавицу. Јер они су знали да Етовах говори истину. Све поглавице племена Тојаска и ратници сакупиле се затим у веће, а нешто доцније зачула се већ по насељу посмртна песма коју је запевао Црни Орао, јединац син Етовахов. Велики поглавица гледао је свога јединца, али није пустио ниједне сузе. Напротив, у томе тренутку његова душа била је испуњена радошћу. Још девет ратника запевадо је исту посмртну песму, а затим десет ратника племена Тојаска напустише своје колибе и одjahаше преко планина, према најближем насељу племена Куманчи.

Куманчи су моћан, још више, они су племенит и храбар народ; они су цвет и понос Индијанаца.

— Великом Духу не би било драго — говораху они кад угледаше десеторицу ратника из племена Тојаска — кад бисмо убили оне који у миру долазе нама. Наша браћа из племена Тојаска немају чега да се плаше. Али двојица синова наших врлих ратника изгубили су у окршају са вама своје животе. Зато двојица од вас треба да постану њихови синови; остали могу слободно да се врате своје селу и својим породицама.

Црни Орао био је један од оне двојице на које је пао избор да се више не врате у своје село већ да постану синови племена Куманчи.

Пуних двадесет година Црни Орао је провео у новој постојбини. За то време одликовао се неколико пута у рату против непријатељских племена. Умео је и да се бори и да украти дивљег коња. Цело племе Куманчи заволело га је, а наше девојке бацале су врло често погледе пуне чежње на великог ловца. Али у његовој души било је ипак пусто; његове мисли биле су стално код његовог оца, код народа, код његове браће.

Волео је лов на биволе и дивље коње. Једном, када је на свом коњу летео преко бескрајних прерија племена Куманчи, угледао је једног коња који је био бржи од јелена, бељи од снега и поноснији од најхрабријег ратника.

Покушао је да ухвати тог дивног коња, али овај побеже од њега као муња. Два дана га је гонио док га најзад није стигао на ливади великог поглавице племена Куманчи. Црни Орао завила свој ласо и ухвати овог дивног коња. У истом тренутку на вратима колибе поглавице појави се бивола кожа и из колибе изиђе поглавицина ћерка. Тај белац био је њен најмилији коњ. Био је побегао са ливаде поглавицине да би посетио своју дивљу браћу.

Када је Црни Орао угледао поглавицину ћерку Корах, њему испале ласо из руку. Ћерка великог поглавице племена Куманчи била је лепа као јутарње сунце. Белац јој приђе покорно и она поче да га милује по гривни.

— Мој брат — рече девојка младом ловцу — свакако је уморан и Корах ће га одвести у колибу свога оца да би се мало одморио. Мој брат је свакако гладан и жедан и Корах ће му дати најлепша јела и сок од палме. Ходи, брате мој!

Црни Орао пажљиво је саслушао ове речи и одједном осети да је његово срце престало да чезне за оцем и племеном Тојаска.

— Близак си ми — шапуташе му ћерка поглавице — као што ми је блиска светлост мојих очију. Моли поглавицу за руку његове ћерке Корах и он ће ти је дати!

Велики поглавица је ценио дела младог ратника и ловца и он му рече:

— Моја ћерка те воли. Али ја не могу да ти је обећам пре него што убијеш бар једног непријатеља нашег племена. Наша браћа поћи ће за који дан у рат против белог људи Мексика. Ти треба да с њима појеш у рат. Ако се вратиш као частан победник, даћу ти радо своју ћерку и узећу те за свога сина.

Ове речи великог поглавице много су обрадовале Црног Орла. Он пође у рат и врати се са скалповима двојице мексиканских поглавица, постаде зет великог поглавице и настани се у његовој великој колиби.

Млади поглавица племена Куманчи још једном обухвати погледом читав скуп и настави свечаним гласом:

— Корах и Црни Орао, то су били моји родитељи, родитељи Ел Сола, поглавице племена Куманчи и Тојаска.

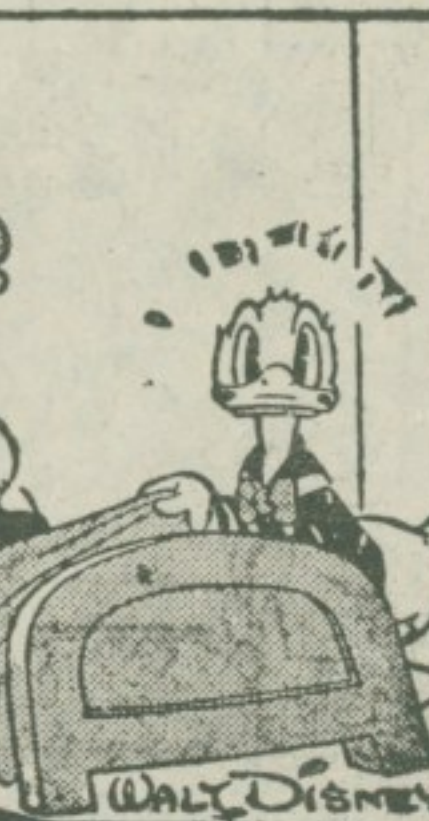
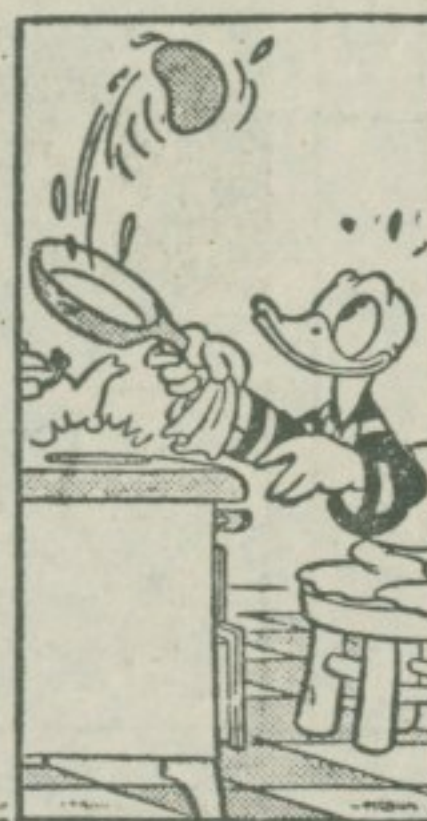
Цео скуп без предаху слушао је исповест младог поглавице који после кратке паузе настави:

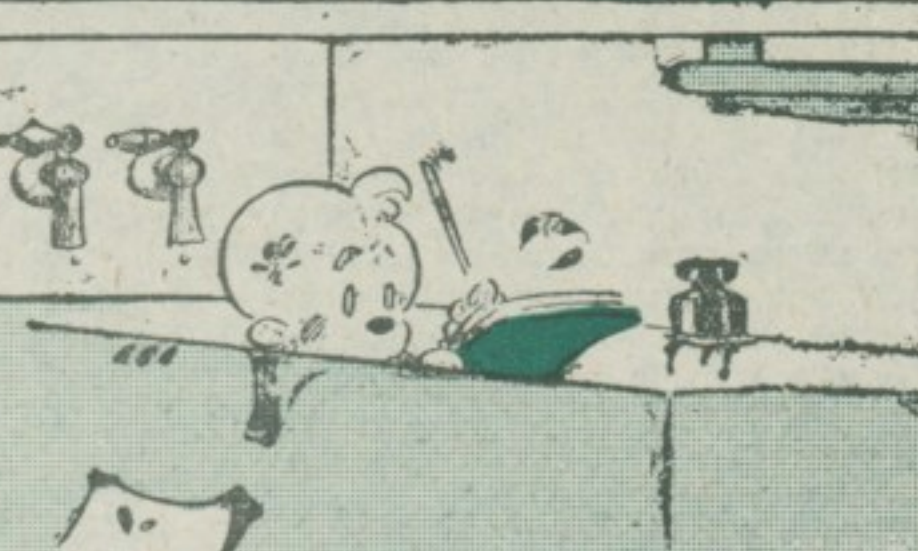
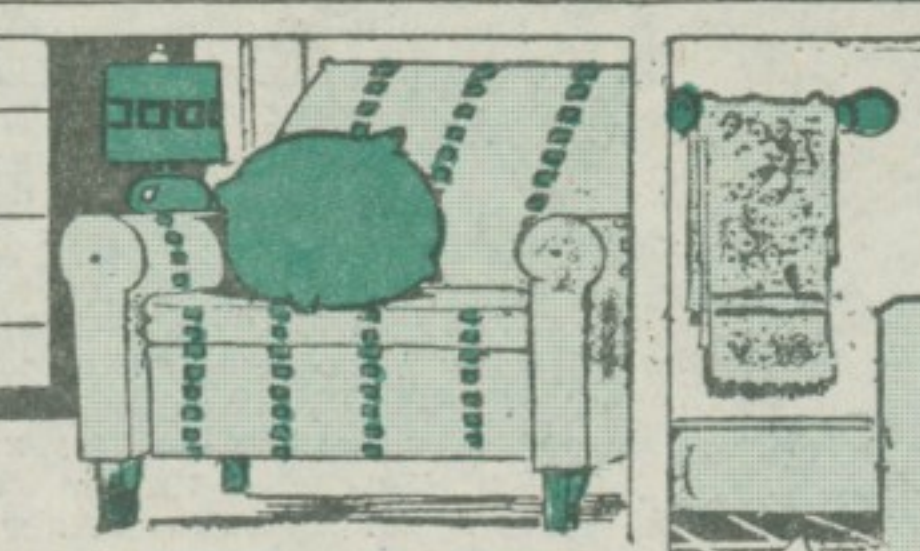
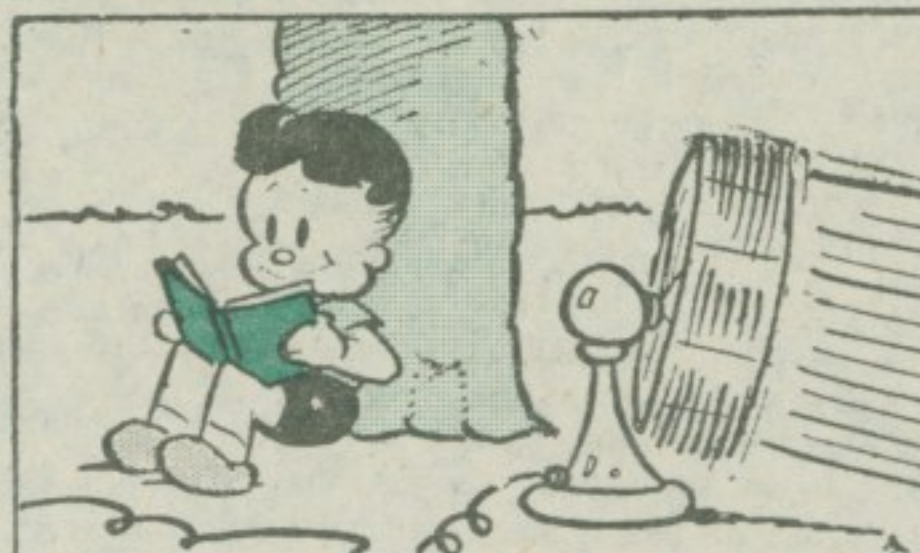
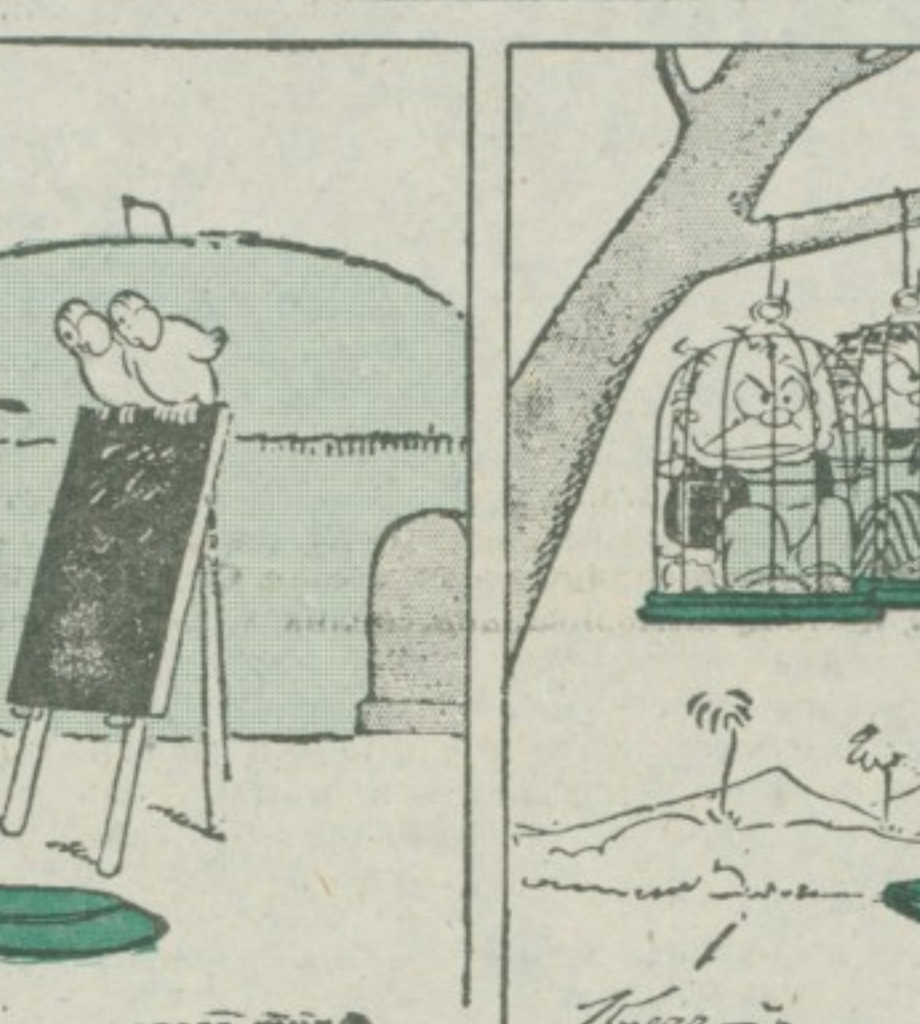
„Није прошло ни година дана, а мог великог дела обори тешка болест у постељу. Видећи да му је близу крај, он позва све своје ратнике и рече им: „Црни Орао је велики ратник и биће вам добар вођа. Али закон наших отаца забрањује да припадник туђег племена постане наш поглавица. Зато поштујте у његовом сину свога поглавицу, јер у његовим жилама тече крв моје ћерке, крв нашег племена!“ Стари поглавица испусти душу после ових речи и тако сам ја имао тек неколико месеца, а већ сам постао поглавица племена Куманчи.

Црни Орао се вратио своје племену Тојаска. Са њим су пошли Корах и Ел Сол. Четири поглавице племена Куманчи пратиле су их да би заштитиле свог будућег поглавицу и да би га вратиле у своје племе чим одрасте.

(Наставиће се)

Кад треба ићи у школу

КАКО СУ НЕКАДА СКЛАПАНИ УГОВОРИ О МИРУ

УЛОГУ ВЕРСАЉА, СЕН-ЖЕРМЕНА И ТРИАНОНА ЈЕДНОМ СУ ОДИГРАЛИ И СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Чувени карловачки мир закључен је 1699 године у Сремским Карловцима на месту где се данас налази Капела мира

Путници, који пролазе возом или лађом поред Карловаца, западне у доњем делу града, на брегу, велику округу грађевину која и не личи много на храм божји: то је чувена Капела мира. Ретко да ће се која од посетилаца овог историског нашег града сетити да посети ову капелу за чим значај и не слуги. Међутим, на томе месту је пре 240 година, 1699 године, склопљен чувени карловачки мир.

Ратови који су претходили миру

Чitava Европа је 1699 године с убуђеном и нестрпљивом очекивањем вести из Карловаца, из тога, како су називали „малог и незнатног места у дивљем крају“, очекивали да из њега сине давно и жељено очекивани мир. А мир је требало да дође после победа Евгенија Савојског, једног од генијалних војсковођа у прошлости.

Рат је трајао шеснаест година, још од 1683 када су Турци, под вођством великог везира Кара Мустафе, ударили са 200.000 војника на Беч. Аустријски цар Леополд побегао је и аустријску престоницу оставио је да брани Радигер Штаремберг, чија је потамак, кнез Штаремберг, и у бившој аустријској републици после Светског рата играо велику улогу. Поред све храбрости Штаремберга Беч се не би спасао, да му није дошао у помоћ пољски краљ Јован Собјески, удружен са четима Карла Лотариншког. Јуначка словенска милиција је спасла тада Беч. На Карловцу код Беча Турци су тако били разбијени, да је ослобођен не само Беч већ и цела Средња Европа.

Аустријска војска пошла је са Собјеским у потеру за Турцима, али они више нису давали правог отпора. Победницима су се придружили још и Млечани, који су започели на мору рат против Турака. Собјески се затим вратио у Пољску, аустријска војска је наставила рат сама, говорећи Турке стално према југоистоку. Турци су постепено протерани из Угарске и Славоније, да је рат пребачен у саму Турску. И српски народ се тада дигао на оружје нападнувши се да ће и себе ослободити. После победа код Баточине и Ниша није више било Турака у Србији.

Јован Собјески

Час слободе је изгледало да је крхнуо. Цар је позвао сав српски народ у борбу. Но зора српске слободе још није гранула. Када се гроф Ђорђе Бранковић као вођа српског народа прогласио за српског деспота Аустријанцима се учинио опасан. Они су га по царевом налогу затворили у Бегер где је и умро.

То још није била сва несрећа за српски народ. Када је француски владар Луј XIV пошао на Аустријанце, аустријска војска напустила је Србију и кренула на запад, на француску границу. Србија и ненаоружани народ српски остали су без одбране на милост и немилост околних Турацима. У тој невољи патријарх у Пећи Арсеније Чарнојевић оклопни је са аустријским царем уговор да овај да Србија повеће и привилегије, па да се они преселе у крајеве северно од Саве и Дунава. Чарнојевић је на основу тога 1690 године оставио своју дотадашњу помоћу па је са 36.000 породица прешао у нови азијат.

Србија је опет дошла под Турке, а рат се пренео у Војводину. Године 1691 Турци су били тучени код Сланкамеца, а 1697 код Сенте. Турска војска била је скрхана и они су се од тога доба брињули само како да се бране. Али ни Аустријанци нису могли много шта да постигну. Цар се је у непрекидним ратовима толико истрошио да није могао да напавља све што је за рат потребно. Принц Евгеније ушао је у Босну, додиро до Сарајева, па се опет вратио назад. Аустријски савезници

напали су опет Турке са других страна. Да би се сачували од већих губитака, Турци су потражили пута и начин да се измире са Аустријом и њеним савезницима. Азодну прилику за мир једва је чекала и Аустрија, која је била исцрпена толиким ратовима а сеп тога јој је велике брине задавао немирни и овајачки сусед француски краљ Луј XIV. Као посредници јавили су се Енглеска и Холандија. Најпосле су се дворови споразумели да им се посланици састану у Карловцима.

Склапање мира

Никада Карловци, мало и идилничко место на падинама Фрушке Горе, није имало толико значајних гостију из целе Европе као 24 октобра 1699. Чitava Европа упула је погледе у ово место у коме су стизале делегације са свих страна. Аустријски изасланици били су гроф Етинген и обрштвхтмајстер Шлик, турски Ренз-ефендија и Грк Маврокорлато, руски Прокоп Богдановић Вознијин, млетачки Карло Ручиња, а пољски Малаковски. Били су ту такође и посланици посредничких сила и то аустријске стране Уилем Пејет, а од холандске Јаков Колиер.

На једној узвиштини у доњем делу Карловаца, одакле је ванредан поглед на Дунав, Батку и Фрушку Гору, начинена је од дасана већница са три одеје и великом двораном где ће се водити преговори. Код већнице настанили су се посредници Пејет и Колиер. Аустријски, руски, пољски и млетачки посланици удалили су свој табор на по сата даље од већнице, тамо према Варацину, а Турци такође подалеко од већнице, у правцу према Београду.

Посланици су 27 и 28 октобра провели у међусобним посетама, а 30 су октобра измењали своја пуномоћја. Све је било учињено да не би још опочетка долазило до размимолажења међу делегатима. Да не би делегација морала давати другој пр-

Принц Евгеније Савојски

венство при улазу у контресну „дворану“, свака је имала своја посебна врата, на која је улазила. Касније су — када је закључен мир — турска врата зазидана. Решено је било да отпадне све што би евентуално могло дати повода каквим сукобима, као што су — на пример — званични поздравци, свечаности, перемоније итд.

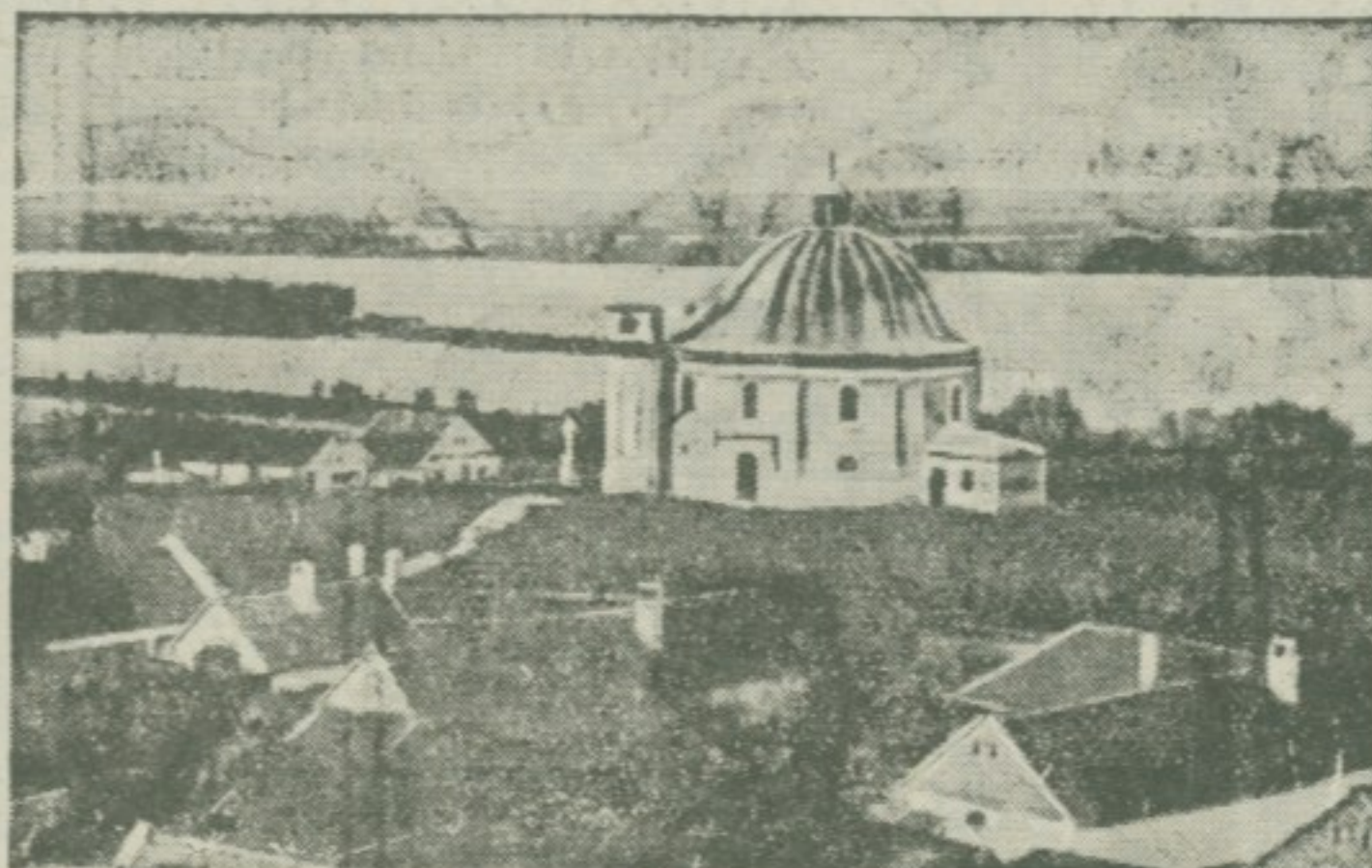
Претседба у тој великој агради од дасана искористишета су била за саветовања појединих делегација у току конгреса, који је одржаван у великој „сали“, дворници.

На дан 3 новембра биле су седнице отворене са великом помпом, а потрајале су све до 26 јануара. Дражано је укупно 36 таквих седница и то на италијанском језику. Често пута било је таквих несугласица, да је већ изгледало да ће се посланици разићи несвршених посла. Али ревноним настојавањем енглеског и холандског посланика изглађене су

први турски изасланик Ренз-ефендија је умолно да причекају до 11.45 часова, јер ће тек тада положи звезда бити погодан да се цела ствар срећно сврши. Ово је било примљено и турском посланику учињено по вољи. Ово је могла последња пут у оваквим приликама да је астролошко схватање избило на површину.

Када је дошло време да се приступи потписивању уговора, војничка пратња је испалила три платуна, а у исти мах се на две стране заорили далека грмљавина. То су били топови који су из Београда и Варацина јављали на све стране свету радосну вест, да је склопљен мир и учињен крај дугом и крвавом рату.

После потписивања уговора о миру енглески посланик сер Уилем Пејет дао је свечани ручак, а сутрадан су се посланици разишли да своје владаре обавесте шта су учинили. Карловачки мир био је један од

Капела мира која је у Сремским Карловцима сазида за спомен на догађаје који су се одиграли на овоме месту пре 240 година

несугласице и пут споразуму био је утврђен, те су се коначно преговори срећно свршили.

Потписивање уговора

Тај мир био је за савезнике врло повољан. Аустрија је добила Угарску са Брђелом изузев једног дела Баната, затим Славонију и већи део Срема; Млечани Мореју и скоро читаву Далмацију; Пољаци Камјенек, Подолију и Украјину с оне стране Дњепра. Једино се руски посланик није сложио са погодбама, па је углавном само примирје на две године.

Када је све то било решено, посланици су се 26 јануара састали у већници да потпишу уговоре. Ипак не сви, јер је руски после потписивања примирја већ био отпутовао, а млетачки није хтео да дође од беса што су остали посланици уговорили погодбе са Турцима за Млетке, пошто се он сам није са њима могао да погоди.

Када су прочитани још једном сви уговори и требало око 10 часова да се директни потписивању уговора,

најзначајнијих који су икада хришћанске државе склопиле са Турцима. Губитком великих територија Турска је почела да пропада. Није ту помогла ни астрологија у коју је толико веровао турски изасланик. Истина, београдским миром 1739 Турци су опет понешто потисли Аустрију, али су тада почели већ и балкански народи да спроводе све већу акцију за своје ослобођење. Карловачки мир одбио је Турке из Средње Европе и дефинитивно запечатно њихову славну епоху у прошлости.

За спомен на тај велики догађај на месту дрвене аграде, већнице, сазида је у Карловцима Капела мира. Она ће је увек мир и тишина. Само у јесен, када је дан тога храма, слетне се ту силан свет из места и околине. Већина од њих и не слуги какви су се ту значајни догађаји одиграли пре 20 година.

из шилеине „ПОЕЗИЈЕ“

Космет ђурак од медаве суре
На страшно је огрнуо плећа.
Челна жила не змију те сећа,
У очима замагљила буре.
Два му брка к'о два тешка лука,
Грмље гавран на капи од вука.
Д. Филиповић

Фрулу турки у прену торбу
Оштар Јанко, син Омоља стрвња.
Прекрсти се, тешки лук подиже,
Узе стрелу што вука прожиге,
Па погледа преко поља равна.
Б. Јакшић

(Вас, наравно, нису збунила имена која је Шилеа испод ових стихова ставио, јер вероватно знате да су све то стихови Д. Филиповића, из познате и популарне збирке „Косовски божури“).

ОГЛЕДАЛО ОД АЛУМИНИЈУМА

Алуминијум је до сада нашао многобројну примену за израду најразноврснијих предмета, како кућних и потребних, тако и раскошних. Сада је пронађено да се од алуминијума могу правити огледала. До сада алуминијум никако није могао да се изгладња, јер је увек после извесног времена тамнео због танке оксидне нараве која се временом јављала. Сада је пронађен начин да се спречи појављивање тог танког оксидног слоја, па једном углавном алуминијум може дуго да служи као одлично огледало.

СКРИВАЛИЦА ГДЕ ЈЕ ДРВОДЕЉА?

Дрво није могло само пасти већ га је оборио дрвосеча Јанко. Он је, наравно, ту. Можете га и видети само ако себи дате мало труда. Дакле, помучите се мало!

О. М.

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Садржај ранијих наставака: Једног дана 1690 године гусари, под командом гусарског капетана Тофета заузели су трговачки брод „Цеси“, који је пловио Карибским Морем, и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава заробљенике из затвора и они у једном чамцу беже на Корњачино Острво. На острво стиже једног јутра неколико Црвенокожаца на једном чамцу.

ЈАВАНСКОГ МОРА

3. ЦИМ ПОЧИЊЕ ПОСАО

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ЈИЛИ ДЕ ВРИМ ЈИМА СВОЈ ПЛАН

ПОШТО СУ СТАНОВНИЦИ
ЂАВОЉЕ ЈАМЕ, КОЈИ
СУ ГА ИЗБАРАЛИ ЗА
ШЕРИФА, ПОВЕРОВАЛИ
ДА ЈЕ ОН ИЗВРШНО РА-
ЗБОЈНИШТВО У ВИЛИСО-
ВОЈ БАНЦИ, РЕД СЕ КРИ-
ЈЕ У ОКОЛИНИ ГРАДА И
ТРАЖИ ПРАВЕ ВИНОВНИ-
КЕ, ЗА КОЈЕ ВЕРУЈЕ ДА ИМ
ЈЕ ВОЂА ЂУС ХЕНЛОН...

ГРОМЕ, ДРУЖЕ, ЕДС ХЕНМОН ЈЕ ПОКРЕНУО ЦЕО ГРАД ПРОТИВ НАС. АЛИ МИ ЋЕМО ИПАК ПРОНА-ТИ СТВАРНЕ КРИВЦЕ. ИМАЈЕДНОГ ПРИЈАТЕЉА КОЈИ ЗНА ДА ЈА НИСАМ КРИВ!

ЗДРАВО, БЕНЕ!
ИМАШ ЛИ НЕ-
КЕ НОВОСТИ
ИЗ ГРАДА?

ХЕНЛОН ЈЕ УЖА-
ТИО ВЕЛИКОГ ДА-
БРА И ПОКУШАВА-
ДА САЗНА ГДЕ
СЕ ТИ КРИ-
ЈЕШ!

ЗАР НЕ ДЕШ НЕШТО ДА ЈЕ ДЕШ ПРЕ НЕГО ШТО ОДЕШ?

НЕ! ВЕЛИКИ ДА! ЗАР ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ И ЈА МОРАМ ПРВО ДА СПАСЕМ ЊЕГА!

ГДЕ
JE
PEД
PACИДPO?
BOPI, ИНА-
ЧE HE TИШ
OKУCИTИ
ДЕЛО JOШ
З ДАНА

BEЛИКИ
ДAБAP HE
ЗНА ГДЕ
JE PEД
A И ДА
ЗНА, HE
БИ TO
КАЗАO!

ЕВО МЕ, ХЕНДОНЕ!
ДОВЕДИ СВОГА
ПОНИЈА, ДАБРЕ!
ОДЛАЗИМО
ОДАВДЕ!

РЕДЕ, ЧУО
САМ КАД
ЈЕ ХЕНДОН
КАЗАО ДА
СЕ РАЗБЈОУ=
НИЦИ КРИ-
ЈУ У СИ-
ВОЈ КЛИ-
СУРИ!

КАДА БУДЕМ ПОХВАТАО
ТВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ, РАЗ-
БОЈНИКЕ ИЗ БАВОЈЕ
ЈАМЕ, ДОКИ КУДА
СЕ ОБРАЧУНАМ
С ТОБОМ!

РЕД ЈЕ ОТИШАО У
НАШЕ СКРОВИШТЕ!
ИЛИ, УХВАТИ РЕДА
И ЗАДРЖИ ГА ДОК
НЕ ОКУПИ ЈЕДНУ
ГРУПУ ПОШТЕНИХ
ПРАТА-
НА!

ОСТАВИ ГА
САМО МЕНИ!
ЈА ЋУ ГА
ВЕЋ УДЕСИ
ТИ!

ОТИТИ КУ ПРАВОУСИ-
ВУ КЛИСУРУ ДА УХВА-
ТИМ РАЗБОЈНИКЕ, ПРЕ-
НЕГО ШТО ХЕНДОН ПО-
КУША ДА УХВАТИ
МЕНЕ!

ЈА НЕ БИХ СПАСА-
ВАО ГРАЂАНЕ ОД
ТИХ РАЗБОЈНИКА!
ВИ СТЕ ИМ БИЛИ
ДОБАР ШЕРИФ, А
ОНИ ВИШЕ ВЕРУ-
ЈУ ХЕНДОНУ!

У НАШЕМ БРОЈУ

СИВА КЛИСУРА

1 ДВЕ СКИТНИЦЕ У КОЛИМА

KYAA KEMO CAA
 KYNILE OTPAK ME JE
 OBAKO CANY
 UHOM A KY JEM
 HEWE TACOB
 AKO CY PASOUM
 LHM

ДОСВОИМ ДА ТИ КАЖЕМ, ЧЕМОЕ
БЛАСЕ! ДОК САМ ДА БОРАВИО
У АНГЕЛЈЕМ КРАЈЕВИМА,
ТИ СИ БИО ЈОШ
У ЗАБАВИШТУ!

ЈА САМ БИО ПРИЈАТЕЉ И ДРУГ СА СВИМ
ИНДИЈАНСКИМ ПОГЛАВИЦАМА! ОНИ СУ МЕ
ЗВАЛИ ЧОВЕК КОЈ МЕНЕ СМЕЂЕ ОПАСНО!
СТИМА! ОНИ... ХЕЈ,
ЧЕМ СЕ, ПОГЛЕДАЈ
ТАМО!

ИЗВНИТЕ УТО ВАМ СЕ
ОБРАКАМ, МАЈА ГОСПОДИЉЕ!
АА ЈА БУДТЕ БИЈАМ ТАКО КИ-
БЕШИ ДА ОБАБЕЋИТЕ АРЕ
БАЈАТАЈЕ ОБЛЕ ДА ЈА ОБАУ
НАЗОВИ-ПУТ
ВОДИ У
БЕТЕМА?

ОХ! МЕНИ ЈЕ БРАЈ ЖАО, АЛИ И ЈА САМ ОБАВЕ СТРАНА И НЕ БИХ ЗНАЛА ДА ВАМ ОДГОВОРИМ ГИВ. И ОНА СПАДА У ЗАЛУ ТАЈЕ ОБЦЕ!

ОПРОСТИТЕ МОЈ ДРУГУ
ШТО ЈЕ ПОМАЛО НЕОТЕСАН
~ ЗНАТЕ, ТО ДОЛАЗИ СА
СТАРОШЋУ! АЛИ ЈА СЕ
ЈОШ УВЕК НАДМ ДА!
ТЕ ЈВАНОВ ДАНА ДА
НАУЧИ КАКО ЧОВЕК
ТРЕБА ДА СЕ
ОБРАТА ЈЕД'
НОЈ ДАМИ!

ШЕМСЕ, КЛБЕВТНИКЕ! ПРЕСТАНИ С ОГО-ВАРАЃЕМ И МИСЛИ НА ВАЖНИЈЕ СТВАРИ - НЕМОУ ДА ЗАБОРАВИШ ДА НАША КОЛА ВЛУКУ МАЗГЕ, А НЕ КАМИЛЕ, А ДА МАЗГЕ НЕТЕ НИ ДАСЕ МАКНУ ДОК ИМ НЕ ДАМО ВОДЕ!

ВОДА? ЕНО, ТАМО САМ ВИДЕЛА КРАСАН ИЗБОР! БАШ НА НЕ-КОЛИКО КОРАКА ОД ПУТА! ВОДА ЈЕ ПРИ-ДАТНА И СВЕЖА И ШУМИ КАО ДА ЈЕ ПУНА СИГНАЛНИХ ЗВОНАЦА!

ОАКЛЕ ДОУАДИ
ОВО ДЕТЕ, НИЈЕ
ВАЖНО! АЛИ ЈЕ,
ИЗВЕШО ДА...
НЕ МАМО...
ЈЕ ОСТАВИМО
САМУ У ОВОЈ
ШУМИ!

ОНА ЈЕ ЗАИ-
СТА ЈЕДНА,
УМИЛАТА
ДЕВОЈЧИЦА!
МОЖДА ТЕМО
СУТРА МОЋИ
ДА СМСЛИМО
ШТА ДА УРАДИМО
О ЊОМ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ВЕСЕЛО ПУТОВАЊЕ

НАЈВАЖНИЈА СТВАР НА СВЕТУ ЈЕ ВОДА

НАЈВЕЋИ ВОДОВОД НА СВЕТУ ПОСТОЈИ У ЛОНДОНУ,
ЈЕР СНАБДЕВА ВОДОМ ПОВРШИНУ ОД 800 КВАДРАТНИХ КИЛОМЕТРА

Без воде не бисмо могли живети више од пет-шест дана, а да бисмо остали у животу треба нам просечно око литар и по воде дневно. Три четвртине нашег тела је вода, а како се та вода сваких шест месеци потпуно замени у нашем организму, то ми стварно сваких шест месеца мењамо три четвртине свог тела. Ако бисмо живели седамдесет година, три године бисмо провели пијући воду, а шест година узимајући храну. Познато је да се у свакој чашки воде налази велика количина воде, па ипак нијемо воду и кака једемо. На пример у кромпирју има 75% воде. У бутеру се налази три четвртине воде, јаје садржи у себи две трећине воде, а воће 90%.

Становништво Велике Британије дневно попије око 80.000.000 литара воде. Замислите сада колико попију сви остали људи на земљи!

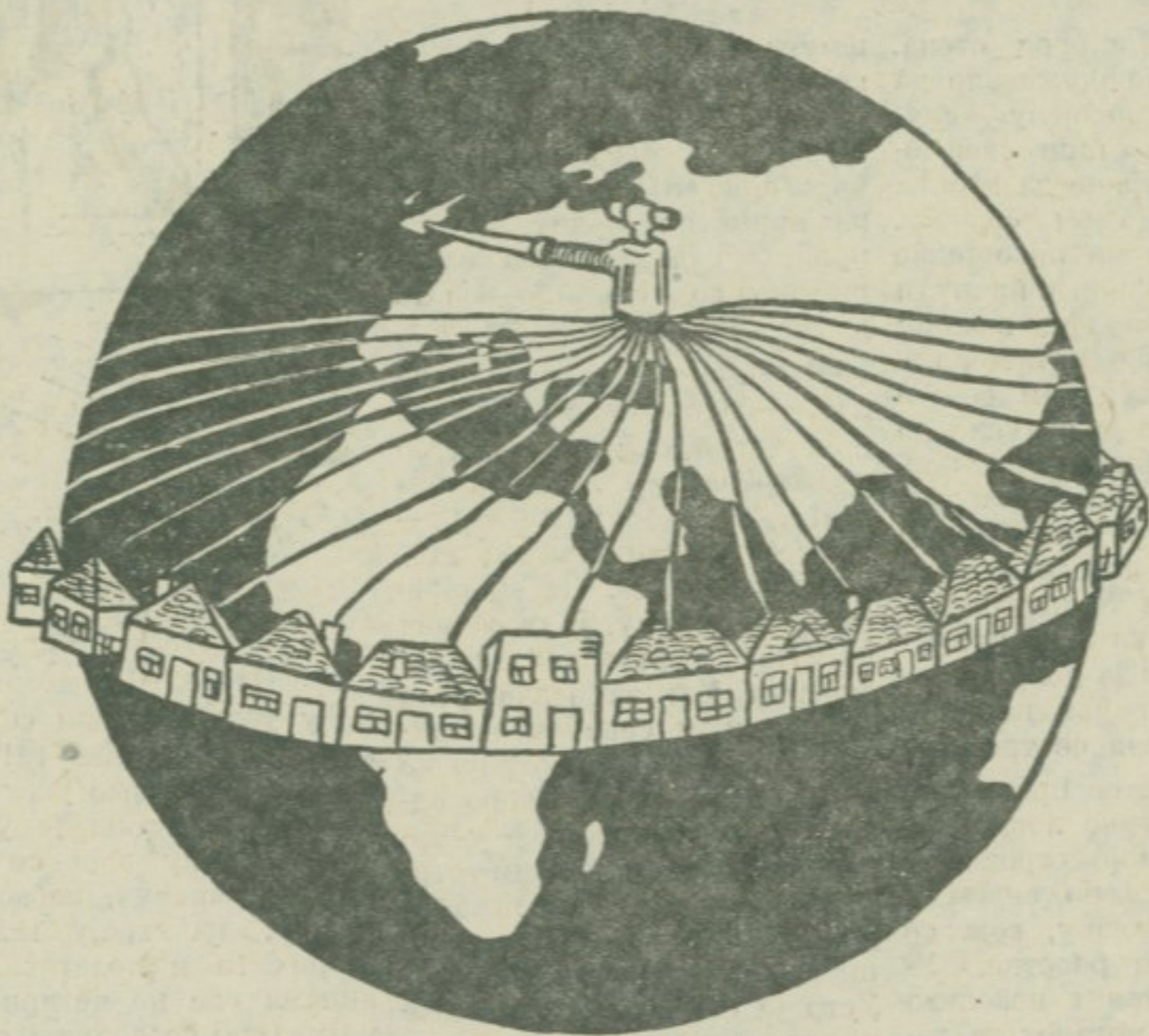
Наравно, оно што се попије само је релативно мали део онога што се потроши на прање и индустрију. Производња свиле, сапуна и хартије не да се ни замислити без огромне количине воде. Да човек дође до тих великих количина воде у нашем савременом друштву, потребна су диновска водоводна постројења.

И заиста водоводи Лондона, Париза, Њујорка, Лос Анђелеса или Бостона и Токија, огромне су мреже које се ратају под тим градовима, и цевима и цевницама улазе у аграде, фабрике, купатила док не разиђу до сваког кућног вароши.

Лондонски водовод има да снабдева водом 8.000.000 својих становника, а у то има још да снабде и своју индустрију и да очисти све улице. Тај водовод је дужи од земљишта које се простире читавих осам стотина квадратних километара. Сваки шест Британац зависи од њега. Он је толико огроман, да када би се савијале куће око целог екватора све би оне биле снабдеване водом из тог једног водовода. Када би се само главне цеве спојиле у праву линију, оне би допрле до Шангаја, толико је мрежа ових цеву велика.

Одакле све та вода долази? Великим делом она се прте из Темзе. Око 64% лондонске воде долази из Темзе, а остало се прте из реке Ли и нарочито копаных бунара који се дубоко спуштају у лондонско тле. Људи, који то тле добро познају, кажу да је састављено из креде, а да се испод слоја креде налази слој воде. Тако би стварно Лондон почео на једном огромном језеру. Како се сваког тренутка вода тог лондонског језера прте, њена се површина спушта. И спустила се за последњих 55 година за више од три метра.

Иако воде има у изобиљу, ипак се она штели, бар у Енглеској. Водоводна централа има своју полицију која уходи све славине. Она тачно

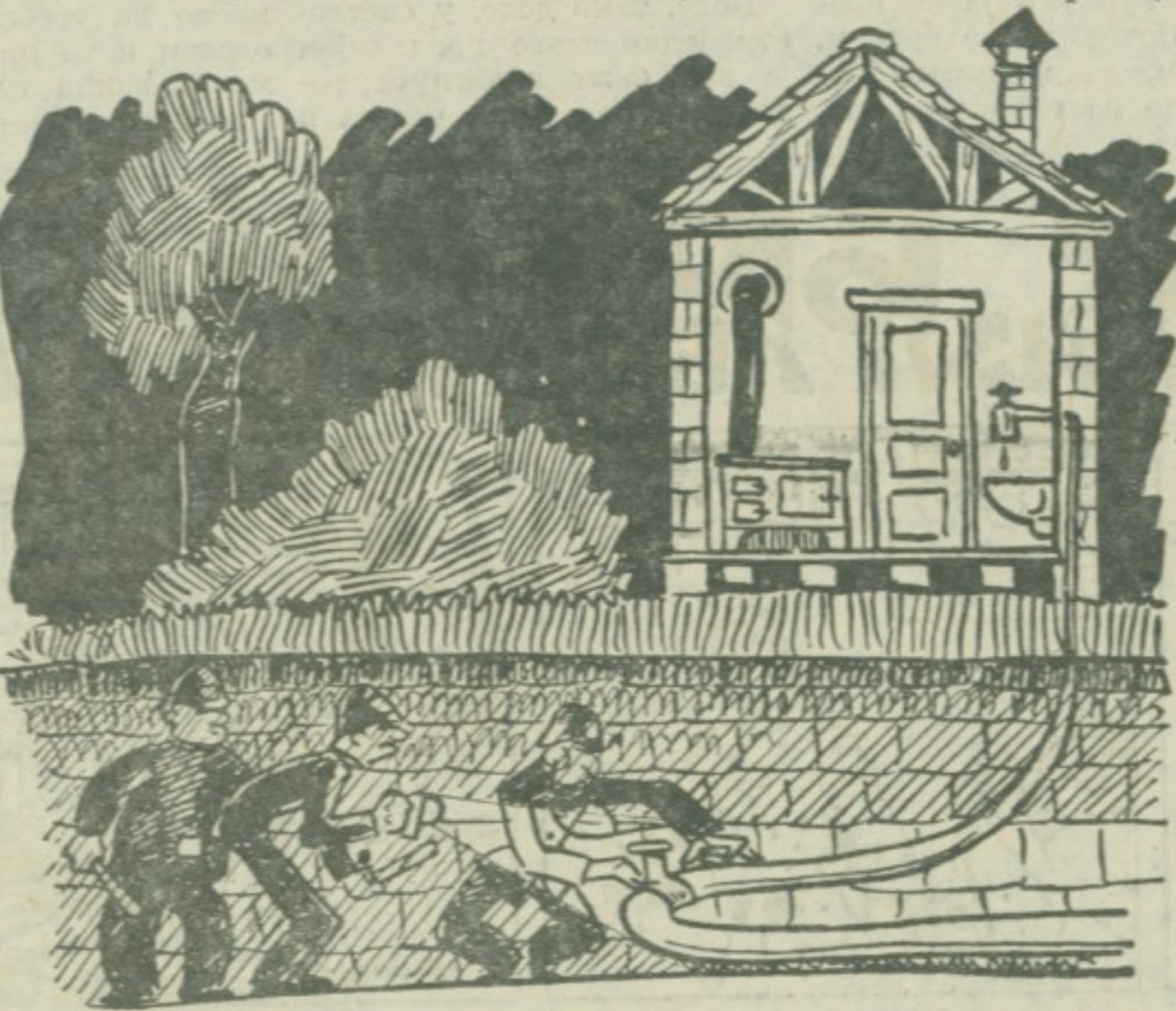
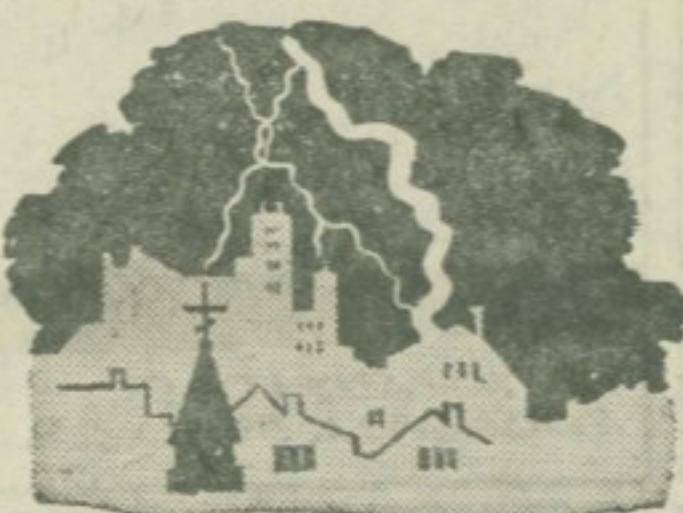
све док се не очисти тако да на сваком кубном сантиметру остане само један микроб.

Сваког се дана вода за пиће подвргава бактериолошкој контроли. Узимају се примерци воде из свих извора, из филтра, из главних одводних цеву, и најзад из сваког краја града. Она се прегледа, и ако би се нашао заразни микроб тала се извор у коме је он нађен одмах искључује. Вода се истражује, извор се чисти, микроб се убијају, а извор се очисти и извор понова пушта у рад.

Лабораторије лондонског водовода стога имају пуно руже посла. То су пракси зоолошки вртови за микроби који се чувају у лабораторијама и који се так и хране да би се одржали у животу док се испитивање не заврши.

Резултати оваквог рада су донели здравље Британицима. У време када Лондон није имао модеран водовод, Темза је била главни извор за воду. Она је била тако загађена да је једне године парламенат морао да прекине рад за два месеца само због тога што је Темза толико загађана, да се у агради која лежи на једној обали није могло дихати.

Приватна друштва су разносила воду по граду и вода је била врло скупа. Како се у Енглеској недељом ништа не ради, то Лондонци недељом нису имали ни тунки свежје воде. Пили су воду од суботе, као што и данас једу хлеб недељом који је печен дан раније.

Одговорише одлучно:
ДА ИЛИ НЕ!

- 1) Да ли гром може да буде корисан?
- 2) Да ли је св. Сава пио црну кафу?

- 3) Могу ли козе да се пењу на дрвеће?

Одговори: 1) Да. Гром може да буде и користан, јер приликом сваког удара муње у земљу из ваздуха се у земљу преносе многобројни састојци који су јако корисни за растине. Рачуна се да годишње падне на земљу 16 милиона муња. 2) Не. Постојбина кафе је свакако Етиопија. Употреба кафе на Истоку ранила се тек током петнаестог столећа, а св. Сава је умро у Трнову 1235 године. 3) Да. Постоје у Африци такозване афричке козе-кепе, које могу да се попењу до врха дрвећа, па чак ако су висока и десет метара. Ове козе пењу се на дрвеће било да брсте младо лишће, било да се на високим грамама несметано одмарају.

Рајко Петров, с. р.

Страховите заразне болести су владале. Азиска колера је убила 60.000 људи само једне године. Она је била исто тако страшна као и куга. Становништво је било прљаво, и готово једно. Болест је немилеће косила.

Пре шездесет година у Енглеској је заведен модеран водоводни систем. Као последица тога болести су почеле бивати ређе. Још у почетку овог века у току једне године у Лондону је било 5.000 случајева тифуса. Данас се тај број свега на 500 случајева. Пре седамдесет година људи који су живели у енглеској престоници имали су просечан живот од четрдесет година. Данас се може очекивати да тај просечан живот може да се попије и до шездесете године.

Тако ствар стоји са Лондоном, а исто и са свим осталим градовима. Без савременог водовода не да се ни замислити велики урбанистички напредак за који је везана у мноме и наша савремена цивилизација.

Из свега се овог види, да је вода изванредно везан елемент за човеков живот, а да је снабдевање људи водом посао од првенствене важности. Кадагод попијете чашу воде сетите се труда који је уложен да она доспе до вас, и сетите се њене ванредне важности. То је нарочито важно за наше прилике где ни остали услови за живот нису увек најповољнији, па бар да је вода добра.

У нашим градовима уколико су већи утолико имају мање изворску воду. Београд, на пример, делом добија воду са извора на Белим Водама у Макишу, а делом из Саве. Наравно, та

савска вода прво се филтрира на Белим Водама, па се тек онда пушта у водоводне цеву.

Чим који град добије модеран водовод, прилике се у њему знатно поправе. Типичан пример је за то и Крагујевац, који је до недавно био нездрава варош, јер није имао водовод. Сада, када је добио модеран водовод на Грошници, Крагујевац као да се препородио.

Дакле, пре свега добре воде, а затим што више воде!

ЧИЈИ ЈЕ ОВО
ЖИВОТОПИС?

Познајете ли великане свога народа? Дајмо вам неколико карактеристичних појединости из живота једног нашег заслужног човека, и то пре оне које су познатије, па затим оне које су мање познате. Према томе на коме се месту сетите о коме је реч, моћи ћете да оцените своје знање историје нашег народа.

Свакако је наш највећи народни песник-гуслар. Рођен је око 1765 године у Босни, у селу Међашима, у заворничкој области. У младости је слепао од богиња и потом је као слеп постао гуслар који проси и живи од песме. Тако је лутао најпре по Босни, а затим и по другим крајевима, те је силазио чак и до Скадра.

(Да ли сте се сетили о коме је реч? Нисте? Онда наставите даље!)

У Србију је прешао 1809 године са српском војском када се она вратила из Босне. Све до 1813 године живео је по српским логорима око Дрине. Године 1810 био је у опсади Лознице, а несрећно 1813 године пребегло је у Срем и настанке се са породицом у селу Грку.

(Сада већ свакако знате о коме је реч. Ако не знате било би добро да прочитате како четирију, а сада наставите!)

У селу Грку нашао га је Вук Караџић 1815 године и од њега је заведео своје песме које је записује на првом устанку. Те песме је наш слепи гуслар сам слагао. Изван тога циклуса могао је Вуку дати само неколико песама, међу њима и песму „Смрт Краљевина Марка“.

(Дакле, о коме је овде реч? Јесте ли знате? Онда још свега неколико речи.)

Његове песме су узбудљиве, узвишено реторске, понекад пророчански видовите. Пошто је певао само о догађајима који су се десили у његово доба, најчешће о догађајима којима је и сам био присутан, све су му песме pune историјских факата и тиме се разликују од већине других народних песама, јер имају облик стиховане хронике. (Ако вам ни сада није јасно о коме је реч, не оставте одговор испод слике.)

Јован Вукотић

ИЗ ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА
ДА ЛИ ВАМ ЈЕ
БИЛО ПОЗНАТО...

...да буљина лети потпуно нечујно. Она има крила која приликом лета не праве никакав шум.

РИБЕ
ИЗ ТРОПИКСКИХ ПРЕДЕЛА

Испитивачи риба не тропских предела никако нису успели да одоже рибе у животу. После кратког времена све рибе из тропских крајева одмах би у ројству утинуле. Тек када су почели да их хране извесним препаратима са витаминима, рибе су се спасле.

ХУМОР

А ЧИМЕ ОНДА ЗВОНИ

Два господина стоје на трамвајској платформи и разговарају о тежком животу трамвајских кочника.

— Тежак вам је то живот! — каже један господин. — По цео дан мора да стоји и увек је једном ногом у затвору, а другом у гробу!

Кочник, који је чуо ове речи, нагло се окренуо и љутито рекао: — А чиме онда звоним? Не звоним ваљда носем!

* *

А ШТО ЈЕ ГЛАВНО...

Воклицу отешито болн зуб, али никако да се одлучи да оде зубару и да га извади. Мама га теши и каже му да то није ништа и да треба одмах да оде.

— Неће те много болети, а затим ћеш бити потпуно миран! — каже мама.

— А што је главно, имаћеш један зуб мање да переш! — додаје сестрица Мица.

* *

КОД ЗУБАРА

Тоша платио лекару за намештени зуб. Лекар узео стотинарку, загледа је па је онда рећи:

— Ова ми је стотинарка нешто сумњива? Да случајно није лажна?

— А шта би било и да је лажна?

Па зар ми нисте наместили лажан зуб. Тако бисмо бар били квити!

* *

КАКАВ ПОЧЕТНИК

Аутомобил налетео на дрво и сав се слоубао. Саобраћајцац пришао неспретном пофери да види како је дошло до несреће, па му каже:

— Ви сте свакако почетник!

— Шта, ја почетник?! Па ово је трећи аутомобил који сам овако слоубао!

Х.У. Велс НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Тамо мало даље: играчке. Падне ми на ум сјајна мисао... Би-до је тамо оних лажних носова, де, оних носева од картона, знате ваљда? Ух, кад бих нашао и прве наочари; али Optium није продавао оптичарске артикле. Нос ме је мало бацао у бригу; али ово откриће ми отвори вољу за перикама, за маскама и тако даље. Најзад, спаваћу на рпи топлих и удобних ћебади.

Моје последње мисли пре то што заспах беху најведрје мисли од часа мога преображења. Уживао сам у тој физичкој удобности и чак се због тога и духовно окрепих. Мислио сам да ћу се, изјутра, моћи некако извући неопажено, са оделом на себи, заклањајући лице једним великим белим шалом који сам био изабрао; са наћеним новцем купити наочаре и тако ћу употпунити своје прерушење.

У сну ми одмах изиђоше сви бурни и фантастични догађаји које сам преживео последњих дана. Видео сам одвратног кућевласника који замера; видех његова два ошамућена зета и изобразано лице старнице која је тражила своју мачку. Опет осетих онај чудан осећај кад нешто замишља, па онда себе ви-

Садржај ранијих наставка: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе. Селјаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. У својој вили, доктор Кемп ради и чуди се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Објашњава му како је открио поступак по коме видљиво тело може да постане невидљиво. Прича му како је и само своје тело учинио невидљивим и изишао на улицу. Хладно му је и он улази у један магазин, где чека вече, а онда се облачи и хоће да једе.

дех на оном ветровитом брежуљку, на гробљу мог родног градића, и чух старог свештеника како шмрче и мумла над отвореним гробом мога оца: "... од праха си постао у прах ћеш се вратити..." "И ти такође!" — рече неки глас. И, одједном, неко ме гурну и ја се претурих. Почех да се браним, да вичем, да дозивам у помоћ људе из сproveda; али,

не мањо хладни од стена, шмугнух у страну тражећи оном су немо продужавати да слушају заупокојену службу. Чак ни стари свештеник не престајаше да мрмља и шмрче по свом обичају. Разумедох да ме нико више не може ни видети ни чути и да сам сав под влашћу неке неодољиве и немерљиве силе. Узалуд сам се борио, нешто ме је одвукло до ивице, мртвачки ковчег потмуло одјекну кад падох преко њега, и грумење земље поче да пада одозго на моје тело. Нико на то не обраћаше пажње, нико и не примећиваше да сам ја доле у гробу. Учиних крајњи напор и пробудих се сав се тресући.

Појављиваше се праскорје, оно бледувао лондонско праскорје; моје скривште је било осветљено сивом и хладном светлосћу, која се пробијала кроз ролетне. Устадох и литах неколико тренутака, не могадох да дођем к себи где ли сам ја то, у каквој то огромној просторији са тим тезгама, стубовима умотаних штофова, тим рипама тепиха и јастука, тим гвозденим сводовима. Затим ми се поврати сећање и ја чух гласове.

Доле, тамо доле, у светлости једне тезге пред којом је већ била подигнута ролетна, угледах два човека и

шмугнух у страну тражећи којим путем бих могао да умакнем. Али шум мојих покрета им скрену пажњу на моју присутност: они бесумње приметивше једну људску прилику која је одлазила што је могућно брже.

— Ко је то? — повика један. — Стој! повика други. Ја нагло скренух за угао и натрапах — ја, тело без главе, не заборавите то! — на неког деранчића од петнаестак година. Он запрепашћено врисну, ја га оборио на земљу, прескочио га, заокренух још за један угао и, по неком срећном налазнућу, бацих се потрушкиса испод једне тезге. Скоро одмах потом чух кораке у трку поред тезге, затим отрчаше даље; људи су викали: „Сви на врата!“ И сви су се питали шта се то дешава. Усто је свако имао да каже најпаметнији предлог како би ме ухватили.

Лежећи на поду, уплахио, изгубих хладнокрвност. Ма како то изгледало чудновато, тог тренутка ми ни на ум не паде да скинем одело као што је требало да урадим. Био сам увртео у главу мисао да треба да одем са оделом и то ми никако није могло изићи из свести.

Међутим, претраживање из

међу тезги заврши се повиком: „Ево га! Ево га!“ Скокних на ноге, брзо узех једну столицу и бацих је у ноге том клипану који се драо; кад се окренух, набасах на другог, на крају галерије, оборио га и полетех степеницама све по четири басемака. Овај се подиже, заурла нешто као: „Тајаут! тајаут!“ и, пун ватреног жара, полете степеницама да ме гони. Савим горе беше поређано мноштво оних светло обојених ваза... како се каже?

— Уметничких ваза! — може му Кемп.

„Да, уметничких ваза. Зграбих једну и разбих је о главу тог клипана кад ми се приближи. Међутим, сруши-

се на земљу цео низ тих ваза: зачух крике и кораке који су долазили са свих страна. Појурих према бифеу: тамо беше неки човек обучен у бело, као неки кувар, шта ли је био, па се и он даде у трк за мном. Очајно заокренух у страну и надох се у одељку за лоште и лусторе. Заклоних се иза тезге, очекнух мало куvara и кад је он баш хтео да се баци на мене, ринух га једном шпиком тако да се он само прени надвоје. Онда се стропошта; за то време, притомљен у својој закони, почех да свлачим одело што сам могао брже. Врсапут, капут, панталоне, ципеле, све је то летело на све стране; али се онај прелук од јагњеге вуње јаволски био припио уз толо. Чух како пристижу и остали; кувар, онесвешћен или само онемо од страха, јечао је непомичан с друге стране тезге: требало је још једном полетети као без главе, попут зеца који излети из шуме.

Неко повика:

— Овуда, г. полиција!

Пројурих кроз онај отсек за постеле, затим кроз океан конфекција. Јурио сам као суманут, онда се пружих по земљи, с муком свлачећи прелук; и, скоро без даха, избезумљен, ослободих се баш у тренутку кад се појавише полицијаци и три продавца. Они се бацише на мој прелук и панталоне, дочепах се и моје поткошуље. Један од младих повика: „А, дакле, он оставља своју плачку. Значи да је овде негде!“ Па, ипак, не открише ме. Остадох ту један тренутак, посматрајући их како ме траже и проклињући злу коб што сам тако негубио одело. Затим се вратих у бифе, поших мало топлот млека и селом поред ватре размисљајући шта сад да радим.

Ускоро дођоше два помоћника и почеше ватрено да причају о јутрошњем догађају као праве будале. Чух ту причу са тако невероватним превеличавањима и са врло бистрим претпоставкама где ли је сад, не може да нестане, мора ту бити.

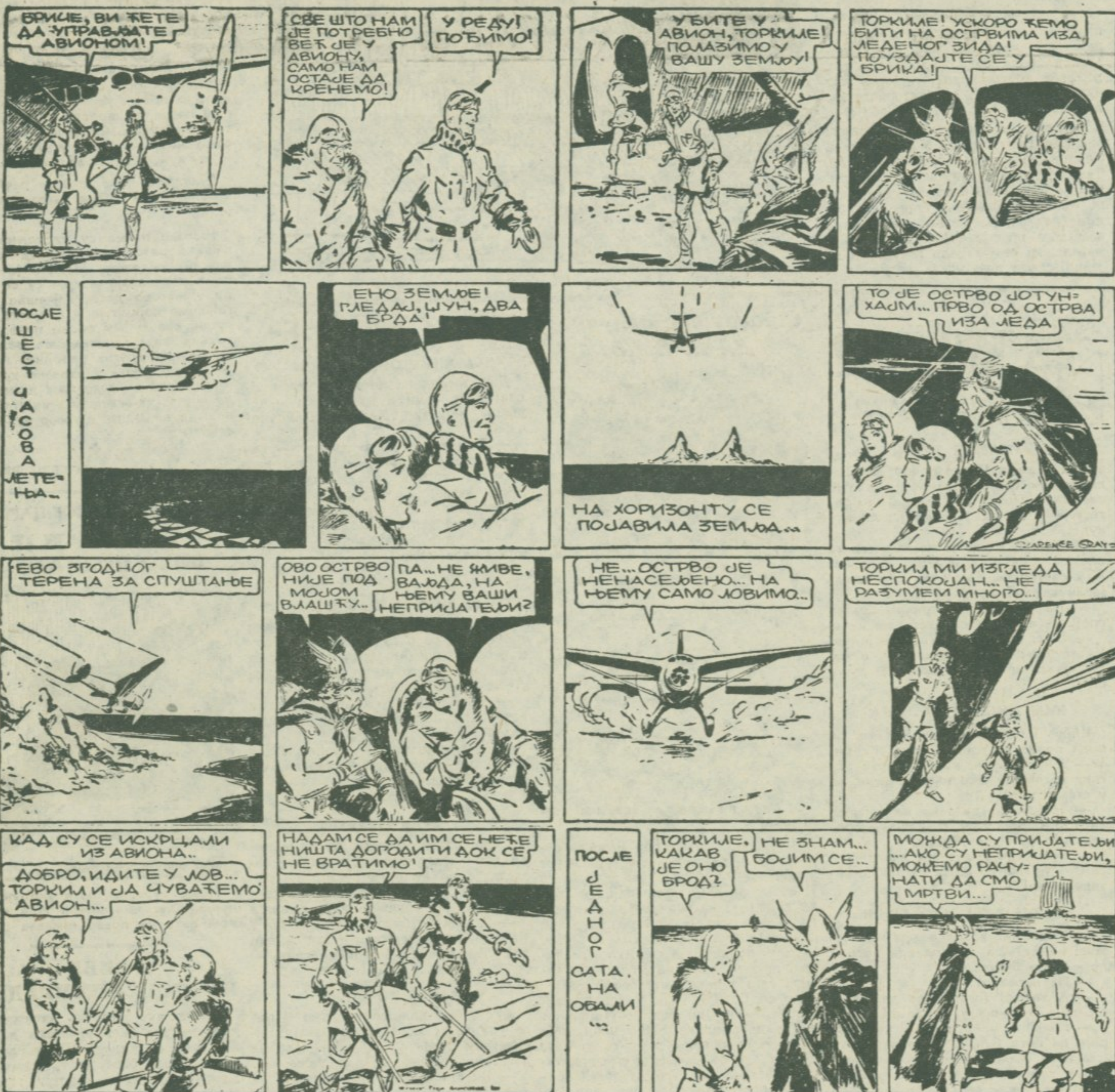
Тада ми се ошет родитељски планови. Понети одавде било шта, сада када се дигла овако бука, била је немогућна ствар. Сиђох доле да бих видео да ли се може на неком пакету написати моја адреса да би ми га послали; али никако нисам могао да схватим како се обавља надзор над поштом.

Ото једанаест сати, снег се падајући топло, дан је био мало лепши и топлији него јучерашњи и, пошто сам видео да овде више немам чему да се надам, изиђох на улицу, очајан због своје хуле среће и са најнеодређенијим намерама.

ГЛАВА XXIII

У близини Дрери Лејна „Ви почињете да увиђате све неволе моје невидљивости. Бегах без склоности, без икаквог бих могао да ставим на себо; а опет на-

БРИК БРАДОФОРД У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА...

У ИДЉЕМ БРОЈУ: ХАРАЛД

бавити одело значило би одрећи се свих мојих премиса, значило би да од себе направим стравично и необично чудовиште. Што је још горе, морадох да гладујем, јер јести, напунити стомак храном која се одмах не би сварила, то би значило поново постати видљив — то на најглупији начин.

— Видите, на то нисам ни мислио, — рече Кемп. — Ни ја исто тако!... Снег ми је показао и другу опасност. По снегу нисам могао ни: купећи се по мени, он би ме одао. Киша би ми, такође, од тела направила неку смесу која се комично и фантастично прелива и пресијава... А тек магла!... у магли бих био као нека скамењена авет, као сумњиво и чудно људско обличје. Уосталом, на ваздуху — на том лондонском ваздуху! — по мени се скупљало благо, дим, гараж, прашина. Не могах тачно одредити кроз колико ли ћу времена од саме те гаражи и прљавштине постати видљив, али то се сигурно врло брзо морало десити.

Дакле, бежати из Лондона по сваку цену.

Упутих се према предграђу у правцу Грегт Портленда и пробох поред куће у којој сам становао; нисам ушао: гомила је стојала и посматрала дим који је још тињао из зидина куће, коју сам упалио. Најхитнија ствар за мене беше да добавим одело. Приметих тада, у једној од оних малих радњи у којима се продаје све — новине, бонбоне, играчке, картије, потребе за карневал, и тако даље, и тако даље — спазих, дакле, тамо велики број маски и лажних носева: присетих се намере коју сам имао међу играчкама у Опium-у. Сада сам себи поставио циљ: упутих се, стално обилазећи живе улице, према оним уличицама северно од Странда; сетих се да тамо има доста старинарских радњи и продаваца позоришних костима, али нисам баш тачно знао где се оне налазе.

Било је хладно; улицама је брисао северак. Корачао сам журно да не бих навукао кијавицу и назоб. Сваки прелаз преко улице претстављао је опасност, сваког пролазника се требало клонити. Неки човек кад хтедох да га прођем, на углу улице Бедфорд, нагло се окрете и принуди ме да слетим на коловоз, скоро под један фијакер. А кочијашима се учини као да је сам тај човек некако чудно отскочио у страну.

(Наставиће се)

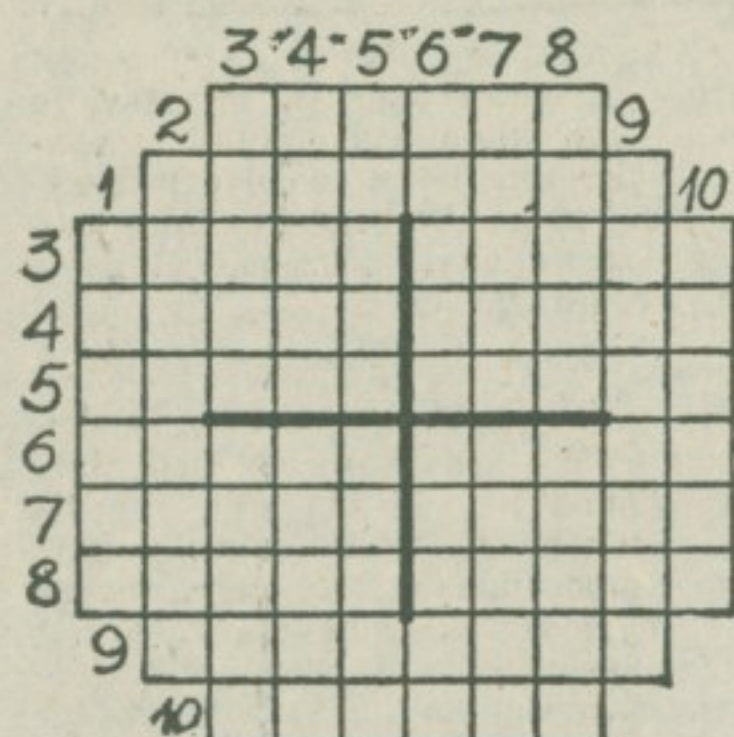
БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 22:

Водоравно: 1) Мера за електричну струју (у множини). 2) Река у Северној Америци. 3) Троножац од гвозда који служи за казана на ватри. — Турског свештеника. 4) Мисл. — Триумф! 5) Злато за рузмарине. — Тако су поздрављали Христа кад је ушао у Јерусалим. 6) Поседујемо. — Напојако: Јасно за читање. 7) Римски император који је запалио Рим. — Укромјује. 8) Прве но (турски). — Личног из опере „Пајали“. 9) Врста угла. 10) Арабљанин.

Усправно: 1) Која припада Сави. 2) Врста бонбона. 3) Врх на Старој Планини. — Попршите за борбу. 4) Напојако: Носачи. — Часовник (Француски). 5) Шор. — Балзак

име (у падежу). 6) Облик глагола увити. — Напојако: пловко! 7) Турско мушко име. — Праве које обрадују угао. 8) Постојбина Одисеја. — Која припада Тоди. 9) Право народних посланика да их власт не може позвати на одговорност без одобрења парламента. 10) Родно место Наполеоново.

Решење броја 21: Водоравно: 1) Аритметика. 2) В. в. — Горданин. 3) Град. — Сахат. — Д. (длина). 4) Атмос. — Отка. 5) Неон. — Атос. — Ал. 6) И. — Овим. — Обасу. 7) Срп. — Коломаз. 8) Т. — Улар. — Арапи. 9) Адријари. — Рн! 10) Неколицина.

Усправно: 1) Авганистан. 2) Р. — Вртео. — Ру (Route). — Де. 3) Иг. — Акв. — Плиг. 4) То. — Пиник. — Ајо. 5) Мрсна. — Морал. 6) Еда. — Скроз до краја: Столари. 7) Тахо. — Обор. — И. Ц. (Иван Цанкар). 8) И. нат. — Самар. — И. 9) Кит. — Ка сапин. 10) Андалузија.

Најјасније огледало

Огледало које даје најјасније слике добија се када се стакло намаже натријумом. Тада се постиже одблесак слике за 99,7 процената. Огледало које је добијено када је стакло намазано с једне стране сребром, даје само 82 процента, а челик углачати да сјаја само 55 процената одблеска слика.

ДРУГИХ ПЕТНАЕСТ ШАХОВСКИХ ЛЕКЦИЈА

ЗА ОНЕ КОЈИ ЗНАЈУ ОСНОВЕ ШАХА

У лекција: Матирање са два ловца

Други пример матирања са два ловца нека буде овај:

Бели: Ke1, Lc1. Црни: Kc8.

Бели ће, дакле, да игра као што је правило: потиснути црнога краља у угао. Према томе:

Бели: 1) Lf1 — h3 2) Lc1 — f4 3) Ke1 — f2 4) Kf2 — f3 5) Lh3 — f5 6) Kf3 — g4 7) Kg4 — g5 8) Kg5 — f6 9) Lf4 — c7 10) Lf5 — d7 11) Kf6 — g6 12) Lc7 — d6 + 13) Ld7 — e6 + 14) Ld6 — c5 мат.

Црни: Ke8 — d8 Kd8 — e7 Ke7 — f6 Kf6 — e7 Ke7 — f6 Kf6 — e7 Ke7 — d8 Kd8 — e8 Ke8 — f8 Kf6 — g8 Kd8 — f8 Kf8 — g8 Kg8 — h8

И из овог примера видели сте шта треба да се игра. Ловцима треба играти тако да црном краљу остаје све мање простора за кретање. Али тај простор за кретање, који је све мањи и мањи, мора да се смањује према углу где противничкога краља чека сигуран мат. Треба само избегавати пат.

Узећемо сада трећи пример (из књиге „Удбеник шаха“ од Недељковића).

Бели: Kf6, Le6 и f2. Црни: Kh6.

Опет бели има да игра према већ утврђеном правилу: потиснути противничкога краља у угао где му више неће бити спаса. Наравно, и овде се мора пазити да се црни краљ не нађе у пату.

Дакле:

Бели: 1) Le6 — g4 2) Kf6 — f7 3) Lf2 — e3 + 4) Lg4 — f5 + 5) Le3 — d4 мат.

И из овог, трећег примера уочили сте такорећи све што је дужност белог краља и његових ловцима: црни краљ, хтео не хтео, мора да иде у угао. Сила је и у шаху сила, и свакој се мора покорити, па и црни краљ.

Да бисте знали са лакоћом да изводите ове матове, потребно је да се вежбате и сами. Узмите, на пример, ове задатке (али не чекајте на наша решења):

1) Бели: Kh1, La1 и b1. Црни: Kc8. 2) Бели: Kc8, La7 и a2. Црни: Kc8. 3) Бели: Kc7, Lc5 и c6. Црни: Kc3. 4) Бели: Kg7, Lh5 и h6. Црни: Ka1. 5) Бели: Kg1, Lf3 и h2. Црни: Kc1.

Врх Миџора

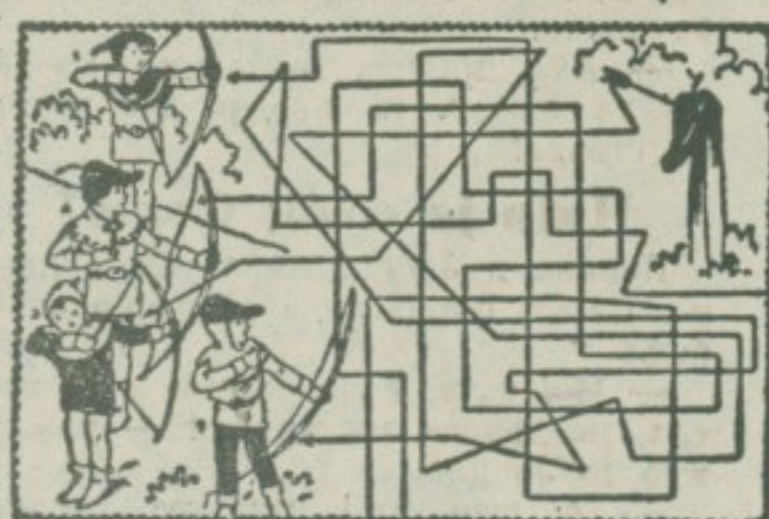
Врх Миџора, највиши врх на Старој Планини, сав је од самог дрвеног пешчара. Тај такозвани првени пешчар јако је распрострањен у Србији. Има га доста у Честоброду, између манастира Манасије и Св. Петке, затим око Ртња. И на самој Старој Планини има га доста.

Вредност алуминиума

Године 1853 један килограм алуминиума коштао је у Француској три хиљаде франака. Скупота алуминиума долазила је због тога што се тада у целом свету производио алуминијум света 13 тона годишње.

МАЛО РАЗОНОДЕ

ЧЕТИРИ СТРЕЛЦА

Четири стрелца гађају стрелом у мету, али је само један погодио. Који? Ако боље загледасте, видећете и сами без наше помоћи.

Архидијо Авергенко:

КУРАН

— Хвала, добро! Честитам ти наступајуће празнике и желим свако добро!
— Хвала... да... шта сам хтео да кажем... Стјопе, можеш ли ми набавити негде хурана?
— Данас?
— Да, данас...
— Па где бих ја могао да набавим хурана? Данас је празник и све су радње затворене!
— Хм... затворене... Знаш како је, Стјопе, ми имамо само једнога хурана, а позвали смо госте и за данас и за сутра. Ситуација је врло неугодна.
— Ох, Боже мој, зар гостима, када дођу, не можете рећи да сте болесни?
— Видели су ме данас на улици!
— Реците им да је куварица заборавила на хурана, па је изгорео...
— Је ли? А када они пођу у кућу? Они морају да виде да заиста имамо хурана. Само не би требало да га једу... Тада би га ми сутра подрежали и сервирали га другим гостима...
— Ујо, па зар неки од гостију не би могао да каже да је сит и да је штета сећи хурана? Ујак се нервозно угрizaо за усну и после кратког размислања рекао:
— Стјопе, остани у подне на ручку... Ти ћеш бити тај који неће дати да се хуран траншира!
— Ујо, па људи ће да се наљуте!
— Врло важно! Они ће у себи да псују. Ја ћу форме ради протестовати, али нећу ти остати упорно при свом захтеву. Стјопе, зашто стојиш, седи!
— Ујо! — рекао је Стјопе и погледао своје

подеране ципеле. — Ви зато морате да ми купите нове ципеле...
— Добро, добићеш најмодерније ципеле! Главни је да ствар са хураном добро испадне...

Када су гости сели за сто, рекао је домаћин показујући на Стјопу:

— Господе моја, то је мој нећак, врло оригиналан младић. Стјопане Фјодоровићу, узмите место! Желите ли чашу водке?

Стјопе се смешкао, протрљао кошчате руке и на испан испио водку.

— Познавао сам једног чувеног генерала — рекао је затим — који је пио водку директно из боце!

— Је ли то тај генерал који те је крстио? — упитао је ујак.

— Не, већ један други. Када сам педавно био у Европи, виђао сам мало генерала.

— Ви сте били у иностранству?

— Да, сваке године путујем у иностранство. Радно поседујем оперу. Ја уопште уживам у животу. Да, моја господе — рекао је Стјопе и снажно загрizaо сандвич са ајваром — треба у животу бити уметник.

— Стјопане Фјодоровићу, служите се! Узмите пастету уз суну!

— Енглези уопште не једу суну... Да, у Енглеској...

Стјопе је водно реч. Причао је управо невероватне ствари. А у тренутку када је почео да говори о хапшењу неког међународног објавача који се ванредно пењао уз фасаде, отворила су се врата и Даша, служавка, ушла је

у собу са дивно испеченим хураном. Сви су похуљно гледали печење.
— Шта, зар још и хуран! Па то је ужасно! Човек готово да изгуби памет! Уважена господе, па ми смо већ толико јели! Зар има смисла да уопште сечемо хурана?

Гости су само нешто тихо промрмљали.

— И ја то исто мислим — узвикнуо је Стјопе — молим, изнесите хурана!

Домаћин је реда ради почео да протестује:

— Штета! Када већ гости неће да једу, изнесите хурана натраг у кућу. Чудо да немате апетита. Тако лепа птица, испуњена кестењем!

— Кестењем? — промрмљао је Стјопе. — Ах, када је хуран испуњен кестењем, то савим мења ствар... тада се мора пробати парче.

Пок за транширање задрхтао је у руци домаћина. Остала је још само једина нада да Стјопе каже:

— Шалло сам се! Носите печеницу напоље!

Али Стјопе је категорички рекао:

— Ујо, отсечите ми једно парче!

— Молим! — рекао је ујак дрхтавим гласом.

— Када већ сечете хурана, да ли бих вас и ја смела замолити за један комад — добила је смејљичи се Стјопина сусетка, нека лепа плавуша.

— Дајте и мени!

После пет минута хурану више није било трага...

Домаћин је устао, погледао Стјопу и рекао:

— Заборавио сам вам рећи, генерал је мало час' телефонирао, жели да с вама говори. Ходите да вам покажем где је телефон.

Стјопе је устао и пошао за ујаком као осуђеник на смрт.

Када су изашли из трпезарије и ушли у ујаков кабинет, овај је чврсто затворено врата и викнуо:

— Пропалицо једна! Обећао си да ћеш уредити да хуран неокрвено оде са стола. Уместо тога, ти си први тражио парче печења! Шта то има да значи?

Стјопе је ставио руке на груди и почео да се правда:

— Ујо, зашто ми раније ниси рекао да је хуран напуњен кестењем? А ја кестење тако волим! Никада још нисам јео хурана с кестењем. То ме је и навело!

— Напоље! Нећу више да те видим!

Ујак је зграбио Стјопу за јак, ошамарио га и избацио кроз врата.

— Ујо, а ципеле? — гласом пуним очајања викнуо је Стјопе с капије.

Ујак је појурio за њим, отео Стјопи кост коју је овај још увек држао у руци, ударио га поме и дркнуо:

— Сад ћеш ти добити ципеле... Чекај!

Одмах затим излетели су из претсобља редом Стјопини џемпир, џакет и штап.

Тако је Стјопе због кестења којим је био испуњен хуран заувек изгубио ујакову наклоност и обећане нове ципеле.

ЗА ДОБРЕ ОЧИ И БИСТРУ ПАМЕТ!

КОЛИКО ТУ ИМА СКАУТА?

Скауту су дошли у овај лепи крај и подигли свој логор. Колико има скаута? Сви су заступљени на слици бар једним делом тела. Сматрамо да је одговор толико лак да вам наше решење није потребно. Дакле, колико скаута има на слици?

МАЛЕ ШАЛЕ

Боји се да га неко не купи

Сељак дотерао прасе на пијацу да га прода. А дотерао га је зато што је прасе било болесно, стално је дицхало, па се сељак бојао да му не цркне.

Да прасе дрхти приметио је један од купаца и запитио сељака шта то значи.

— Ама, ништа, господине, осетило да ћу да га продам на дрхти од страха!

Чији је отац бољи!

Перипа и Јовина хвале своје оце. Сваки би хтео да је његов отац бољи.

— Мој тата, када се врати са посла, не доноси ми ништа! — уздахнуо је Јовина.

— А што твој тата не доноси парче од онога што прави?

— Не може. Мој тата ради на грађевну великих прекоокеанских бродова!

НЕКОЛИКО ПОЈЕДИНОСТИ О ГИБРАЛТАРУ, НАЈСТРАШНИЈЕМ УТВРЂЕЊУ ЕНГЛЕСКОМ

У последње време било је врло много речи о Гибралтару, енглеском утврђењу које брани улазак из Атлантског Океана у Средоземно Море. Но иако се о томе тако важном утврђењу толико много говори, ипак се о њему на крају крајева не зна много. Шта скрива та огромна стена, која у дужину достиже око три хиљаде метара? Колико је у њој скривено муниције, колико топова и другог оружја? Да ли је тај чувар уласка у Средоземно Море толико утврђен да се не може ни са које стране заузети, или се може напасти како са копна тако и са воде? И шта би се догодило ако би до тога напада сутра дошло?

Претпоставља се да би на први метак који би био испаљен на Гибралтар, Француске трупе умарширале у шпански Мароко, који би на сваки начин могле лако да освоје.

У сваком случају јасно је да ће Енглези увек одлучно бранити Гибралтар, јер је Гибралтар поред осталог врло важна база за снабдевање енглеске флоте горивом. Најве-

ћи део енглеских бродова употребљава данас нафту као погонско средство, а у Гибралтару се налазе огромни танкови који садрже толико погонског материјала, да би могли целу енглеску флоту годину дана да снабдевају горивом.

Гибралтар је познат због својих топова, месецима се вежба и тежи да већ првим метком погоди циљ, па ма се он налазио и на четрдесет миља далеко од Гибралтара. Како уверавају они који знају те ствари, постигнути су задовољавајући резултати.

Око Гибралтара биле су до сада многе битке. Први главнији и познатији освајач Гибралтара био је сарацински поглавица Тарик који је 711 године заузео Гибралтар са својих 12 хиљада ратника и дао му своје име. Гибралтар се тада звао Гебел ел Тарик: Тариков брег. Од Гебел ел Тарика временом је постао Гибралтар!

Од 711 до 1540 године на Гибралтар нападали су Шпанци и Арабљани, али га нису могли освојити. Тек

1704 године Гибралтар су освојили Британци, који су извршили изненадни напад на шпански гарнизон, који је у то време држао Гибралтар. Британци су се у то време борили за ерцгерцога Карла Аустријског, а противу Француза и Шпанаца.

Године 1779 Французи и Шпанци напали су заједнички на Гибралтар. Шпанци су нападали са копна, а Французи са мора. Опсада је трајала три године и шест месеци, али је Гибралтар успео да одоли свима нападима. Да би могли да одоле енглеској артиљерији, Французи су градили нарочите бродове са изванредно дебелом дрвеним зидовима и када су имали довољно таквих бродова отпочео је напад у коме је учествовало сто хиљада људи.

Британци су опет били победоносни, јер су се поред осталог бранили и запалим бомбама, које су истинито биле примитивне, али помоћу којих су успели да запале највећи део француских бродова.

После ових неуспеха Французи су закључили мир са Енглезима, који су пристали да им за Гибралтар плате извесну суму и да Шпанцима предаду Флориду. Шпанци су тада направили ратни план, јер је Флорида касније, када је дошло до америчког рата за ослобођење, ушла у састав Сједињених Америчких Држава.

Данас у Гибралтару станује скоро двадесет хиљада душа од којих највећи део нису Енглези. Отуда је Гибралтар летљиво шпинунаже и Интелигенс сервис ретко где има толико својих агената као у Гибралтару.

По једној легенди Енглези ће изгубити Гибралтар када са Гибралтара потпуно нестану дивљи мајмуни, којих сада тамо још има. Године 1914 број тих мајмуна био је сјао на 26, али се касније опет удвостручио.

По другој легенди енглески војници немају се бојати никаквог изненадног напада, јер ће пре него што би неко напао Гибралтар сви дивљи мајмуни побегли у сам град. У таквој ситуацији енглески војници можда очекују сваког часа да виде дивљег мајмуна у свомој кући!

ЛУПНИТЕ МАЛО ГЛАВОМ! ШТА ЈЕ СВЕ ПОГРЕШНО НА ОВОЈ СЛИЦИ

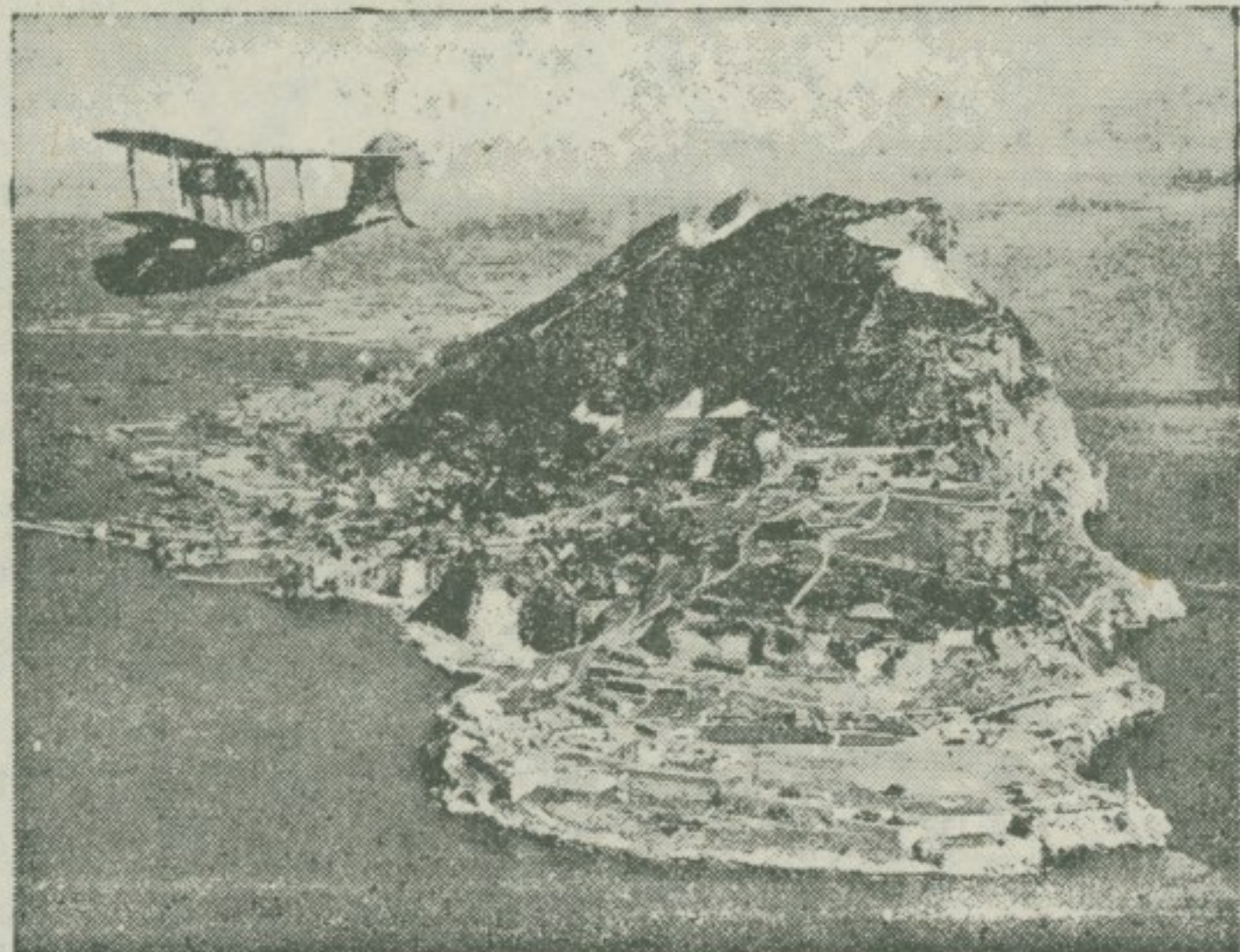
Сунце сија тако јако, да су топли зраци ударили сликара у главу те није баш много лизао када је сликао. Због тога је на својој слици направио више погрешака. Које су? Ако сами нисте у стању да нађете, прочитајте одговор.

✱

1) Кад сунце сија буљина не излази из свога заклона. 2) Поред тога буљина нема једно ухо. 3) На једном дрвету нижада се не налази разнолико лишће. 4) Капшеви на рану нису на свом месту. 5) На лепом времену када нема ветра ранац не може да је, када више, одмакнуто од дрвета о које је обешен. 6) Наслов новина није добро написан. 7) На једној ципели човек нема клинаца. 8) Лонац на ватри стоји у ваздуху. 9) Лонац нема дршку. 10) Кад нас пије воду крутови ползе од татке где нас додирује воду језиком. 11) Сенка коју баца пас погрешна је. 12) Печење на суну мора да стоји усправно, а не да полетне. 13) Слика коју ради сликарка окренута је наопачко. 14) Ветреначка нема два крила. 15) Жаба не плива тако.

Најстарија честитка за Нову годину

До сада позната најстарија карта-честитка за Нову годину потиче из 1630 године.

Гибралтар савиљен из авиона

ОВОГ МИНУТА. -СВАКОГ МИНУТА-

Ове редове прочитајте за 60 секунди. Док их будите читали, тачно за то време догодиће се у свету оно што у њима пише. Свакога минута се у свету све то догађа. Шта се догађа у свету за један минут?

✱ Свет производи хиљаду килограма азбесте сваког минута.

✱ Берзе рада у Енглеској запосле по пет лица свакипут кад се покрене секундна скала на вашем часовнику.

✱ Пароброд „Нормандија“ троши 100 галона горива — свакога минута за време пловидбе. На истом броду у сваком минуту служи се 30 килограма разног јестива...

✱ У једном минуту у Америци поквари се за игру „базбола“ 15 лопти, 6 штапова и 2 пара рукавица.

✱ Свет производи тринадесет бирача гласа сваких 60 секунди.

✱ Британске железнице саме штампају своје путничке карте — 1400 комада сваког минута!

✱ Египат производи хиљаду килограма памука сваких 60 секунди.

✱ Француске колоније имају данас велику важност... У једном минуту Тунис производи: 76 галона вина, осам галона маслиновог уља!...

✱ Становници Сједињених Држава у једном минуту троше четири хиљаде долара на астрологију, пет хиљада долара на играње брица...

✱ Атом, најситнији досада познати делић материје, путује 3.000 миља за 60 секунди... тачно онолико колико износи раздаљина између Париза и Њујорка!

✱ Дневни промет новина на француском језику у Канади износи три стотине примерака сваког минута!

✱ Трошкови Француске за народну одбрану: четрдесет хиљада франака сваког минута за војску, морнарицу и ваздухопловство... тридесет пет хиљада франака сваког минута за заштиту колонија...

СА МАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИТЕ СЕ...

ГДЕ СЕ НАЛАЗИ ОВАЈ НАШ
ПОЗНАТИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУНЕЛ?

Дајемо вам неколико карактеристичних појединости, које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сетите се о коме је наш познати железнички тунел реч и обновите своје знање. Дакле, где се налази овај тунел?

1) То је највећи тунел у Југославији израђен после 1918 године (већих тунела има, али се цели не налазе на нашој територији већ само делимично). Грађен је у циљу избегавања зупчасте пруге на линији Раштелица—Бредина. Дугачак је преко три хиљаде метара. Грађење овог тунела коштало је преко 48 милиона динара. Где се налази овај тунел?

2) Једини кружни тунел у нашој земљи налази се у једном нашем познатом граду. Нагиб му је врло велики, 21 промил, и због тога има велики недостатак што се при вучи тешких возова узбрдо развијају велике количине дима. То претставља велику опасност по здравље железничарског особља. Питанье вентилације тунела није успешно решено. Под којим именом је познат овај тунел?

3) Наш гранични тунел, који има улазну тачку код станице Бистрица, дугачак је 6.339 метара од чега је на нашој територији 3.933 метра. Радови на овом тунелу почели су 1900 године, пробијање тунела извршено је 1904 године, а тунел је потпуно довршен 29 априла 1905 године. Под којим именом је познат овај тунел?

Одговори: 1) Тунел из Иван планине. — 2) Сушачки тунел. — 3) Бохињски тунел.

Да ли знате?

ПИРОТСКО ЂИЛИМАРСТВО

Пиротски Ђилимови познати су широм целог света. Били су цењени и пре рата, цене их и сада, те се њихова производња из дана у дан само повећава, а никако се не смањује.

У историји пиротског Ђилимарства има врло много занимљивих момената. Тако је занимљиво када је и за кога израђен до данас највећи пиротски Ђилим. Два су велика Ђилима наручена и то у време женидбе Краља Александра. Оба је наручио сам Краљ (1922 године). Први Ђилим био је квадратног облика чија је свака страна имала седам метара. Други је био широк шест метара, а дугачак једанаест метара. Затим су у исто време поручена и два застирача, сваки широк метар и по, а дугачки: један двадесет и шест метара, други двадесет три метра. У свима овим Ђилимовима преовлађивала је плава боја, те је она зато од тада и добила име Краљева боја.

На Ђилиму, који је био дугачак и широк по седам метара, радило је десет радника, са две надзорнице. Радило се форсирано тако да је Ђилим био готов за 25 дана. Сваки квадратни аршин плаћан је по сто динара.

Како за смештај великих разбоја није било места у Пироту, смештени су у сали окружног начелства.

Гладан као вук

Каже се врло често за некога, који је огладнео јак: гладан као вук. Како је постала та изрека?

Одмах се мора рећи да та изрека није скорашина, већ је постала у доба када су вуци заиста били опаснији него што су данас. Данас су вуци готово у свима земљама сведени на једна број, а ретко се чује да су, за време највећих зима, напали на људе или стоку и причинили штету.

Међутим, некада су вуци претстављали праву опасност, јер их је због великих шума

било врло много. Тако је забележено да су гладни вуци 1423 године продрли и у сам Париз. Није било ноћи да их по париским улицама није убијено по неколико. Забележено је да је септембра 1437 године један вук растргао четрнаест особа између Монмартра и Сен Дениа. Децембра исте године један вук је растргао четири жене, а дан касније вуци су напали седамнаест особа од којих је једанаест умрло због уједа. Године 1713 забележен је велики број вукова у шумама код Орлеана.

Но вукови се јављају и у доба када су приморани да беже од све гужних људских насеља. Тако је само током зиме 1833 године у Француској убијено 6.157 вукова. Због вукова у то време сви чобани морали су бити наоружани. Због те прождрљивости вукова и постала је пословица: гладан као вук, па се задржала и до данашњих дана кад вукови више нису ни толико бројни ни толико опасни као некада!

Апарати за усисавање прашине

Обично се мисли да су апарати за усисавање прашине изум најновијег датума и да претстављају последњу реч у техници. Међутим, такво мишљење није тачно, јер је већ 1889 године забележено постојање таквих апарата.

Ти стари апарати за усисавање прашине били су засновани на истом принципу као и данашњи, само је уместо електричног мотора, који данас покреће прпку за ваздух, постојала прпка која се покретала помоћу руке.

Суша у Аустралији

Од наредног времена Аустралија паг од велике суше. Од тога нарочито страда Средња Аустралија, која долази у ред предела који не обилују водом. Утврђено је да у средњем делу Аустра-

лије има деце од три године, која уопште не знају шта је то киша, јер од њиховог рођења киша није падала.

Због овако велике суше догодило се да је један воз, који је пошао из једног пристаништа Јужне Аустралије, стигао у један град Централне Аустралије са залишком од 34 дана. А то је у исто време био и једини воз који је у то место стигао за последњих шест недеља. Орећом, неколико дана напосле могло је да стигне још неколико возова са животним намирницама, те тако није наступила глад.

Опет Гренланд

У Данској је изабрана народна комисија којој је поверено научно испитивање Гренланда. Као први задатак ове комисије је геолошко испитивање Гренланда. Ова испитивања имају да буду изведена на најширој основи, а циљ им је да реше многа спорна питања око којих се дискутује већ годинама. У првом реду има да се утврди колико рудног богатства скрива у себи Гренланд и да ли би се експлоатација тога блага исплатила у садашњим приликама!

Нова индустрија...

У Сједињеним Америчким Државама не путују само циркус и из једног места у друго. Постоји тамо читава једна индустрија, која своје производе мора да носи и нуди из града у град.

Та нова индустрија прави све вештачки, у првом реду материјал за одела. Агенти те индустрије у сваком граду налазе и нуде на продају одела, за људе и жене, која су направљена од краљеве мрље. Занимљиво је да оне краљеве мрље, које су направљене од једне комбинације: уља, ваздуха и воде. Поред тога са много успеха ова индустрија прави одела од метала, стакла и каучука...

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

На први поглед изгледа невероватно, али је потпуно тачно да је потребна температура од две хиљаде степени да би од пшеничног зрна никла пшеница. Наравно, сва та толика топлота није потребна за један дан, већ је распоређена на све дане клијања. Жито не може да сазри изнад седамдесетог степена се-

ској, па онда и у многим другим државама. У време када су данни дужи, сат се помера за шездесет минута напред, а када дани почну да краћају, поново се враћа за шездесет минута. Летње време обично се сада одређује споразумно између држава које су га захтеле.

Два америчка научника бавили су

верне ширине и то само због тога што у тим крајевима за време клијања не може да накупи топлоте колико му је потребно.

Мајмуну врло воле острге. Утврђено је да мајмун у-

међу врло вешто да отварају острге помоћу камена.

Такозвано летње време заведено је тек 1916 године и то најпре у Францу-

се нарочито испитивањима како животиње виде. После напорног рада дошли су до закључка да коњ има такве очи, да му човек изгледа два и по пута већи него што је. Оваква визија човека за једну трећину већег него што је стварно, а пас међутим види човека знатно мањег него што је...

ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ПОВРШНИ

КОЛИКО ИМА ГОДИНА МАРШАЛ ПЕТЕН?

Свакога дана читате новине. Прочитате масу имена: лица, ствари, Сазнате за многе важне догађаје. Да ли сте у стању да запамтите бар оно што је најважније и што није било тако давно? Или све читате површно, те од читања немате никакве користи. Покушајте да проверите: ево вам најобичнијих питања.

- 1) Колико има година француски маршал Петен?
- 2) Коју је то важну меру одбране предузела Енглеска?
- 3) Како је стање natalитета у Француској?
- 4) Када је био састанак у Венецији? И ко се ту састао?
- 5) Како се зове нов јерменски патријарх?

Одговори: 1) Двадесет и петог априла француски маршал Петен прославио је свој 83 рођендан. — 2) Енглеска је крајем априла одлучила да заведе шестомесечну војну обавезу за регруте између 20 и 21 године. Рачуна се да ће ова мера обухватити 450.000 регрута. — 3) У односу према 1937 год. број рађања у Француској смањено се током 1938 године. Године 1937 родило се 618.000 деце, док је тај број 1938 износио 612.000. — 4) Гроф Галеаццо Вано и др. Александар Цинцар-Марковић, југословенски министар иностраних послова, састали су се у Венецији 22 и 23 априла. — 5) Јерменска црквена заједница изабрала је новог јерменског патријарха који се зове Никанор Масраб. Он је дошао на место преминулог патријарха Гусакана.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

В. РОШФОР
ИЗ ДЕЛАСА (ТЕКСАС, С.А.)
МОЖЕ ДА ЦРТА У ИСТО
ВРЕМЕ ТРИ ЦРТЕЖА

ЛИЛИАН МЕЈ ФАРО
ИЗ БРАДЛАХА (ОХАЈО, С.А.) РОБЕНА ЈЕ СА СВИМ ЗУБИМА И КОСМ ДУГАЧКОМ 30 САНТИМЕТАРА

ЏОН М. ЗУК
ИЗ ФИЛАДЕЛФИЈЕ УПИСАО СЕ НА ПЕНСИОНЕРСКИ УНИВЕРЗИТЕТ У СВОЈОЈ 77 ГОДИНИ И ПОКАЗА РЕДОВНО ПРЕДАВАЊА ДА БИ МОГАО ПОСЛОЖИТИ СВОЈ ПРИЗНАЊИ ДА ДОБИЈА СТУДЕНТСКЕ БЕСПЛАТНЕ КАРТЕ ЗА ФУТБАЛСКЕ ТАКМИЦЕ

ЧУДА ДАЛЕКИХ ЗЕМАЉА

НОВИ ХЕБРИДИ (ЕНГЛ.-ФРАНЦ. ПОСЕДИ)

Пре много година на томе пустом и дивљем острву живели су браћи Луис и Бертранд мисионари. Пошто ни французи ни енглези нису хтели један другом да уступе то острво, оно је остало приков заједничког посед тако у пристаништу били француска и енглеска застава. На поред др. ре. судови, полицијски и енглески и француски.

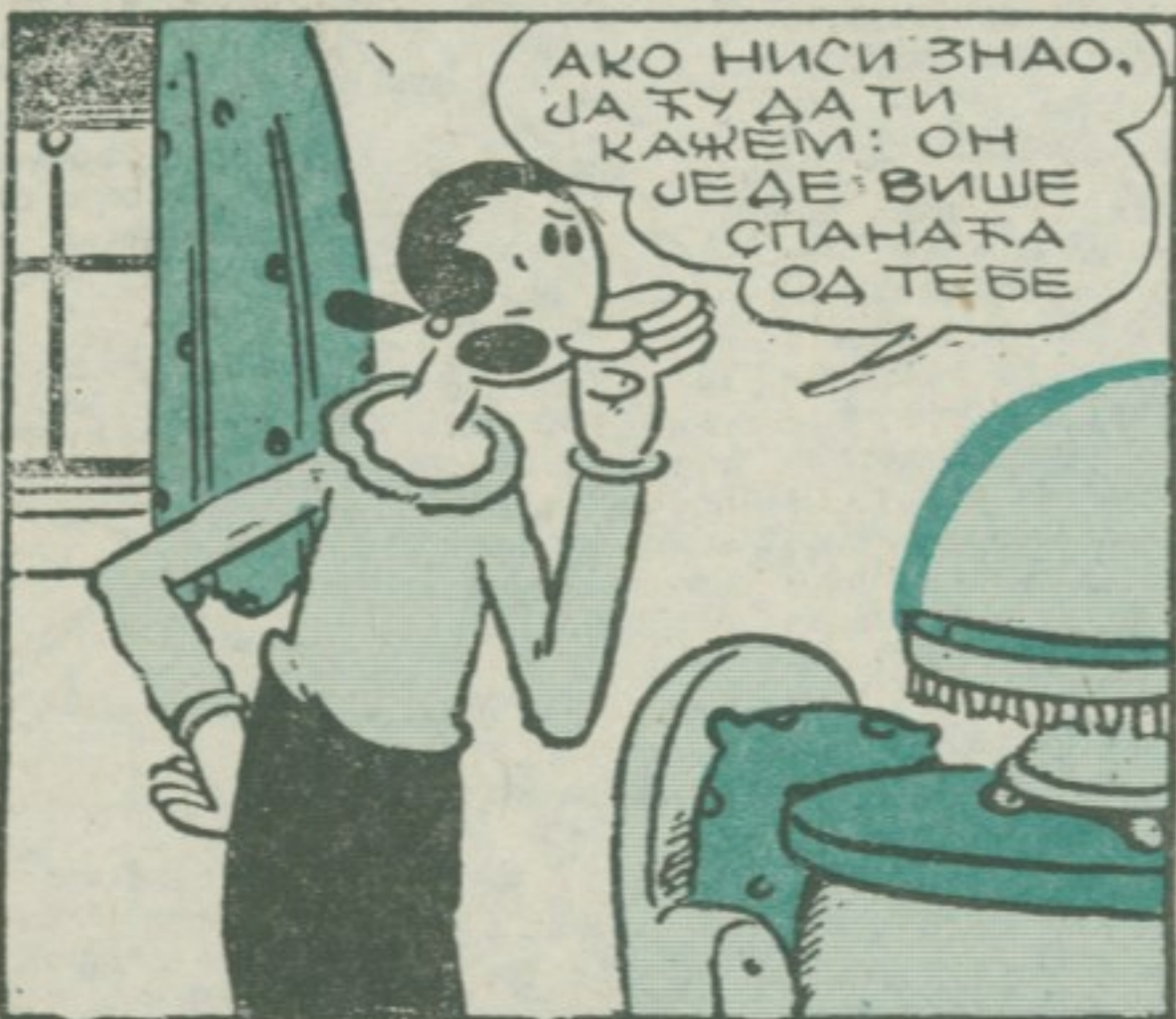
НОВИ ХЕБРИДИ НА СЛОМОН-ОВИМ ОСТРВИМА БИЛИ КАО НАЈДИВИЈИ КРАЈЕВИ У ПУЊИФИКУ. НА МНОГИМ ОСТРВИМА МИСИОНАРИ СУ УСПЕЛИ ДА ПРИПИТО. ДА УРОБЕНИ. КЕ И НАУЧЕ ИХ ДА ЧИТАЈУ И ПИШУ. АЛИ У ДОШ НЕИСПИТАНОЈ ИНТРАЦИЈИ ОСТРВА МАТИКОЛО ЖИВЕ ЦРНИ ГОРОСТАСКИ КАНИБА. ЈИ. А НА НАЈВЕЋЕМ ОСТРВУ САНТА ЖИВЕ ПИГМЕЈИ. КОЈИ ВАЖЕ ЗА НАЈСТАРИЈЕ. ЈУДЕ НАСВЕТУ. АЛИ СЕ НИКО НЕ УСТУЂУЈЕ ДА ЗАБЕ У ПРАШУМЕ ГДЕ СУ ОНИ.

ОВО НИСУ ИДЛОИ. ВЕЋ ЛИКОВИ УМРАЛИХ ПОГЛАВЉА. НАЧИЊЕНИ У ВИДУ ШУПЉИХ ДОБОША. ИГРАМ ЈЕДНЕ СЕКТЕ ОБОЈЕН ЈЕ ЦРВЕНО БЕЛО ЦРНО. И ИМА НА ГЛАВИ УКРАС ОД ЛИШТА ДУГАЧАК 5 МЕТРА. КАД УРОБЕНИ. КАД ЖЕНА КАЖЕ „ДОВАРАД“ ОНА ВАМ ОДРЕ НЕ ПОТИРАК. СВИ УРОБЕНИ. ЦИ ЗВИКДЕ УМЕСТО ДА ТАПУШУ ДА ЗНАК ДОПАДАНА.

АЛИГАТОРИ СУ БИЛИ НЕПОЗНАТИ СВЕ ДО НЕ. ДАВНО. КАДА СУ СЕ ИЗНЕ. НАДА ПОДВИЛА ДВА. СВАКАКО СУ ДОПЛАВАЛИ ОД СЛОМОНА И ПОРЕД ДРУГИХ ОСТРЕА. РАЗДАЈИЧА ОД ПРЕКО 500 МИЉА. МОРЕ ЈЕ ПУНО РАЗНИХ ВРСТА АКУЛА. АКУЛА СА КРАСНОМ КАО МАЛО ЈЕ НАЈОПАСНИЈА. ОНА НЕ НАПАДА УЈЕДАЊЕМ. ВЕЋ ГЛЕДА ДА ОБОРИ ЧАМАЦ.

ДЕСЕТ ХЛЕБНИХ ДРЕВЕТА ДОВОЉНА СУ ИСКРАНА ЈЕДНОЈ ПОРОДИЦИ ЗА ЦЕЛО ЖИВОТ. ПЛОД ИМА УКУПНО КАО БАРЕН КРОМПИРА. И СВЕХ ХЛЕБ. ГЛАВНА ХРАНА УРОБЕНИКА СЕ ПЕКМЕЗ. ЈЕДНА ВРСТА КОРЕНА. КОЈИ СЕ ИСТРУПЕ. ИСПЕЧЕ И ЈЕДЕ СА КОКОСОВИМ ОРАХОМ. ЈЕДНИМ ВЕОМА РЕДКИМ ЕНГЛЕ. СКИМ ДИЈАЛЕК. ТОМ. „ПИШИ. ИНГЛИШ“ СЛУЖЕ. СЕ БЕЛЦИ И УРОБЕНИ. ЦИ. А КАД ФРАНЦИЗИ И ЕНГЛЕЗИ НЕ МОГУ ДА СЕ СПОРАЗУМЕЈУ. ГОВОРЕ ТИМ ДИЈАЛЕК. ТОМ.

ПОПАЈ СЕ НЕ БОЈИ

Kada je prvi put probao

BAMBIJEV KEKS PLUS shvatio je da se s njim događa nešto

čudesno. Ogromna energija koju je dobio učinila je od njega

najsnažnijeg dečaka na svetu, najhrabrijeg borca za pravdu i

najboljeg đaka.

Rezultat formule snage je trideset. Trideset komponenti od kojih je sačinjen Najbogatiji keks na svetu !

Proizvođač
od ukusa

Fabrika dečijeg keksa i vafla, Požarevac

НЕИНТЕЛИГЕНТНИ ГЕНИЈЕ АНРИ ПОЕНКАРЕ

НАПАМЕТ

СР

ранцуска академија, једна од најпознатијих на свету, чувена је и по томе што је број њених чла-

нова ограничен на само 40 и што се нови академик, без обзира на његове заслуге, славу и године, прима тек кад једно место остане празно. Тим више задивљује податак да је славни француски математичар, физичар и филозоф Анри Поенкаре био двоструки академик: истовремено је био на челу академије француских бесмртника, сигурно најстроже такве установе на свету, и члан њеног књижевног одсека пошавши то у – тридесет трећој години живота!

И данас, осам деценија после смрти овог истинског великана, кад су научне дисциплине којима се бавио досегле чудесне размере, његово огромно дело је незаобилазно, поготово у математици и физици. А кад се упозна и његов необични живот, долази се до сазнања у којем се преплићу чуђење и дивљење.

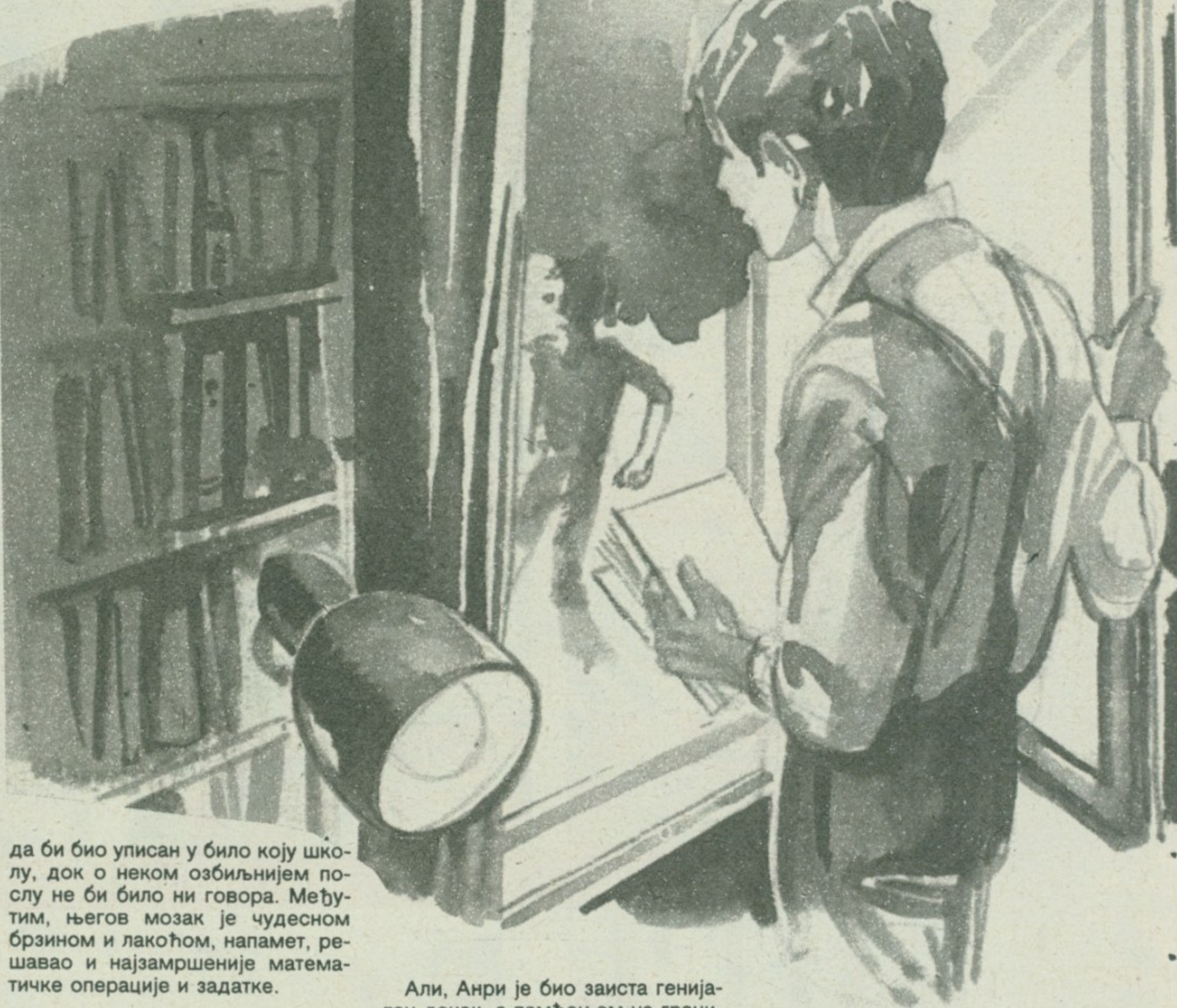
Утеха за смртнике

Анри Поенкаре је био прави изданак француске интелектуалне породице: деда му је заузимао важан положај у Наполеоновом санитету, а отац истакнути лекар и професор медицинског факултета. Његов брат од стрица Рејмон Поенкаре, такође академик, био је чувени председник Француске републике: током Првог светског рата и на мировним конференцијама подржавао је националне интересе Србије и Југославије. (По њему се данашња Македонска, у којој се налази „Политика“ и „Забавник“, некада звала Поенкареова).

Анри је рођен 29. априла 1854. у Нансију, покрајини Лорен. Остало је забележено да је упечатљива особина његовог детињства била изразита неспретност. Малишан је готово све чинио лоше и упадљиво је заостајао у свему што су његови вршњаци радили с лакоћом. Слабог вида и готово муцав, лоше је писао и још лошије цртао. (И много касније, као већ славни математичар, Поенкаре ни прост задатак из нацртне геометрије неће умети да реши – цртањем...) У игри с другом децом испадало је као да Анри има две леве руке и две леве ноге. Можда се и због тога дечак уздао у своју интелигенцију, испитујући је целог живота. Наиме, и као већ славни математичар и поштовани академик, Поенкаре се често подвргавао разним тестовима интелигенције, али су резултати увек били запрепашћујући: по њима, овај геније је упадљиво заостајао за најпросечнијим човеком! (Ето још једне утехе свима који су уверени да су много паметнији него што о њиховом мозгу недвосмислено тврди наука.) А што се Анрија Поенкаре тиче, по тим резултатима тешко

Анри Поенкаре

да би био уписан у било коју школу, док о неком озбиљнијем послу не би било ни говора. Међутим, његов мозак је чудесном брзином и лакоћом, напамет, решавао и најзамршеније математичке операције и задатке.

Задаци се решавају – сами

Дифтерија коју је преболео у петој години још више га је уназдила. Пуних девет месеци дечак није могао да говори и то је сигурно оставило сталне последице на његову ионако изражену осетљивост. Попут славног земљака Сартра, мали Поенкаре је морао да избегава игре с вршњацима, да седи у соби и даноноћно чита. С тугом је кроз прозор гледао њему далеки живот и свет на улици.

Сваку књигу коју би прочитао славни математичар и физичар могао је једноставно да баци: његов мозак би, као компјутер, памтио баш све, до најмањих детаља. Али, он се ипак пријатељима редовно жалио како има – слабо памћење!

Али, Анри је био заиста генијалан дечак, с памћењем на граници несхватљивог: књигу коју би прочитао могао је слободно да баци јер би све, баш све из ње до у детаље остало у његовом мозгу, као у данашњем компјутеру. У сваком тренутку могао је без тешкоћа да се сети и понови шта је прочитао, сачувавши ову зачуђујућу особину целог живота. Међутим, генији имају и оне своје, обичним смртницима тешко разумљиве „бубе“. И у овоме је Поенкаре заиста био оригиналан: кад год би му се указала прилика, жалио се пријатељима како му је памћење – веома слабо! Савре-

меници и биографи сведоче да је, поред изврсног памћења „очима“, у меморију још боље све записивао преко ушију. Зато је на предавањима увек седео на месту одакле је могао најбоље да чује професора, а да он не примети да студент Поенкаре не бележи, што је било обавезно.

Али, он је био и забораван, опет на неки свој начин. Знао је, на пример, да из хотела однесе и оно што није било његово...

И даље усамљен, окренут самом себи, петнаестогодишњи Ан-

У АКАДЕМИЈУ НАУКА

ри открива нову страст и потпуно јој се предаје. То је математика. Задаци у његовој глави као да су се сами решавали и он би коначно решење само написао на таблу, док би професор све посматрао без речи, занемео од изненађења и дивљења. Безбројне математичке проблеме најчешће је решавао у ходу, корачајући из угла у угао собе. Сто му је био по-

док дотад невиђених ужаса и пустоши који су остајали свуда иза пруске војске. Али, савладавши немачки језик и упознавши културу љутих непријатеља своје земље, Поенкаре себи није никада допустио да поистовети германски милитаризам и велика дела тог народа. Отворено и беспштедно осуђивао је пруске злочине, али није мрзео Немце онако као његов рођак Рејмон.

Великом угледу који је стекао у гимназији могао је да захвали

љао да збуњује и зачуђује своје умне професоре. Опет је најсложеније математичке проблеме решавао напамет, брзо и једноставно. Запазивши да се њихов студент слабо служи рукама, професори су желели да му помогну задајући му сложеније задатке који се решавају цртањем. И опет би били зачуђени и ганути: из њих је генијални студент редовно добијао – нулу.

Колеге са студија волеле су свог друга Анрија, хвалећи се и поносећи њим, али и подсмевајући се незлобиво његовој пословичној неспособности да уради и

и математици хватајући се укошта с диференцијалним једначинама. Када је, после три године преданог рада, доставио његове резултате Факултету природних наука, угледни професори могли су само да најаве, с нескривеним задовољством, појаву великог математичара.

Захваљујући управо својим радовима из математике, Поенкаре није постао рударски инжењер. Као професор математике прво ради у Сену, да би ускоро, у 27. години прешао на славну Сорбону, где остаје до краја живота.

Држећи се гесла свог земљака, математичког физичара Фуријеа да је „темељито проучавање природе најбогатији извор математичких открића“, Поенкаре је створио огромно и по разноврсности тешко схватљиво дело. Сматра се да ниједан математичар тог доба није владао тако великим бројем дисциплина. Увек свеж, професор Поенкаре је сваке године држао предавања из новог предмета. Та предавања су издавали његови слушаоци, а обухватала су изузетно широку област: теорију потенцијала, оптику, електрицитет, проводљивост топлоте, капиларност, електромагнетизам, хидродинамику, небеску механику, термодинамику и теорију вероватноће – више од пет стотина радова, односно тридесетак књига из свих подручја математике, физике, теоретске физике и теоретске астрономије, уз многобројне популарне огледе о филозофији природних наука. Када се зна да је све ово створено за само 34 године, и данашњи најблиставији умови осећају искрено страхопоштовање пред таквим обиљем једног духа.

Речено је да, иако по много чему онај расејани професор математике из анегдота, Поенкаре није живео „у облацима“. Готово сваки нови технички проналазак, као на пример бежични телеграф, одмах је објашњавао на свој, математички начин. Истовремено, у науци је познат и као претеча многим такође славним физичарима и мислиоцима, чак и једном Ајнштајну или Биркофу.

Поред мноштва стручних дела иза себе је оставио и низ популарних књига, намењених нарочито младима. Међу њима су најпознатије „Вредност науке“ и „Наука и хипотеза“.

После математике, Анри Поенкаре је највише волео симфонијску музику. Ако је био у питању симфонијски концерт, професор Поенкаре би остављао и предавање и решавање за њега тако привлачних математичких или филозофских проблема предајући се чарима нота.

Кад је умро 17. јула 1912, у 58. години, дакле у напону стваралачке снаге, забележено је да је његова величанствена сахрана међу француским великанима била у ствари незапамћени тријумф науке.

Иван Лончар

ребан само да запише крајњи резултат. Потребнији је био новтепих јер би се претходни брзо излизало његовим километарским размишљањима.

Нула за најбољег

Међутим, било би погрешно мислити да је Анри Поенкаре живео само у свом зачараном свету математике.

Рат између Пруске и Француске 1870. године он је доживео у свој његовој суровости, као све-

што није пао на завршном испиту и то из – математике. Сјајно положивши језик и књижевност, Анри је закаснио на испит из предмета који му већ тада живот значи и збунио се пред геометријском прогресијом. Увиђавни професори су то приметили и пустили га без иједне примедбе: добро су знали шта математика значи за голобрадог младића, наслућујући донекле и шта ће он значити за њу.

Студирајући потом знамениту Политехнику, Поенкаре је настав-

најпростији цртеж. Управо због геометрије Понкаре није био први у школи, већ је морао да се помири „само“ с другим местом. Наравно, данас се ништа не зна о ономе ко је освојио прво место. Непознато је чак и његово име.

30 година – 30 књига

Завршивши са двадесет година Политехнику, Поенкаре се, желећи да постане инжењер, уписује у Рударску школу. Велики део времена и напора посвећује наравно

МАШТА, ТРУД, НОВАЦ – МАСКОТА MAGIQUE НИЈЕ МАХНУЛА ЧАРОБНИМ ШТАПИЋЕМ

ОЛИМПИЈАДА ПОМЕРА ПЛАНИНЕ

Албервилу у Француској припали су одговорност и част да буде домаћин 16. зимских олимпијских игара које почињу 8. фебруара 1992. Чланови Међународног олимпијског комитета оптрчали су Земљу и изабрали баш овај градић. Не случајно

Албервил, стиснут у Савојским Алпима у релативној близини тромеђе Француске, Италије и Швајцарске, са својих 19.000 становника биће од 8. до 22. фебруара 1992. године права престоница света. Ово место никада није било помодни центар зимских спортова и многи су за њега први пут чули 17. октобра 1986. када је Хуан Антонио Самаран, председник Међународног олимпијског комитета, објавио да је баш њему поверена организација Зимске олимпијаде.

Снежне стазе његових планина и долина упознаће и проценити око две хиљаде врхунских такмичара, седам хиљада новинара, милион посматрача и око две милијарде осталог дела човечанства испред телевизијских екрана широм Земљине кугле.

Остаје да се види хоће ли до јуче непознати Албервил оправдати поверење и бити на висини конкурената које је победио: Лилехамера у Норвешкој, Софије у Бугарској, Фалуна у Шведској, Енкорица на Алпаци, Берхтезгадена у Немачкој, славне Кортине д'Ампецо у Италији.

Колективно лудило

Данас се више нико не сећа коме је првом пала на памет сулуда идеја да замисли а затим и

изнесе кандидатуру тамо неког Албервила за олимпијске игре. Да ли је то био Мишел Барније, млади председник спортског већа, или Жан Бриније, председник регионалног смучарског комитета Савојских Алпа, или Анри Дижол, градоначелник Албервила?

У сваком случају један од њих тројице и то на малом скупу пре десет година.

„Било нас је седморица“, сећа се Лео Лакроа, бивши шампион и добитник сребрне медаље на Зимској олимпијади у Инсбруку, „и мислим да смо сви били свесни да је наш план ван памети. Мајушњи Албервил да се упушта у такву авантуру! Чак и пре него што смо размислили где би се одвијала такмичења, знали смо да постоји несавладива препрека: најбољи терени засути су унаоколо и како стићи од првог до другог или десетог када их повежу козје стазе?“

„Нема везе“, рекли смо. „Тим боље!“ И авантура је почела самом помишљу на кандидатуру чије је прво гесло гласило: УБЕДИТИ.

Убедити Жан-Клода Килија, славног незаборавног троструког олимпијског шампиона са Зимских игара у Греноблу, да се придружи њиховој малој чети. Убедити Градско веће Албервила које је дало свој амин јуна 1982. године и убедити становнике Савојских Алпа међу којима је одмах

завладало колективно лудачко одушевљење.

Најтврђи орах били су они који заиста одлучују – чланови МОК-а, Међународног олимпијског комитета.

Анри Дижол се, сав срећан, сећа:

„Растурили смо се на све четири стране света да бисмо разговарали са сваким чланом МОК-а посебно. Ја сам, рецимо, у року од четири године тим поводом двапут био на путу око света, од Шведске до Аустралије, од Канаде до Јапана. А и чланови МОК-а су се добро натрчали док нису донели коначан суд.“

Кили је изабрао места

Чим је свету објављено да ће домаћин Олимпијаде бити Албервил, тамо је састављен Организациони комитет олимпијских игара чији је садашњи председник Жан-Албер Коран, а потпредседници Жан-Клод Кили и Мишел Барније.

Кили се силно замерио властима и становницима широм Савој-

ских Алпа јер му је дужност била да изабере најпогоднија места за одржавање такмичења, а сви су хтели да то буде баш код њих.

А када су се, усред лета 1989. године, радови на трасирању будуће олимпијске стазе за боб и такмичење санкама изненада прекинули, Савојци су први пут заиста схватили у шта су се упустили јер се планина из све своје моћне снаге опирала онима који су узели на себе да је преобликују.

ТРИНАЕСТ ОЛИМПИЈСКИХ МЕСТА

Такмичења на 16. олимпијским играма у Албервилу и Савоји први пут у историји одиграће се на правим планинским местима, а не на вештачким, подигнутим само за ту прилику. Да бисте се боље сналазили ако Олимпијаду будете пратили испред малих екрана, дајемо вам списак тих места као и шта ће се на коме одвијати.

Албервил: Уметничко клизање, играње на леду, брзинско клизање на кратким стазама, церемоније отварања и затварања Олимпијаде.

Лез Арк: Брзинско скијање (демонстрација).

Куршевел: Скијашки скокови, нордијска комбинација.

Ле Менуир/Вал Торан: Алпско скијање за мушкарце (специјални слалом).

Мерибел: Алпско скијање за жене, хокеј на леду.

Ла Плањ: Боб и санке.

Пралонан-Ла Воноаз: Куглање на леду (демонстрација).

Ле Сези: Скијашко трчање, биатлон, анекс олимпијског села.

Тин: Акробатско скијање: летови, скокови и балет (демонстрација).

Вал-д'Изер: Алпско скијање за мушкарце (изузев специјалног слалома).

Брид-ле-Бен: Олимпијско село.

Мутије: Међународни радио-телевизијски центар.

Ла Лешер: Главни прес-центар.

**Постављање стазе за боб
у Ла Плању каснило је због влажног терена**

Тамо горе на Плању, где је замишљена конструкција савршене стазе за боб, измерена је ризична влага терена коју је ваљало хитно санирати. Радови су због тога каснили три недеље и на већ предвиђених 200 милиона франака морало је да се дода још 80 милиона.

Каснило се и у Куршвелу с постављањем скакаонице такође због „неповољних геолошких услова“. И ту је терен био влажан па је извршена дренажа воде и с предвиђених 70 милиона рачун је скочио на 102 милиона франака.

Злато за таленат, не за опрему

Стаза за мушки спуст у Вал д'Изеру сада може да се упореди с пистом за трке „формуле 1“ и на њој ће заиста доћи до изражаја кондиција и таленат такмичара. Она је направљена по нацртима и саветима светског стручњака бившег швајцарског смучарског шампиона Бернара Росија. Зове се Фас де Белвард и већ је чувена.

Први техничари којима је поверено њено извођење рекли су: „Немогуће! Никада нећемо успети да попнемо машине до тих стрмина!“ И не би, десетак година раније, али је савремена технологија у комбинацији са упорношћу Савојаца, победила.

Стаза је сада ту, техничко ремек-дело, с двадесет три завоја, боље рећи кривине, од којих су неки у облику укоснице и стрминама на којима ће се смучари

стрмоглављивати брзином од 140 до 145 километара на сат.

Кажу да ће ова стаза целом својом дужином од три километра дати златну медаљу најбољем скијашу, а не најбољем материјалу. То је први изјавио Жан-Клод Кили који се у те ствари разуме као ретко ко.

Стаза има и других адута. Први пут у историји зимских олимпијских игара посматрачи окупљени око ње моћи ће са својих места

да прате као на длану 80 одсто свега што се на њој збива, а не само оно што им у трену пред очима пролети.

На сваком од тринаест такмичарских центара подигнуте су за гледаоце трибине и захваљујући електронским макетама организатори су унапред знали шта ће посматрач с кога места да види. И трибине за судије изграђене су и проверене уз помоћ тих електронских макета.

Завршни рачун показује да Зимске олимпијске игре у Албервилу и његовој околини коштају 8 милијарди франака. Држава је дала отприлике четвртину ове суме, „остатак“ око двадесет моћних спонзора. Сума астрономска, али ће се вратити ухиљадостручена, а корист коју већ имају Савојски Алпи је неизмерна.

Планине и њихови врхови остали су на својим местима, али су ипак, на неки начин, померени јер су први пут, и заувек, повезани најмодернијим аутопутевима у дужини од стотинак километара. Железничка мрежа је електрификована, саграђене су три болнице, стазе за скијање, боб и остале дисциплине остаће и после Олимпијаде и до њих ће се лако стизати и путничким колима јер су на све стране саграђени и паркинзи.

Све стазе већ су имале генералну пробу приликом шампионата Француске и за време такмичења за Светски куп.

Човек је у своје руке узео и временске прилике и неприлике које би могле да угрозе одвијање 16. зимске олимпијаде. Метеоролошка служба Француске поставила је по алпским масивима још 1987. године тридесетак станица које из минута у минут могу да дају податке преко компјутера из Метеоролошког центра у Лиону или сателита „метеосат“ уколико су телефонске везе блокиране.

И лавине под контролом

Ако не буде било снега, не мари. Сва такмичарска места снабдевена су уређајима за брзо прављење вештачког. Уколико запрете лавине, ту су скуп системи за њихово изазивање унапред а и добровољци за помоћ редовним снагама за рашчишћавање стаза и путева.

Што се тиче магле, која је фебруара 1991. омела такмичење у спусту за мушкарце, за време Светског купа и то баш на стази Фас де Белвард, њој се не може ништа. Због тога је мушки спуст предвиђен за први дан 16. зимских олимпијских игара. Па, ако буде магле, такмичење ће се одложити за први ведар дан.

Такмичаре и посматраче чуваће као зеницу ока осам хиљада стручних људи: полицајци, ватрогасци, војска, чланови цивилне заштите, лекари, болничари. Све је предвиђено: од саобраћајног удеса и лавина до терористичких напада.

Савојски Алпи помало дрхте одбројавајући дане до почетка 131. такмичења после којих ће се најбољима уручити 57 златних медаља и безброј сребрних и бронзаних. Олимпијска ватра стигла је из Грчке у Париз још средином децембра.

Половина лудог сна шачице људи од пре десет година већ је остварена. Читава област увелико је стекла светски реноме а с њим и благостање. Осим новца, стаза, нових зграда, болница, путева... после Олимпијаде остаће и спознаја да се може утицати на судбину и да се планине, ако не баш померати, гвозденом вољом дају приближити.

Бојана Дожић

**Маскота
Олимпијаде
у Албервилу
која се
зове Magique**

КАРИЈЕРЕ:
„CULT“

ХИТ ХИТ

СА КЛУПЕ У ПАРКУ

Група има већ три платинаста албума од којих је трећи „Sonic Temple“ продат у три милиона примерака. У почетку су се звали „Southern Dead Cult“. Пошто су скратили име, постали су популарнији и почели да мењају стил. У једном тренутку цењени амерички продуцент Рик Рубин једноставно им је објаснио какву музику треба да свирају да би постигли светски успех: „Све што треба да урадите јесте да постанете класична енглеска рокенрол група.“ То су и урадили. А шта је било у почетку, говори гитариста Бил Дафи.

– Као клинац носио сам појачала групи „Nesebleeds“ и то је задовољавало све моје амбиције. Једног дана, када се група распала, они који су остали понудили су ми да свирам гитару са њима. Одсвирао сам им увод у једну доста тешку песму и примили су ме. Групи је био потребан певач и ја сам предло-

жио Стивена Морисија који је у то време писао поезију.

За шест месеци имали смо неколико свирки и онда сам видео да са њима нема успеха. Прихватио сам да прехем у групу „Slaughter And The Dogs“ која је важила за велику рок групу јер су свирали у Холандији и Француској. Пробали су и Морисија, али су схватили да он нема енергије за јак рок који смо планирали. Са њима сам провео једно време и открио да су луди. Избацили су ме не само из групе, већ и из куће у којој смо живели. Тада сам схватио да рокенрол уме да буде помало окрутан.

Почетком осамдесетих Бој Џори који се мувао по клупској сцени, упознао ме са Кирком Брандоном из групе „Theatre Of Hate“ и препоручио за гитаристу. Знао сам само једну њихову песму и није ми се допадала, али пристао сам и за неколико дана већ сам свирао концер-

те пред публиком која је волела групу. У лето 1982. увидео сам да је Кирк забринут за своју каријеру мислећи да га ја угрожавам и добио сам отказ. То се десило уочи нашег наступа у Глазгову. Они нису имали пара да ми плате воз до куће, тако да сам морао да сачекам до краја концерта. Највећа иронија била је када ми је Кирк током свирке прилазио и питао ме како да свира гитару у својим рођеним песмама!

Група је рођена

Када се вратио у Лондон, Били се издржавао продајући своју гардеробу на бумбљој пијаци. Надао се бољим данима. И даље је остао у вези са члановима групе „Southern Dead Cult“ који су свирали испред „Theatre Of Hate“. И тако се певач његове бивше предгрупе Јан Есбјури појавио једног дана у Билијевом стану са намером да се ту настани и понуди му место гитаристе у новој постави групе.

И Јан је имао богату биографију луталице. Детињство је провео мало са оцем у Биркенхеду, мало са мајком у Глазгову. Са 11 година он и мајка преселили су се у Америку где је почео да се занима за историју Индијанаца. Када се мајка разболела од рака, вратили су се у Глазгов, а по њеној смрти, са 17 година, пријавио се у војску. Тамо није издржао дуже од месец дана и поново је дошао у Глазгов.

На концерту групе „Ruts“ упознао се са члановима и они су му дозволили да спава у њиховом комбију. „Одмах ми се допао њихов начин живота, музика и путовања. Затим сам ишао на турнеје са групама „Crass“ и „Poison Girls“. Свака два-три дана терали су ме из хотела јер сам имао фризуру као индијанску кресту и перје у коси. Момцима из групе „Violator“ допадало се како сам изгледао и предложили су ми да пробам, као певач, са њима.

И, тако је рођена група „Southern Dead Cult“. Позвали су их да свирају као предгрупа на турнеји „Theatre Of Hate“ и потписали су уговор за независну дискографску кућу. Добили су и први чек: 1000 фунти за њих четворицу. Одушевљење није дуго трајало. Схватили су да се музички не слажу и Јан је кренуо за Лондон поневши за собом име групе. Нов почетак подразумевао је нова лица, али и краће име. Одбацили су „Southern“ да би се разликовали од претходне поставе, а после неколико месеци и телевизијских гостовања схватили су да им ни назив „Dead Cult“ (Мртав култ) не одговара. Били каже:

– Постало нам је јасно да са таквим именом нећемо продати много плоча. Постали смо само „Cult“, сингл са песмом „Spiritwalker“ стигао је на прво место независне топ листе и схватили смо да имамо будућност. У то време још увек сам слушао „Psychedelic Furs“ и Билија Ајдола, „Jan Doorse“ и Хендрикса, а трудили смо се да правимо алтернативну музику. До преокрета је дошло када смо отпутовали у Америку. Свуда се слушала стара музика и схватили смо да смо старомодни типови који се фолирају да су алтернативци. Класичне рок групе као „Led Zeppelin“ или „Free“ у Америци не третирају као у Енглеској: ретардирана музика за идиоте који пију пиво. Зато је било тешко променити стил и сте-

Групу „Cult“ тренутно чине само два члана: Бил Дафи и Јан Есбјури. Њих двојица су све и започели, а сада настављају новом плочом „Ceremony“

ћи статус рок групе. У штампима су обожавали да нас нападају.

Успех је дошао прерано

Промену стила спроводили су поступно. Објавили су албум „Dreamtime”, уз који се појавио и концертни снимљен, а затим се 1985. појавила плоча „Love” која им је донела статус звезда. Одмах су урадили нову плочу „Electric”, али су тај материјал одбацили и поново га снимили са Риком Рубином који је у то време радио са „Beastie Boys”, што је дискографску кућу коштало додатних 300.000 фунти.

– Рик нам је рекао: Баш ме брига шта за вас кажу у Енглеској са тим њиховим меканим независним групама – наставља Били. – И заиста, „Electric” је била поштена плоча. Иза нас је стајао зид „Маршалових” појачала, носили смо мотоциклистичке чизме и изгледали злобно. Постало ми је јасно да, рецимо, група AC/DC представља једноставну истину у року: две добре ритам гитаре увек дижу људе на ноге.

Преобративши се у чистокрвне рокере кренули су на турнеју, у Америци су им као предгрупа наступали „Guns N’Roses”, мењали су чланове групе са различитим успехом, у Аустралији су разлупали опрему на сцени и наједном је изгледало да им се планетарни успех прерано догодио.

– Од клинца који је спавао на клупи у парку одједном сам постао певач у групи која је одсвирала најпродаванију турнеју у Енглеској – каже Јан. – Сликали су ме за монденске часописе и прогласили за најлепше лице британске сцене још од Мика Цегера. А имао сам само 23 године. То је било превише и сасвим сам се изгубио.

До кризе је дошло када смо 1989. свирали турнеју поводом албума „Sonic Temple”. Прекинуо сам однос са публиком, нисам био задовољан плочом, приватни живот ми се распао, са члановима групе нисам се нарочито слагао, угојио сам се и осећао сам да ми се људи смеју. Схватио сам да нешто морам променити. Средио сам се и ево већ две године све иде како треба.

У прилог томе иду и њихови најновији концерти. Уз пратњу музичара који су ангажовани само за турнеју Јан и Дафи чине чврсто језгро и добар ауторски тандем који се полако враћа почетној креативности која је од њих и направила звезде.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ: THERE WILL NEVER BE ANOTHER TONIGHT

Текст и музика: Б. Адамс, Р. Ланг и Ц. Валанс
Изводи: Брајан Адамс

*Put on your best dress darling
Can't you see the time is right
There will never be another
tonight
C'mon*

*If you got your motor runin'
Then I got my engines on
Say the word and darling we'll
be gone
Outside the world is waitin'
But we won't lose control
So come on now let the good
times roll*

*You gotta ride your broom
right into my room
Kick off your shoes and make
yourself at home
Wave your little wand weave
a little spell
Make a little magic raise some
hell*

*There will never be another
tonight
C'mon baby hold on tight
There will never be another
tonight
I don't care if it's wrong or
right*

*We got nothing to lose just me
and you*

*In your wildest dreams
There'll never be another
tonight*

*Who carse about tomorrow
Let the wind fill your sails*

*A runaway train ridin' on the
rails*

*We got the bases loaded
Home run power play
Tonight's the night we're goin'
all the way*

*There will never be another
tonight*

*C'mon baby hold on tight
There will never be another
tonight*

*Flash your diamonds shine
your lights*

*There'll never be another
tonight*

*I don't care if it's wrong or
right*

*'Cos we got nothin' to lose just
me and you*

In your wildest dreams

*Some people they're looking
for paradise*

*Others they're searching for
inner light*

*Me I'm just having the time of
my life*

*But I'm headin' out to check it
out*

НЕЋЕ БИТИ НОЋИ КАО ШТО ЈЕ ОВА

*Обуци се најлепше драга
Зар не видиш да је прави
тренутак
Неће бити ноћи као што је
ова
Крени*

*Ако ти мотор ради
Онда је и моја машина
укључена
Само реци драга и ми
нестајемо
Напољу свет чека
Али нећемо изгубити
контролу
Зато дођи, нека се добра
времена закотрљају*

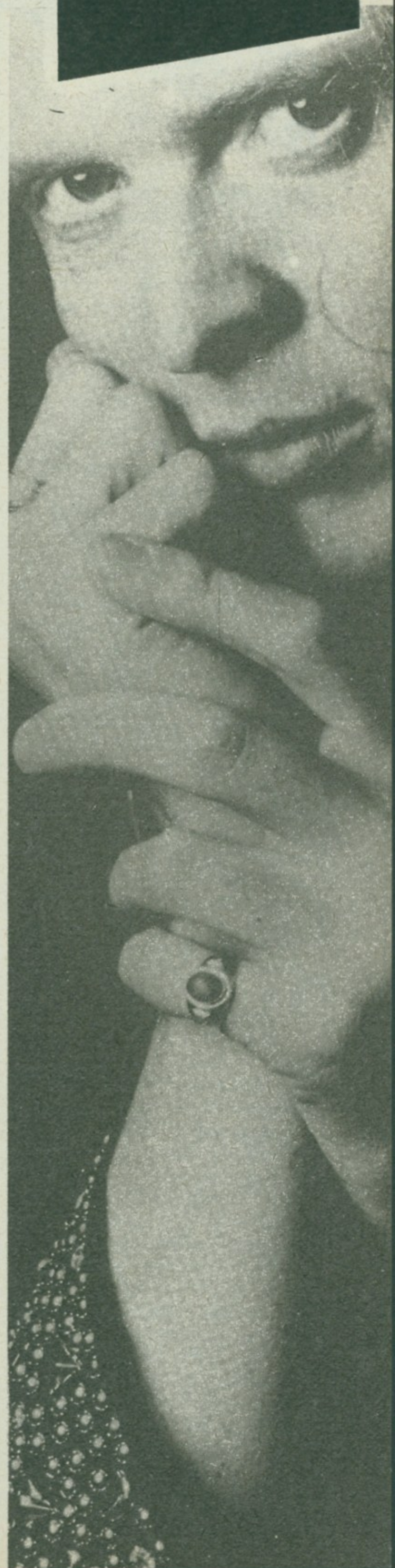
*Ујаши на метли право у
моју собу
Одбаци ципеле и осећај се
као код куће
Махни чаробним штапићем
исплети чаролију
Са мало магије створи
нешто пакла
Неће бити ноћи као што је
ова
Дођи девојко држи се
Неће бити ноћи као што је
ова
Брига ме да ли грешимо
или не
Немамо шта да изгубимо,
само ти и ја
У твојим најжешћим
сновима
Неће бити ноћи као што је
ова
Кога је брига за сутра
Нека ти ветар напне једра
Побеснели воз јури по
шинама
Старт нам је добар
Кућна јурњава, моћна игра
Вечерас је та ноћ, идемо до
краја*

*Неће бити ноћи као што је
ова
Дођи девојко, држи се
Неће бити ноћи као што је
ова
Блесни дијамантима, засијај
пуним сјајем
Неће бити ноћи као што је
ова
Брига ме да ли грешимо
или не
Немамо шта да изгубимо,
само ти и ја
У твојим најжешћим
сновима
Неки људи траже рај
Други стреме просветљењу
А ја се проводим најбоље у
животу
И баш сам решио да то
проверим*

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Не бих желео да звучим арогантно. Ако је неко одличан певач, то ћу признати. Али, у овом тренутку не видим никога ко ми је близу.”

Мик Хакнел
("Simply Red")

ФАНТАСТИКА

У речу је
из Јоран Живковић

Слободан
Анастасијевић

ЉУБАВ

СВЕМИРСКОГ

ЛЕТАЧА

прилагођавања сасвим
друкчијим условима него на
Земљи: највише времена
проводи се у бестежинском
стању, због чега су нам
потребне бескрајно досадне
физичке вежбе... иначе би
нам мишићи толико

Мошто је
испратио
старца до
врата,
Мартин се
вратио за
наш сто. Док

се старац уморно удаљавао,
Мартин је уздахнуо:

– Ко би рекао да смо
близанци!

То је била једна страна
живота нас, свемирских
летача. Мартин и ја још
нисмо стигли ни на праг
средовечности, а наши
вршњаци већ су били
старци.

Наиме, у космосу, што
смо били ближи брзини
светлости, време је за нас
протицало све спорије у
односу на време на Земљи.
После путовања које је по
мерењу свемирског брода (а
и по нашем биолошком
часовнику) трајало
неколико месеци, на Земљи
је протицало и по неколико
година. Неколико таквих
путовања – и наши
савременици из младости
одавно су нестали...

Мартин, његов брат и ја
били смо истих година.
Гоњени истом жељом,
уписали смо се у школу за
космонауте. Али, већ први
тестови показали су да
Мartiнов брат има неке
сметње у метаболизму, тако
да је остао на Земљи.
Постао је лекар, и то
угледан, имао је и унуке,
док смо Мартин и ја били
једва нешто старији него по
изласку из Академије.

Што се самог посла тиче,
признаћу да је он испао
много мање узбудљив него
што смо очекивали. Ако се
изузму прва два или три
путовања, када све има
драж новог, недоживљеног,
све се то после претвара у
неку врсту рутине. Ту су и
неке тешкоће, пре свега око

ослабили да бисмо се врло тешко кретали по Земљи. Ту је и необичан начин исхране, прилагођен свемирским условима, поремећен биолошки ритам, месеци проведени у скученом простору, са истим лицима...

Али, постојало је и нешто друго, о чему раније нисмо ни размишљали: промене које смо затицали при повратку. То је изгледало као кад бисте читали,

рецимо сваку трећу или пету главу Толстојеве „Ане Карењине“ или Голсвортијеве „Саге о Форсайтима“ прескачући све остале. Људи које смо остављали на Земљи нису више били исти, деца су одрастала, градови су се мењали, наука је напредовала и откривала нове хоризонте незнања које је требало истражити... А у нама је потпуно нестала жеља за оним што се зове

дом, завичај, породица... Ако се икад у нама јављала носталгија, то је била носталгија за Земљом.

И та временска неподударност била је разлог што нисмо заснивали породице: какав би то брак био у коме жена, гледано с нашег становишта, за неколико година постане старица, а деца га стигну и престигну тако да им он постане као неки млађи брат!

Наравно, то не значи да смо проводили усамљенички живот. По повратку, читава Земља била је наша! Могли смо да се смучамо у било које доба године по најлепшим теренима света, да лутамо по планинским шумама око језера (како год било, успели смо да сачувамо Земљу од потпуног загађења!) или да се сунчамо на тропским плажама... свако према свом укусу. Са вишегодишњом платом у џепу све нам је то било доступно. Али, сваку везу, свако пријатељство пратила је неизбежна привременост, сазнање да ће потрајати само два или три месеца. Онда смо се отискивали у космос, уз сенку жаљења због расанка, која је брзо бледела...

И сада је било тако. Оставио сам Мартину у бару звучног имена „Галаксија“ и кренуо на састанак са Мином, љупком бринетом из свемирске базе у којој су обрађивани подаци са наших путовања.

Упознали смо се свега неколико дана раније, убрзо по мом повратку на Земљу. Свидела ми се већ на први поглед. Топле, смеђе очи из којих су зрачили поверење и искреност, висока, витка фигура, радознала интелигенција, спремност да прихвати ствари онакве какве јесу – све је то утицало да почнем да размишљам: није ли већ дошло време да окончавам та свемирска лутања, да се скрасим на месту које ћу изабрати, да заснујем породицу док је још време.

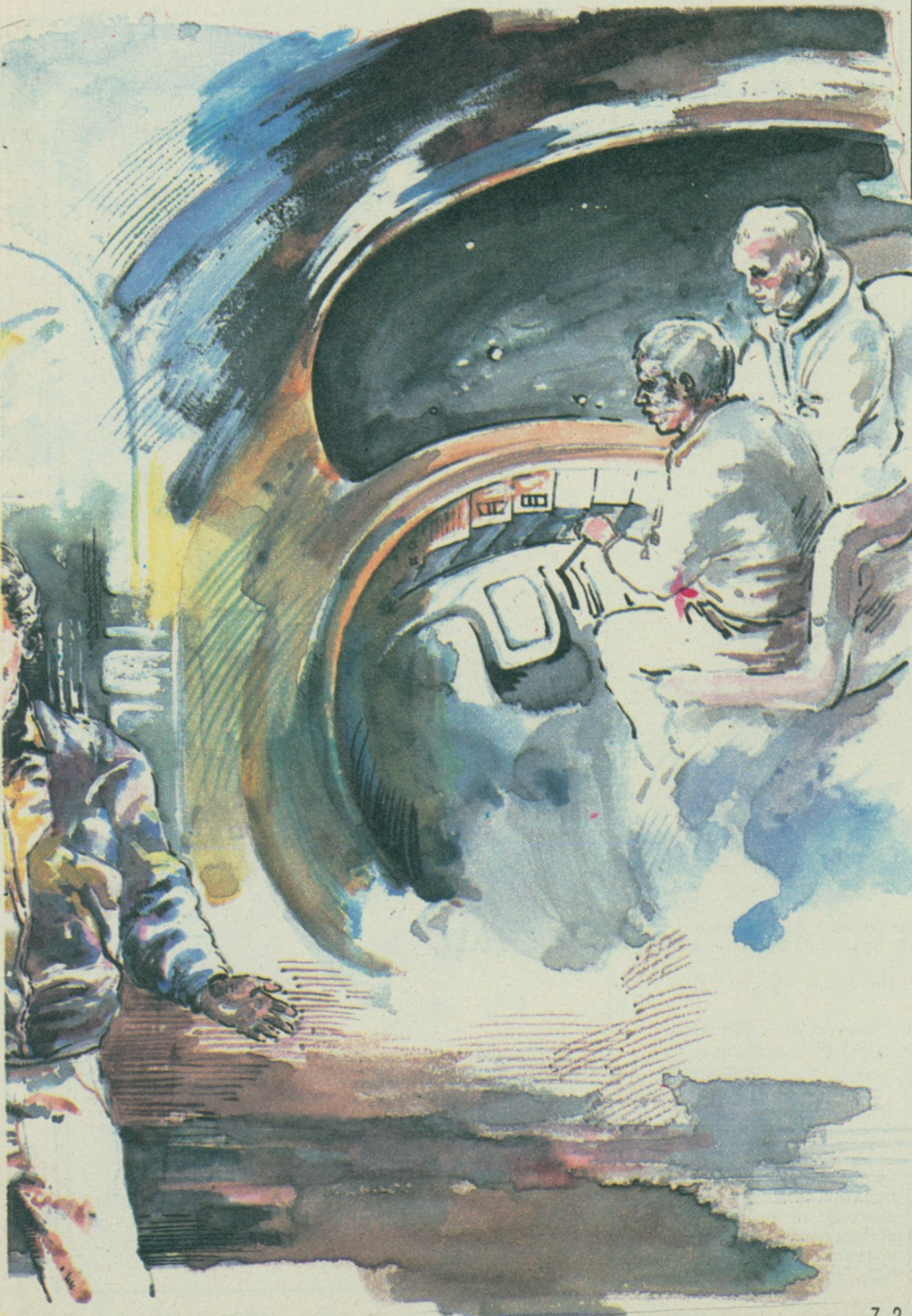
Али, то није уопште било једноставно. Наша обука врло је скупа. Наш је век, по земаљским мерилима, трајао и више од стотину година и требало је исплатити средства уложена у наше школовање. А потписали смо и уговор који не бисмо могли да раскинемо тек тако, без великих невоља.

Ипак, одлучио сам, идући на састанак са Мином: остаћу на Земљи! Морало је постојати неко решење!

Наравно, нисам уопште ни помишљао да јој ишта о томе кажем пре времена.

Преселио сам се код ње. Не да бисмо нешто уштедели – обоје смо имали довољно новца – него да бисмо више били заједно. Њен бунгалов није био велики, али за нас двоје сасвим довољан.

Гледао сам је кад се,

уморна, враћала с посла, кад је устајала ујутру, сва рашчупана и још сањива, кад је, дотерана, полазила са мном да некуда изиђемо, кад смо били у друштву – и волео сам је у сваком, баш у сваком таквом тренутку.

Дани су нам летели, један лепши од другог. У мени је потпуно превладала жеља да останем с њом не само тих неколико месеци, него и да остарим с њом – ако разумете шта хоћу да кажем. И даље јој нисам говорио ништа о томе. Зато ме је утолико више дирнуло кад сам једном, случајно, међу њеним стварчицама, нашао календар на коме је крупно, црном бојом, био заокружен дан мог одласка, а дани од мог пресељења код ње малим, косим цртама. Између тога, између тих обележених дана оних необележених бивало је све мање...

Једном, кад се вратила кући, врло уморна и врло замишљена, рекао сам јој да јој припремам изненађење. Она се бледо осмехнула:

– И ја теби припремам нешто, али не знам још...

Бринуо сам се што је долазила кући све уморнија, много касније него обично. Говорила ми је да има некакав неодложан посао за следећу експедицију. Знао сам да се она бави спектрографским анализама или нечим сличним јер смо ми, крстарећи по свемирским просторима, били у

радило на основу података које смо слали) на Земљи се утврђивао састав тих планетоида, метеора, астероида...

Испаљивали смо читаве рафале снимака тих тела, па смо их слали на Земљу преко сателитских станица или их доносили по повратку, где су читаве екипе стручњака радиле на њиховој обради.

И Мина је завршила основне астронаутске течајеве, али баш због таквог начина живота није хтела да иде даље, определила се да мирно живи свој живот радећи у бази. Јер, и ту је било узбуђења напретек кад се долазило до неочекиваних и значајних открића...

Пошто нисам од оних који само маштају, него воле и акцију, нисам губио време. Мартинов брат, који се бавио космонаутском медицином, руководио је тимом стручњака који је тестирао будуће космонауте, а исто тако проверавао њихово здравље између два путовања. Није било баш лако наговорити тог честитог човека, али пристао је кад сам му испричао разлоге. Заузврат, обећао сам му да ћу и даље остати у служби у бази (ништа друго нисам ни желео) као нека врста суперинструктора у академији.

Мартинов брат успео је да у моју компјутерску дискету са подацима о здравственом стању

крвотоку или нешто слично, али то није било ни важно. Свега пет дана пре него што је требало да се отиснем са Земље имао сам у цепу решење о ослобађању од даљег летења и уговор о постављању за инструктора.

Пожурио сам кући нестрпљив да Мини коначно откријем велику новост. А она, баш као да је знала шта јој припремам, дочекала ме је у својој најлепшој хаљини, уз раскошно постављен сто за нас двоје, са холографским снимцима најлепших предела који су постојали на Земљи и са најтоплијим осмехом који сам икада видео.

Загрлила ме је пре него што сам ишта стигао да јој кажем:

– Драги, време је за велико изненађење!

– Откуд знаш? – збунио сам се.

– Како откуд?

Припремам га откако си овде!

Привила се уз мене још чвршће:

– Знаш, од почетка сам пожелела да се не растајемо. Зато сам ишла на допунску обуку. Данас сам положила и последњи тест и – замисли! – додељена сам твојој посади као млађи анализатор! Драги! Драги... шта ти је? Зар се не радујеш?

Решење мозгалице „Шифровани вирус“

Слово „Г“ налази се на местима 2, 3, 5 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29 и 31 – а ово је првих једанаест простих бројева!

Једноставно, зар не? Ако вам тако изгледа, шта кажете на додатни вид истог проблема који вам задајемо необавезно – дакле, овога пута без награда, само ваше забаве и оштроумности ради?

– Прости бројеви свакако доказују да је вирус вештачког порекла – рече Витсон. – Али, можда постоји још нека порука. Број 36 указује на матрицу 6 x 6. Размотримо је поближе. Сваку ћелију можемо обојити по једном од четири боје, односно свако слово имаће засебну боју. Можда ће се појавити нека геометријска слика.

На њихово одушевљење, слика се доиста појавила. Шта је било посреди?

Шта кажете на ово? Изазов и по – зар не? Јавите нам ако и ви дођете до решења. Овога пута, као што смо казали, неће бити награда, али ће сви који дођу до решења добити „специјално признање“ библиотеке ПОЛАРИС за SF домишљатост...

Добитници књига библиотеке ПОЛАРИС

1. АЛЕКСАНДАР ВЕНЦЛ, М. Миљковића 7/8, 34000 Крагујевац
2. МИОДРАГ ЂОРЂЕВИЋ, Добривоја Радосављевића – Бобија 45, 19350 Књажевац
3. АЛЕКСАНДАР КОЈИЋ, ЈНА 91, 21400 Бачка Паланка
4. СОЊА НИНКОВИЋ, 16. октобра 23, Миријево – 11160 Београд
5. ДЕЈАН МИЉКОВИЋ, Прешернова 3, 35250 Параћин
6. БРАТИСЛАВ ЗЛАТОЈЕВИЋ, Бранка Радичевића 44/5, 19350 Књажевац
7. ДАРКО ДИМИТРОВСКИ, Иве Лоле Рибара 72/1–7, 91000 Скопље
8. ДРАГИЦА МАРКОВИЋ, Гоце Делчева 20/9, 19210 Бор
9. ДЕБОРА ШТЕФИК, ЈНА 25, 23217 Велике Ливаде
10. ГОРДАНА СТАРЧЕВИЋ, Матије Худи 56/8, 22000 Сремска Митровица

ствари обични картографи небеских тела: утврђивали смо њихов обим, величину и облик, путању, брзину кретања, а помоћу спектрографа (што се

неприметно убаци један податак, сићушан, али довољан да ме скине са списка посаде. И то за сва времена. Не знам шта је то било, неке сметње у

BEOSOFT - COMMODORE 64/128

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за Commodore основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 6000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Komputera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТНИ
ФИЛМ

АУТО-МОТО
ТРКЕ

ПОЧЕТНИЧКИ

АКЦИОНИ

ФИЛМСКИ
ХИТОВИ

ПУЦАЧКИ

СВЕМИРСКИ

РАТНИ

СПОРТСКИ

ДЕТЕКТИВСКИ

БОРИЛАЧКИ

ИГРЕ СА
ТОП-ЛИСТА

НИНЋЕ

ЛУНА ПАРК

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ ЗА Ц-64

ФУДБАЛ

ИГРЕ НА
СНЕГУ

КОШАРКА

ЖИВОТИЊСКО
ЦАРСТВО

ИГРЕ БЕЗ
ГРАНИЦА

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ 1989

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ 1990

НАЈБОЉЕ
ИГРЕ 1991

ВЕСТЕРН

АВАНТУРИСТИЧКИ

ОЛИМПИЈАДА

ПОРНО

ДРУШТВЕНИ

СИМУЛАЦИЈЕ
ЛЕТЕЊА

ЕНГЛЕСКИ
ФРАНЦУСКИ
НЕМАЧКИ

ХИТОВИ
ДЕЦЕМБРА

ХИТОВИ
ЈАНУАРА

ХИТОВИ
ФЕБРУАРА

СПЕЦИЈАЛНА
ПОНУДА

ИЗАБЕРИТЕ 4 КОМПЛЕТА И
ДОБИЋЕТЕ ЈОШ 4 БЕСПЛАТНО
(ОКО 200 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА
8 КОМПЛЕТА НА 4 КАСЕТЕ)

СПЕЦИЈАЛНА
ПОНУДА

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 300 динара. ПТ трошкове сноси купац. Поштом добијате за 3 - 4 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом.

НАРУЧЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

Име и презиме

Место и поштански број

Улица и број

ПОТПИС

BEOSOFT, ПОШТАНСКИ ФАХ 25

11050 Београд 22 ☎011-421-355

Радоно време: од 08 до 21ч сваког дана и некадом и празницима

ЕНИГМАТИКА

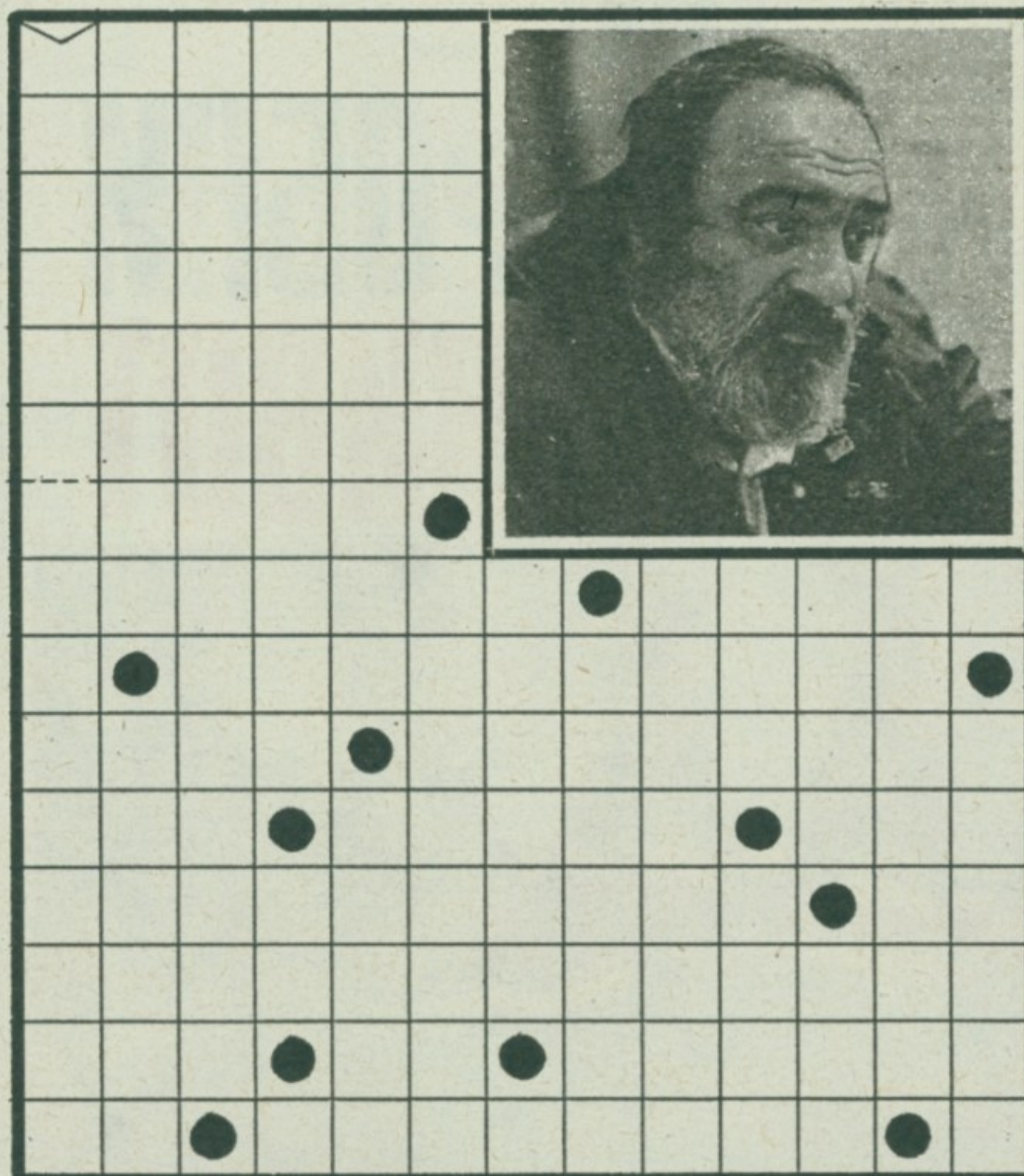
Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо вам готова решења сврстана водоравно и усправно по азбучном реду. Ваш је задатак да их сместите на њихова места у лик. Да бисмо вам мало отежали, изоставили смо три црна поља која треба да учртате. Ако сте све добро урадили, у првом усправном ступцу добићете име и презиме нашег познатог глумца са слике.

ВОДОРАВНО: АЗ, АРАПИН, АРДЕНИ, БОР, ВИНГОРЈА, ДАДА, ИБЕРКА, ИНИ, ЈОНАС, ЈУЛИ, КРЕ, ЛАП, ЛАСТА, ЛЕСТАР, НАГОСТ, ОВОЈ, ОСТИЈА, ПРИСНОСТ, ПСИКА, СЕ, СКАРА, ТАБЕЛАРИ, ТАНАТОС, ТИНТОРЕТО, ЋА.

УСПРАВНО: АНТАРА, АПОРТИРАТИ, АРАБЕСКА, БЕТ, ГАР, ДАГЕСТАН, ДС, ИПЕРИТ, ИСКАЈАТИ, ИТАЛ, ЈО, КОРАСОН, ЛЕОНИ, ОБАСЈАН, ОНТОЛОЗИ, ПРЕСТАРО, СЕЛ, СТАНАР, УРВИНА.

ЗА ОШТРООКО

Горњи и доњи цртеж разликују се у осам појединости. На вама је да их откријете.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

СУВИ МИШЕВИ

ЗА

ЗАГРОБНИ ЖИВОТ

ЖИВЕТИ
СА
МАЧКОМ

старом Египту је постојала смртна казна за оног ко намерно убије неког од „святих стражара

житних амбара“ – како су мачке називане. Случајно убиство ове животиње кажњавало се великом новчаном казном. Ако би мачка умрла природном смрћу, оплакивали би је и засипали даровима у облику сушених мишева – за живот у загробном свету, а у знак жалости власник би обријао обрве. Раскошан обред на сахрани личио је по свему судећи на свечаност при погребу фараона. Мали саркофаг украшавали би бронзаним маслинама у облику мачке главе.

Има ли мачка заиста 9 живота?

Судећи по овој причи – има.

Једне мрачне и хладне ноћи у децембру 1964. холандски брод „Тјоба“ пловио је низ Рајну. Изненада је брод потресао страشان ударац, он се нагнуо и почео да тоне. Већ после неколико минута лежао је на дну, а посада се борила за живот у леденој води. Спасли су се сви, али, на жалост, шестогодишњи бродски мачак Џекоб није успео да се извуче са доње палубе и отишао је на дно заједно са бродом.

Тек осам дана после хава-рије на место несреће стигла је пловећа дизалица. Рониоци су се спустили, везали брод челичним ужадима, завртели су се чекрци и брод је лагано почео да се диже из муља. Кад се „Тјоба“ најзад појавио на површини, посада је одлучила да се попне на палубу и узме неке ствари. Кренуо је и капетан, али кад је отворио врата своје кабине, укочио се од запрепашћења: угледао је Џекоба који је дрхтећи од хладноће и глади жалосно мјаукао! Издржао је под водом више од недељу дана користећи при том за дисање ваздух који се задржао у коморама брода!

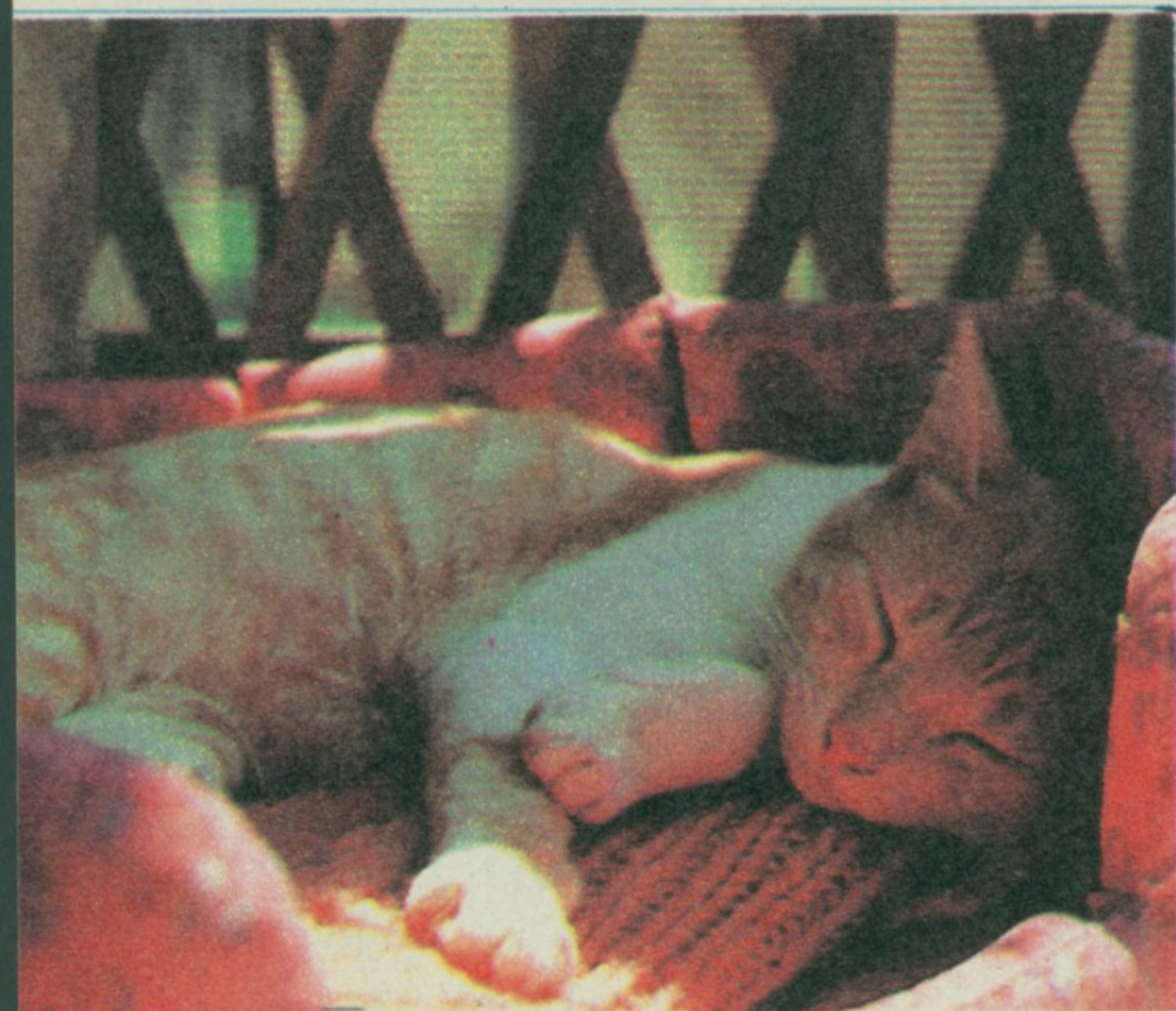
Радно место – касирка у чајиници

Почетком 17. века, после дуготрајних прогона, мачка је у Јапану рехабилитована царским декретом. Овај заокрет у њеној судбини подстакао је разне приче које су им врло наклоњене. Једна од њих каже да је власница неке мале посластичарнице, којој посао није баш ишао, добила на поклон од познаника изрезбарену статуету мачкице. Једне ноћи она је изненада оживела и почела да ради за касом у радњи што се прочуло као сензација, па су људи нагрнули у радњу да виде то чудо. Уз помоћ мале маце трговина је процветала.

Од тада, кажу, свака чајиница у Јапану држи бар једну мачку.

破年山満ふ道人

После 14 месеци пешачења и пређених 2500 километара Шугер је добила омиљену порцију рибица и заспала заслуженим сном

Мачка = во

У старој Русији мачкину корисну улогу у домаћинству први су признали свештеници и ставили је под заштиту црквеног закона. Колико је вредела мачка? Одговор се може наћи у „Митрополитовом правосудју“, познатом закону из 16. века. За крађу животиња плаћала се глоба и то: за голуба – 9 кунџа, а за вола, пса и мачку – по 3 гривеника! Мачка је вредела исто колико и во! А три сребрна гривеника нису биле мале паре.

Још један параграф овог закона је јединствен и сличан је једино кодексима старих држава, посебно Египта: „А ко убије пса или мачку, штета је гривеник и да се да нови пас уместо старог и нова мачка уместо старе.“

Морис, интимна биографија

Претеча свих филмских мајора био је Саливанов Фејикс, затим су се појавили јунаци Волта Дизнија, па француски, чешки, совјетски филмски јунаци и напослетку незаобилазни Гарфилд Џина Дејвиса.

А најпознатији од свих живих био је амерички мачор Морис, огроман и размажен, који се редовно појављивао у најчувенијим рекламама. Код њега нико никад није могао приметити ни трнку неког осећаја, он је једноставно био пелцован од њих.

Године 1973. Морис је добио награду као најбољи телевизијски глумац у рекламним филмовима и постао тако славан да је чак дата и књига о њему под насловом „Морис, интимна биографија“. После његове смрти 1978. Морису су нашли замену, али је на тражење наследника утрошено пуних 14 месеци, а нова звезда откривена је у једном мачјем сиротишту. Сада и он, као и његов претходник, живи на сопственом имању у држави Илиноис.

Богородица са мачком

Велики Леонардо да Винчи волео је животиње, посебно мачке. Управо њему приписује се изјава: „Доћи ће дан кад ће усмрћивање животиња бити изједначено са убиством.“ „Лавље племе“, како је он називао мачке, очаравало га је лепотом и елеганцијом. „Чак и најмање маче је ремек дело“ – написао је он. Код Леонарда мачка је изгубила ореол демона, симбола женског рода, путености, она је једноставно лепа. Највећи уметник Ренесансе посвећује јој слику „Мадона са мачком“. Животињу која је до тада представљана као симбол демонских сила Леонардо ставља у руке малог Исуса „да би се Лепота сјединила с Милошћу и Божанским“. Слика је, на жалост, изгубљена, али је остало осам скица од којих свака има вредност завршеног дела.

Ево мене!

Шугер се родила у малом калифорнијском градићу Андерсону, на обали реке Сакраменто. Маче је било слабашино и дошло је на свет с необичном деформацијом задње леве ноге.

Кад је Шугер имала две године, њена власница је морала да се пресели у Оклахому, удаљену 2.500 километара од Андерсона. Знајући да Шугер не подноси ни сасвим кратку вожњу, власница је после много размишљања одлучила да се растане са својом мачком. Договорила се са суседима да је преузму и нашла нови дом за Шугер. Растанак је био дирљив.

Али, само две недеље касније, суседи су јој телефонирали и јавили непријатну новост: мачка је нестала и сва трагања за њом била су узалудна. После тога прошли су месеци ишчекивања, а никаквих новости није било, па је Шугерина власница закључила да је мачка страдала. Међутим...

Четрнаест месеци касније, док је радила у својој башти изненада се појавила позната полуперсијска мачка која је изнемоглим кораком, шапајући, полако кренула кроз башту. Тренутак-два су се гледале: жена запрепашћена, а мачка са изразом који је био мешавина одушевљења и осећања тријумфа. Затим је Шугер, мјаучући од радости, потрчала кроз траву скачући од превелике среће. А кад је стигла до власнице, почела је да се мази о њене ноге.

Мачка је била врло уморна, али иначе у изванредном стању. Било је довољно да добије конзерву рибица и наспава се.

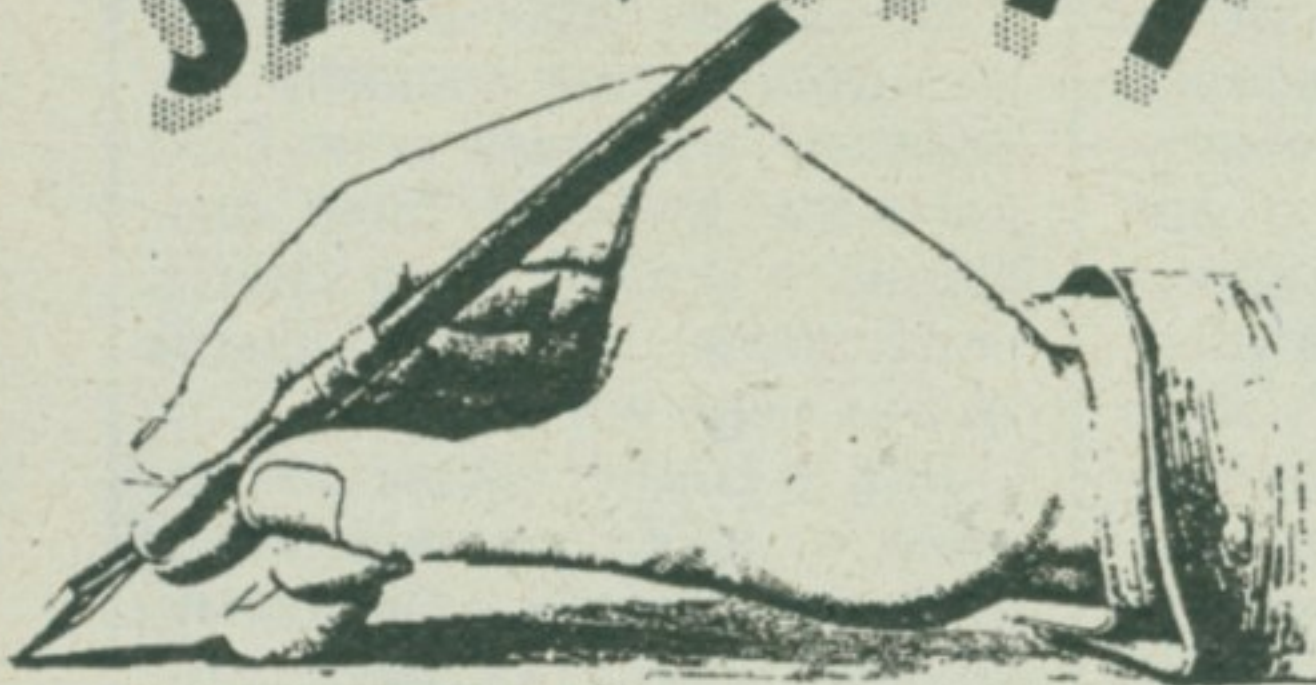
Тако је, прешавши пола Америке, Шугер успела непогрешиво тачно да нађе град, улицу и кућу своје власнице.

В. М.

Илустровала: Драгана Јовичић

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

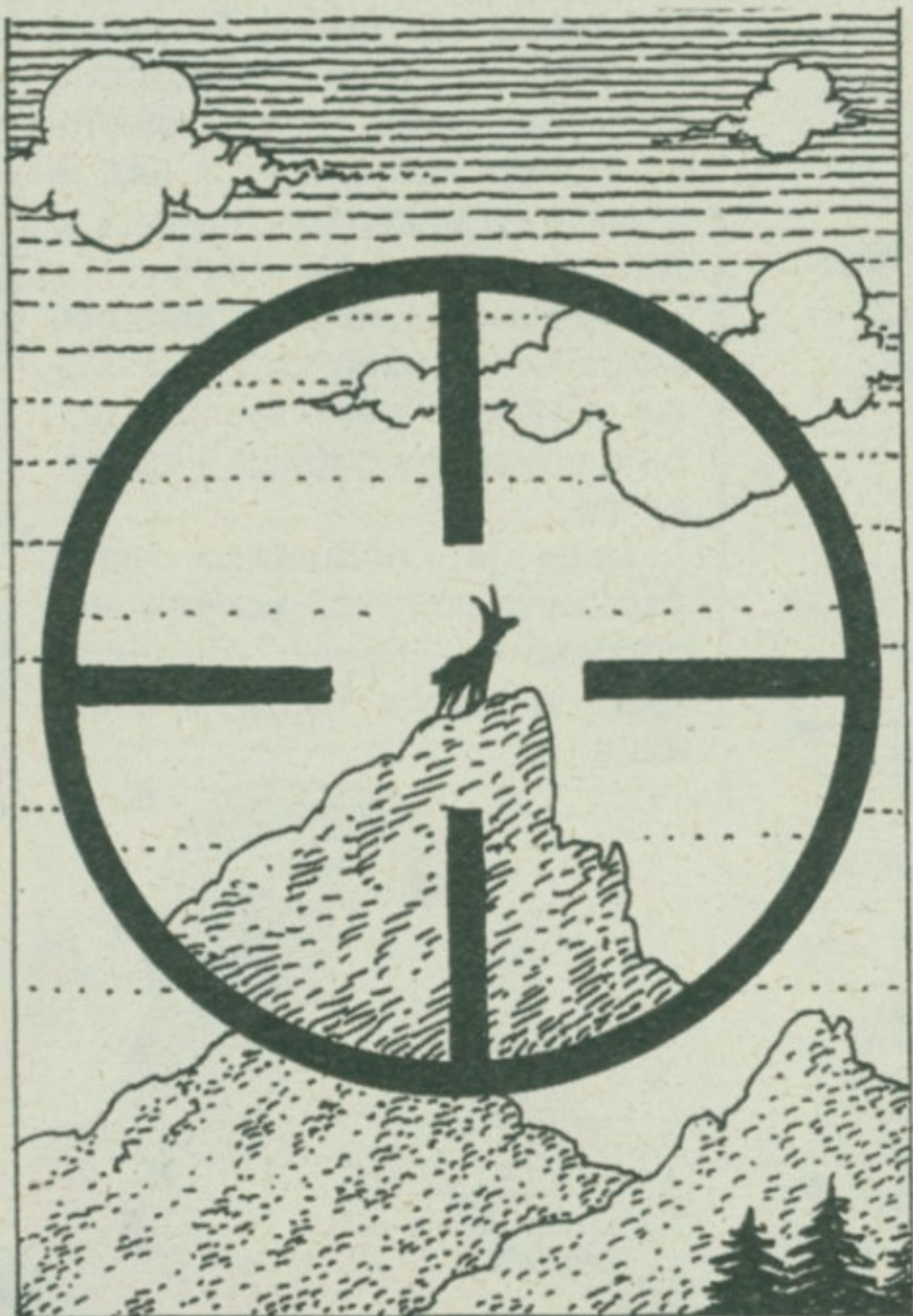
Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Оптички нишан

Још сам млад, али отац ме је често водио у лов који је тако постао и мој хоби. За годину дана поклоних ми, рекао је, за рођендан ловачки карабин, па бих желео да за њега набавим оптички нишан јапанске производње. Реците ми где може да се купи и колико кошта?

МАРКО
Ужице

Пошто на нашем тржишту влада несташица увозних оптичких нишана, ми ти саветујемо да се одлучиш за један

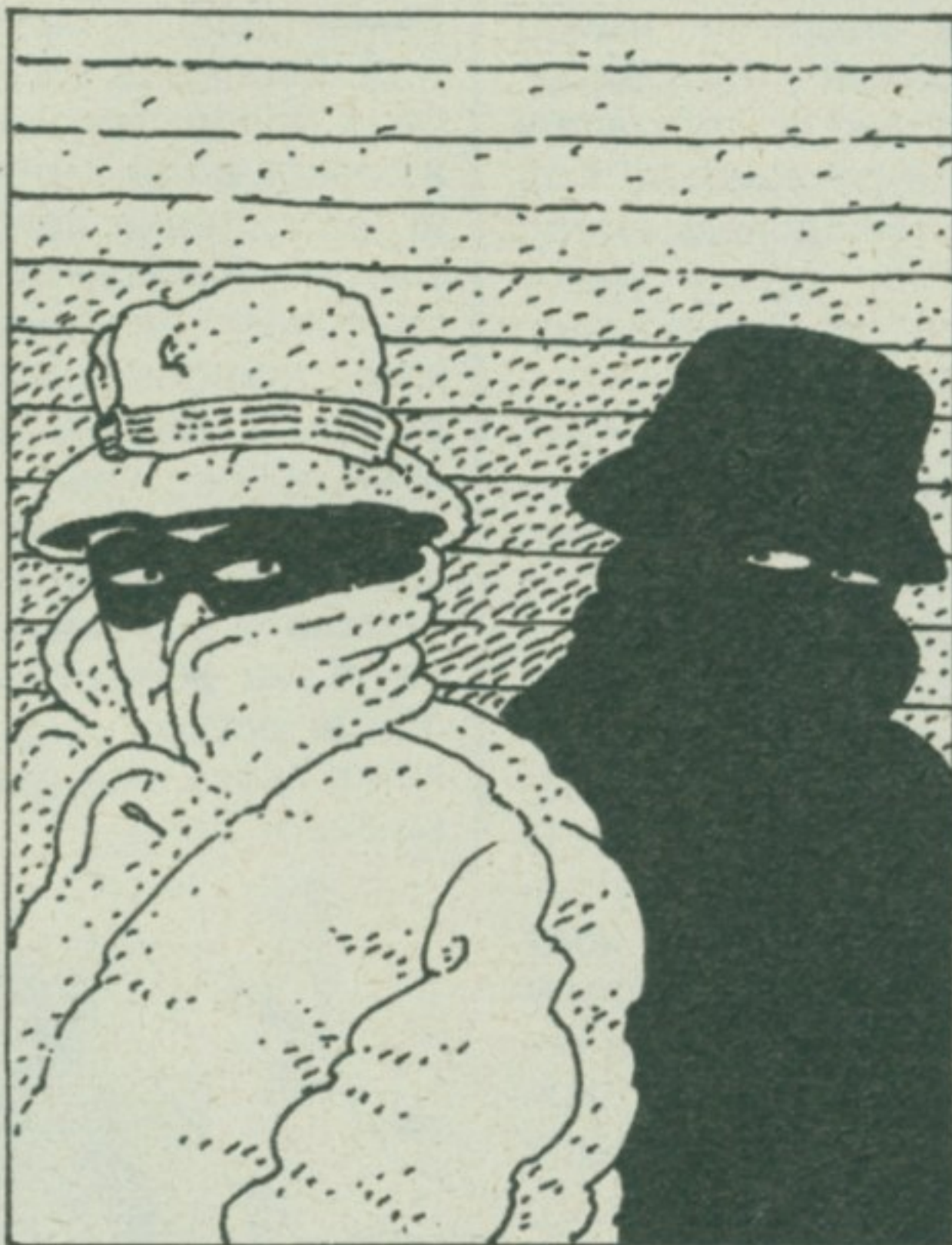
наше производње. У Сарајеву постоји фабрика оптичко механичких инструмената „Зрак“ која производи ове нишанске справе које по квалитету не заостају за јапанским, а предност је што су јефтинији и за њих увек има резервних делова. За све детаље обрати се на адресу: РО „Зрак“ – Сарајево, ООУР Фабрика оптичко механичких инструмената ФОМИ, 71000 Сарајево, Адема Буће 96.

Ипак заблуда

Да ли се злочинац увек враћа на место злочина или је ово само теорија разних детектива.

НАТАША
Каћ

Тврдња да се злочинац увек враћа на место злочина није тачна. Додуше, то се понекад догађа (зато се и помиње у стручној литератури), а прихваћено је

као правило захваљујући књижевности, филму и телевизији. Наиме, за ове врсте медија враћање на место злочина је прилично омиљен мотив који се често јавља. Последица је прилично раширено веровање о тајанственим силама које напросто вуку злочинца тамо где је починио злочин. Права истина је да они заправо избегавају да се врате тамо, али истина је да су и забележени ретки случајеви повратка на место злочина најчешће у страху да није оставио неке трагове који би могли да га терете.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: дада, а, арапин, нагост, иберка, лестар, остија, скара, танатос, псика, о, тинторето, јули, табелари, кре, јонас, лап, овој, ласта, се, виногорја, бор, ини, аз, ардени, ћа, присност, т.

ЗА
ОШТРО
ОКО:

Замишљена „ката“

Какав је то начин борбе у каратеу под називом „ката“?

Н. МАРОВИЋ
Бар

Борба са замишљеним противником, односно борцем кога замишљате да је у дуелу са ваја, у каратеу се назива „ката“. То је низ непрестаних блокова и удараца по строго утврђеном реду. Све време долази до изражаја принцип испољавања максималне снаге и брзине. Може се рећи да је „ката“ приказивање свих елемената технике које је каратиста савладао па се по томе може одредити и ниво његовог знања.

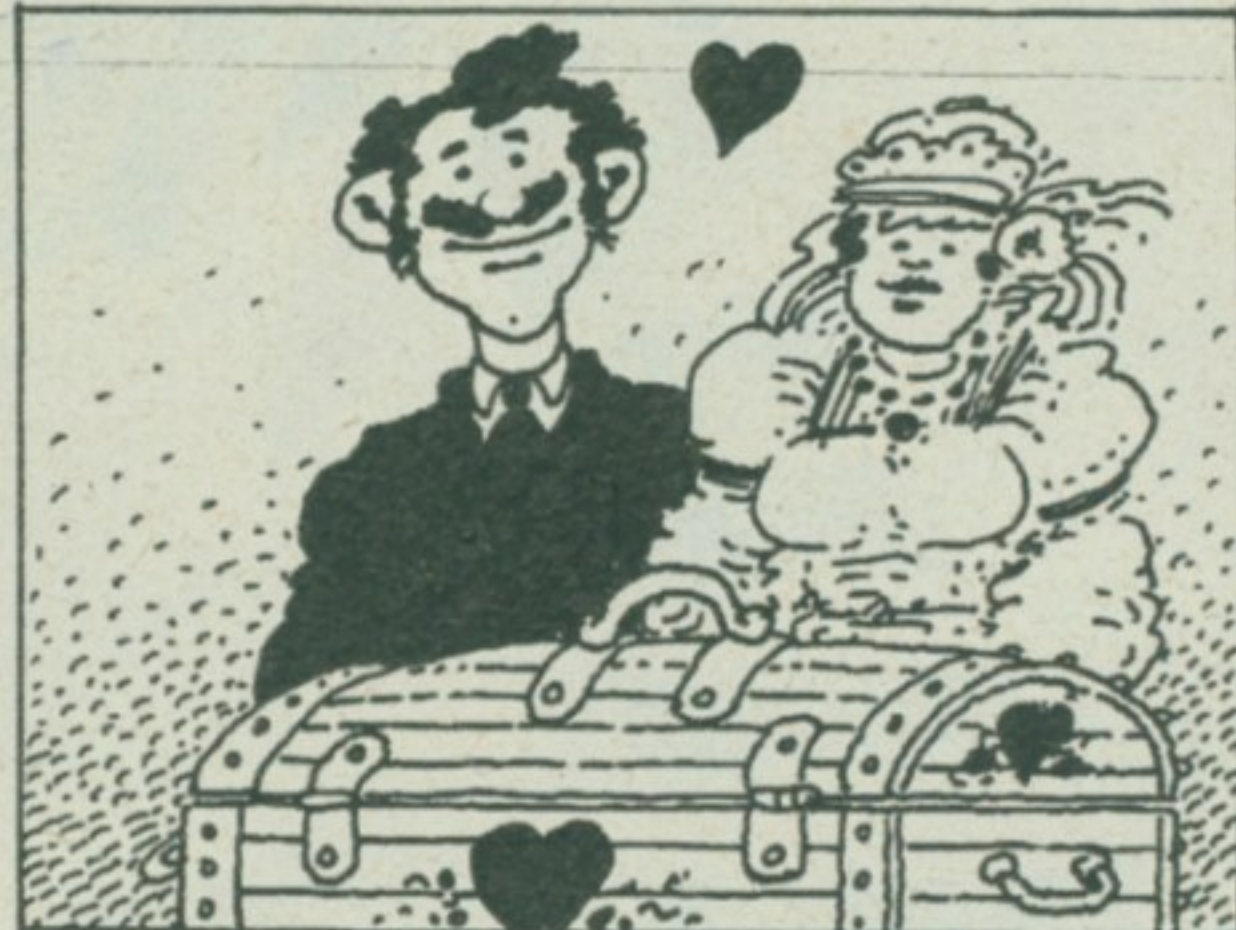
Посматрачу „ката“ може да личи на својеврстан балет, али она је скуп чимеја (смртоносних удараца) који се повремено смењују блоковима.

Ни турска ни српска

У разреду смо се поделили расправљајући о пореклу речи – прђија. Једни тврде да је турског порекла, други да је права српска реч. Узгред, реци нам и њено право значење.

БРАНКИЦА
Сомбор

Прђија је реч грчког порекла и значи мизансета, имовину коју девојка, када се удаје, доноси младожењи. Има и друго

значење: нечија баштина, нешто што неко оставља за собом. Може да буде и оно што неко у породичној заједници поседује као своје добро, личну имовину.

„Адидас“ и „Пума“

Колико је тачно да су власници две највеће фирме за производњу спортске опреме „Адидас“ и „Пума“ рођаци, а мој друг тврди да су чак и рођена браћа.

НЕБОЈША
Слатина

Браћа Рудолф и Адолф Даслер основали су 1920. године у Немачкој прву велику фабрику спортских ципела. Међутим, са завршетком Другог светског рата дошао је и крај братској слози. Адолф Даслер се одвојио и основао нову фабрику спортске опреме „Адидас“. Али, ни Рудолф не напушта стари занат, па и он оснива фирму за производњу спортске опреме под називом „Пума“.

И, како то обично бива, почела је велика трка између њих. Да би се схвати-

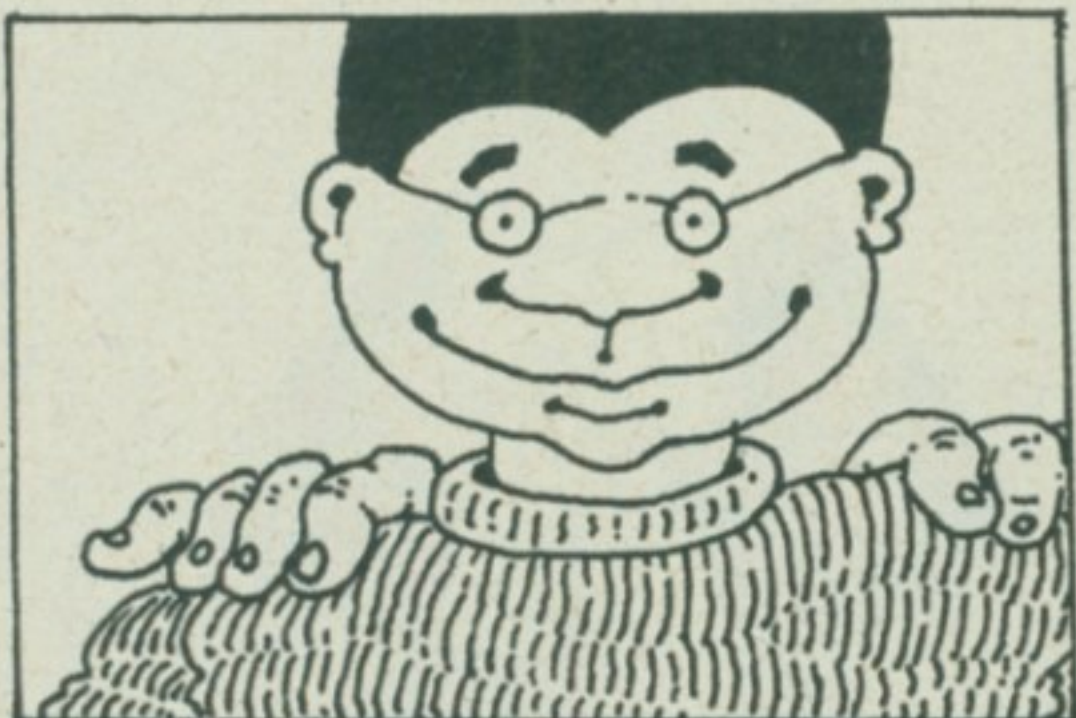

Стојанка Бетегало, Барноси 7а, 88380 Љубиње – 10 година, сакупља папирнате луткице, навија за Црвену звезду.

Јасна Караимић, Ужичког партизанског одреда 10, 31000 Ужице – 13 година, сакупља постере и салвете.

Јасмина Пеловска, Браћа Распашков 18, село Владимирова, 92331 Берово – 14 година, воли музику, сакупља постере.

Јелена Павловић, Матице српске 64, 11000 Београд – 13 година, воли хеви-метал и дописивање.

Лара Стојичић, Фрање Јукића 10, 70260 Мркоњић – Град – 15 година, воли све што воле млади.

Игор Басарић, Браће Радића 13, 24000 Суботица – 13 година, воли дружење и музику, тренира ватерполо.

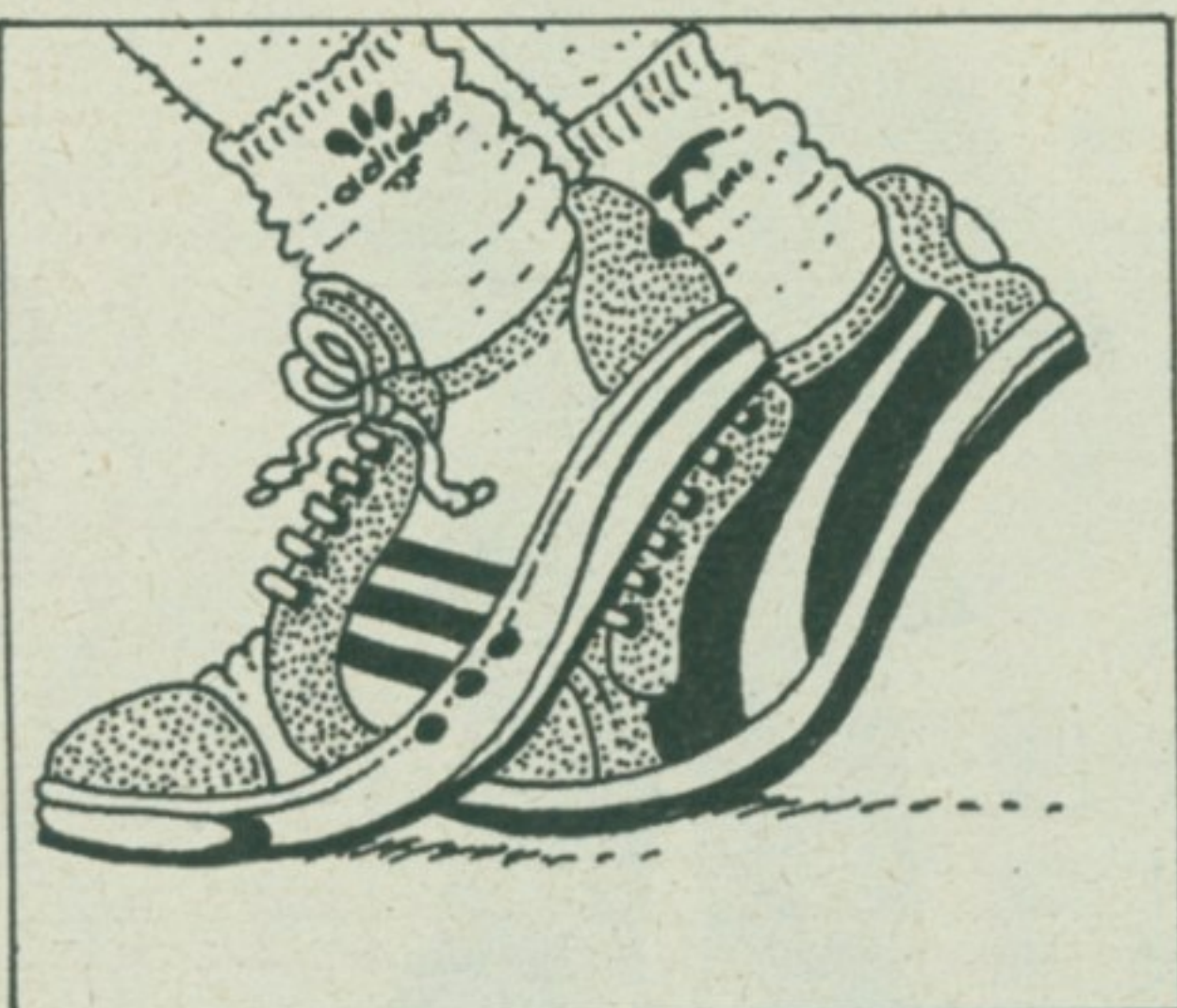
Мирсада Кадирић, Булевар ЈНА 4 16/98, 75000 Тузла – 13 година, воли путовања и музику.

Владо Јевтић, село Грачаница, 15319 Узовница – 13 година, сакупља сличице, значке и постере, воли путовања и филмове.

Раденковић Марина (7) и Кристина (11), Козачинског 7, 21000 Нови Сад – воле музику, сакупљају постере и салвете.

Зоран Филиповић, Сомборска 11, М. Пчелице, 34000 Крагујевац – 17 година, воли музику, путовања и спорт, нарочито карате.

ла та грозничава борба ко ће продати више спортске опреме, довољно је рећи да се за рекламу и спонзорство (покровитељство) одвајају милиони дола-

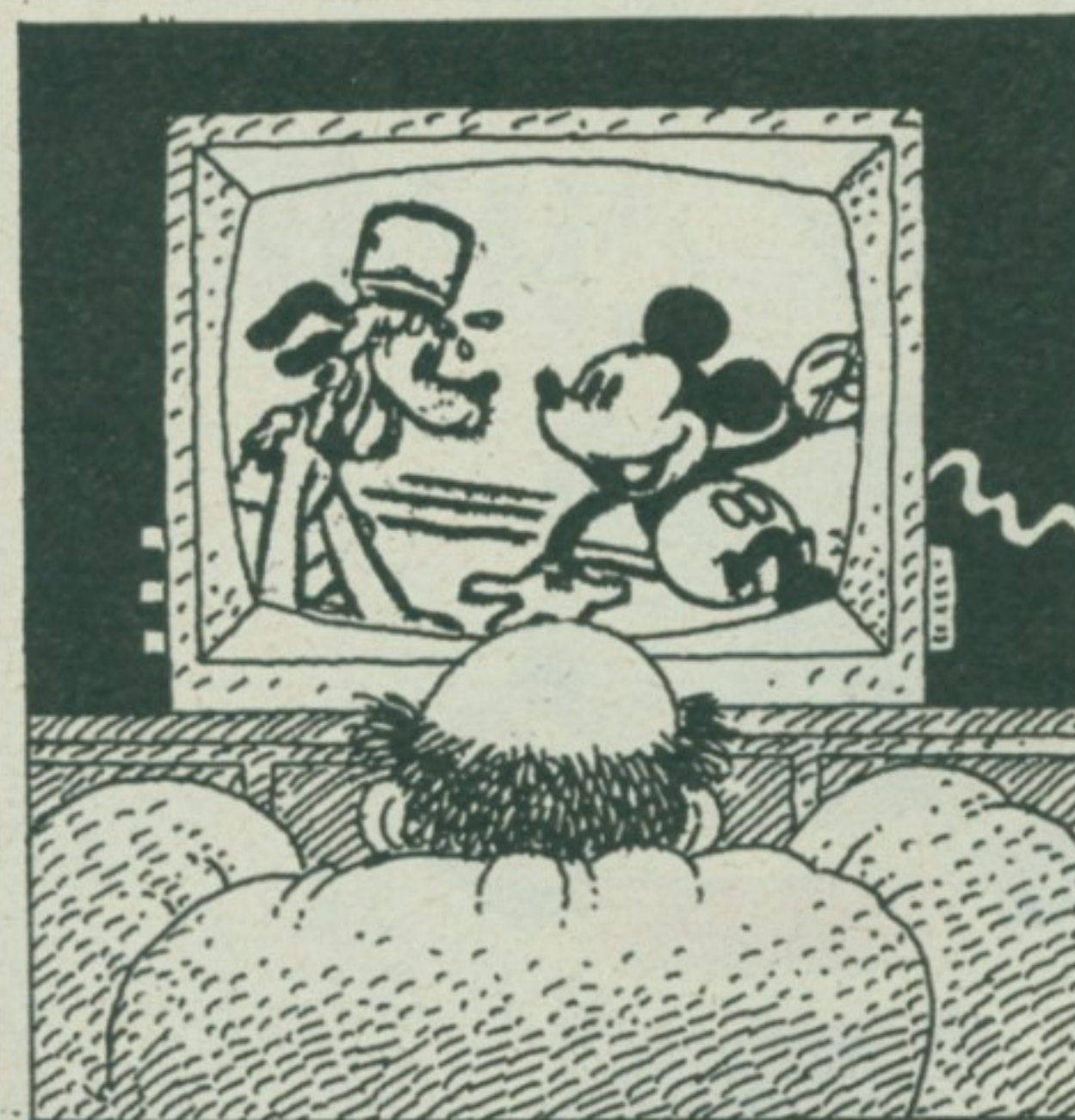
ра. Спортске ципеле и патике „Адидас“ препознају се по три попречне пруге, а „Пума“ има једну уздужну која иде од средине ципеле до пете са спољне стране.

Академик воли цртаће

Знам да ћеш ми помоћи и убедити моју маму да моја љубав према цртаћима није ништа ненормално. У сваком слободном тренутку волим да их гледам, нарочито Дизнијеве. Е, у томе изгледа јесте невоља јер мама тврди да није у реду да у шеснаестој години гледам филмове „за малу децу“. Одличан сам ученик, имам само три четворке за које су, наравно, окривљени, опет цртаћи.

ВЛАДАН Т. Скопље

Погрешно је мишљење да су цртани филмови намењени само деци, чак и ови „за малу децу“, како твоја мама назива Дизнијеве цртаће. Најбољи доказ су резултати анкета о гледаности ових филмова и просеку старости гледалаца. Да умиримо твоју маму: познајемо једног академика који просто обожава

Дизнијеве цртане филмове. Каже да се уз њих најбоље одмори и да му врате расположење. Каже да се веома радо прихвата обавезе да баш он одведе унуке у биоскоп да гледају цртаће.

Надамо се да због љубави према цртаћима ниси занемарио друге обавезе и активности, рецимо бављење спортом што је за твоје године неопходно.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● БРОЈ 2093

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 368,40 динара, тромесечна 1.105,20 динара, полугодишња 2.210,40 динара, годишња 4.420,80 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 736,80 динара, тромесечна 2.210,40 динара, полугодишња 4.420,80 динара, годишња 8.841,60 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну на знаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	417.-
СР НЕМАЧКА	DEM	678.-
ШВЕДСКА	SEK	2.469.-
ФРАНЦУСКА	FRF	2.312.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	602.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну на знаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Београд, Македонска 29
Директор др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ЛИЗУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН
И ИСЕЦИТЕ

СПОРТСКО-ШМЕХЕРСКИ
КОМПЛЕТ

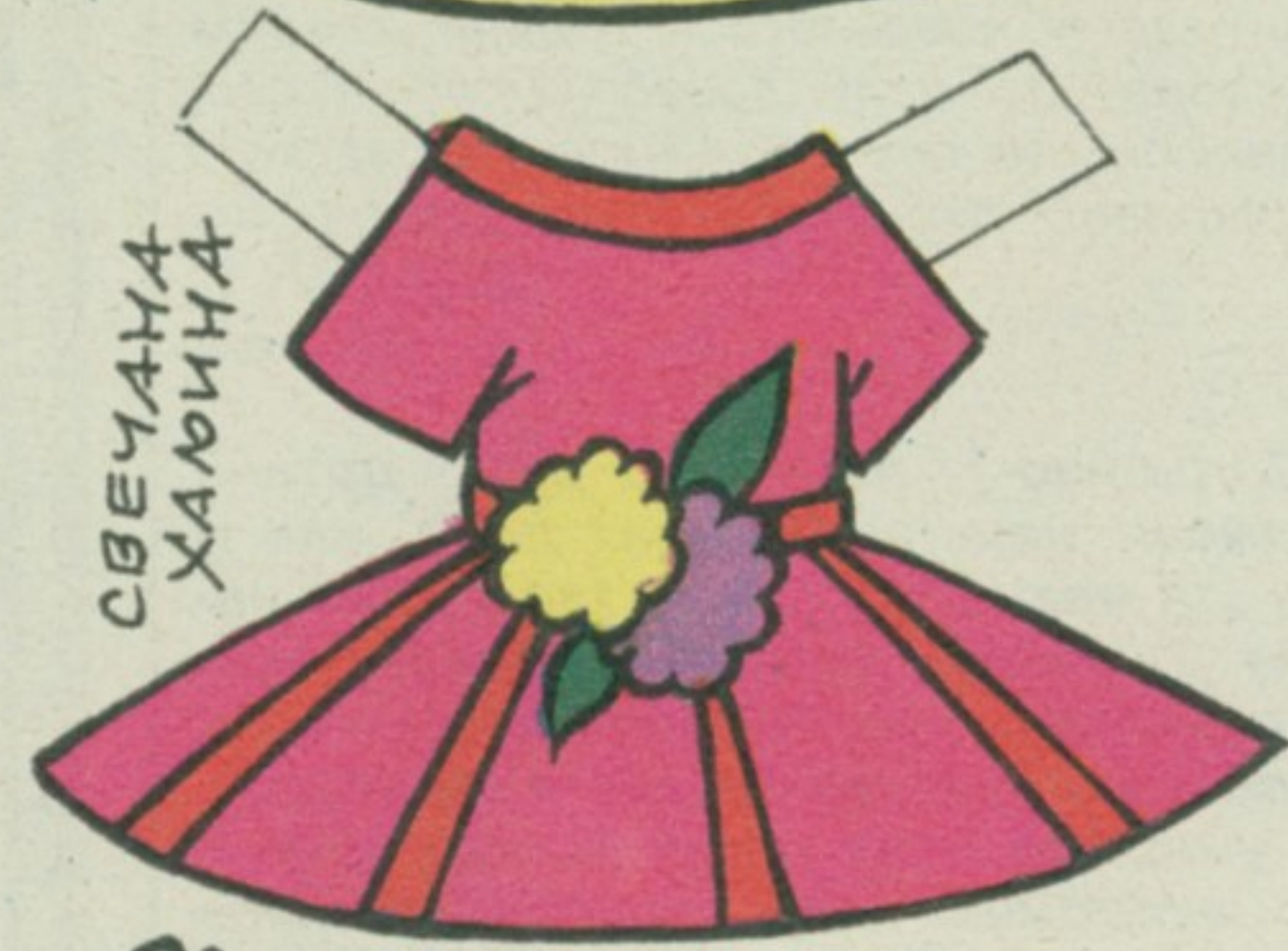
ТУНИКА СА ХЕЛАНКАМА

ЗИМСКИ
КОМПЛЕТ

СВЕЧАНА
ХАЉИНА

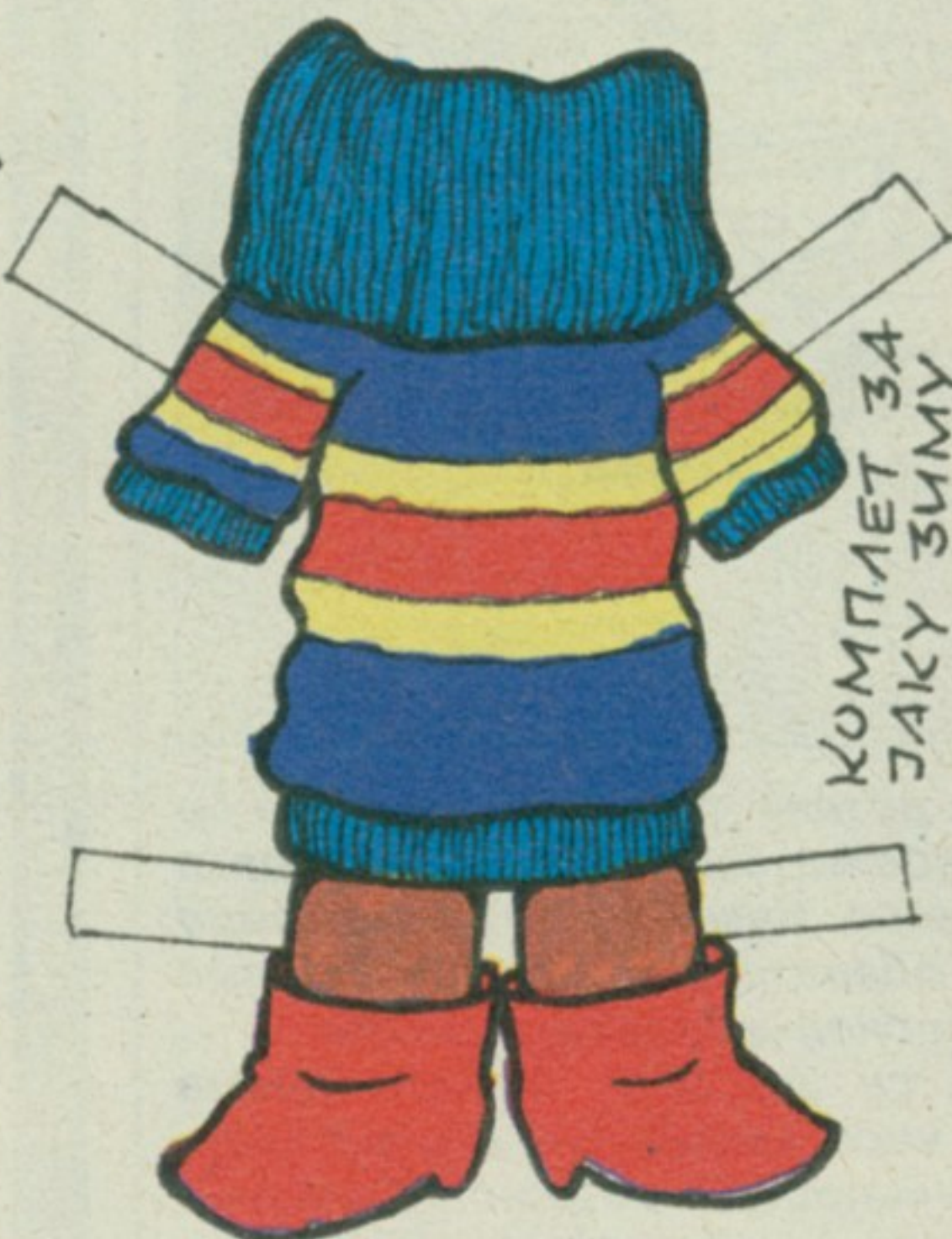
ОБУЦИТЕ
ЛИЗУ СИМПСОН

ПОПОДНЕВНА
ХАЉИНА

СПАВАКИЦА

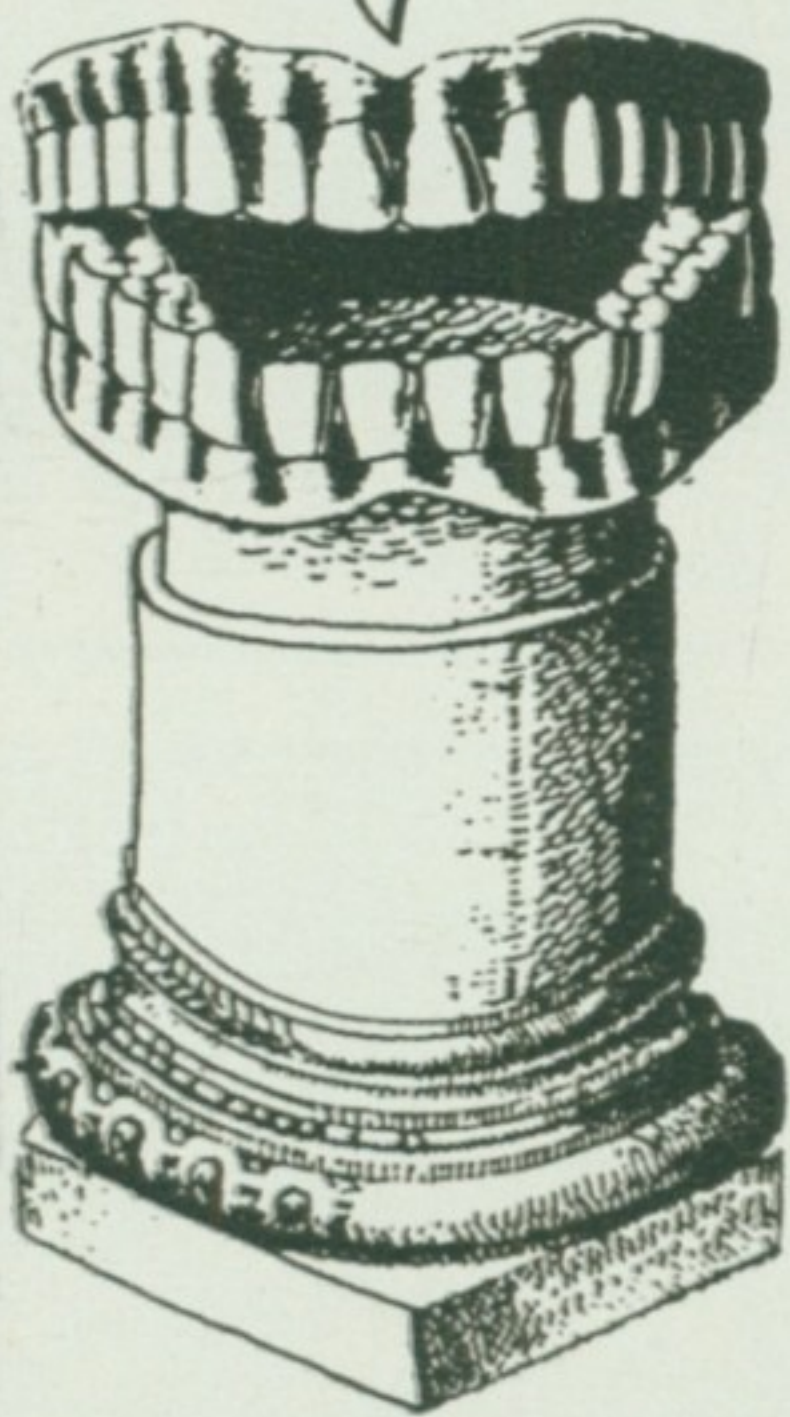

КОМПЛЕТ ЗА
ЗАКУ ЗИМУ

МАРАМА

РЕКЛИ СУ...

Учење је као веслање уз воду: чим застанемо, враћамо се уназад.

Бенџамин Бритн
енглески композитор
(1913-1976)

У политици је као и у граматици: грешка коју сви чине на крају постане правило.

Андре Малро
француски књижевник
и политичар
(1901-1976)

Живот се не подудара с филозофијом: нема среће без доколице, а само оно што је некорисно пружа нам задовољство.

Антон Чехов
руски књижевник
(1860-1904)

До многих правилних одлука дошло се само зато што је био препречен пут ка погрешној одлуци.

Ханс Крајлсхајмер
немачки афористичар
(1888-1958)

Сваки човек има право да буде нерасположен. То би требало унети и у устав.

Жорж Сименон
белгијски писац
(1903-1989)

Позајмљујте новац увек од песимиста: они не очекују да ћете га вратити.

Анонимно

Оптимиста тврди да ми живимо у најбољем од свих могућих светова; песимиста страхује да је то тачно.

Џејмс Бранч Кабел
амерички песник
(1879-1958)

Оговарање је порок који нико не признаје, али у коме свако ужива.

Џозеф Конрад
енглеско-пољски писац
(1857-1924)

Пре него што кренеш да поправљаш свет, прођи три пута кроз сопствену кућу.

Кинеска изрека

Уобичајена је мана људи да запостављају сопствену њиву да би у туђим њивама тражили коров.

Вики Баум
аустријска књижевница
(1888-1960)

Победник има много пријатеља, побеђени има добре пријатеље.

Монголска пословица

Искуство је збир глупости које смо успели да начинимо а да при том не сломимо врат.

Паул Вегенер
немачки глумац
(1874-1948)

Тако је то у животу: кад коњи повуку из све снаге, кочијаш добије напојницу.

Дафне ди Морије
енглеска књижевница

На зле људе можете се ослонити: они се никад не мењају.

Вилијем Фокнер
амерички књижевник
(1897-1962)

Желиш ли да усређиш човека, немој додавати његовом богатству, него одузми нешто од његових жеља.

Епикур
грчки филозоф
(341-271. пре н.е.)

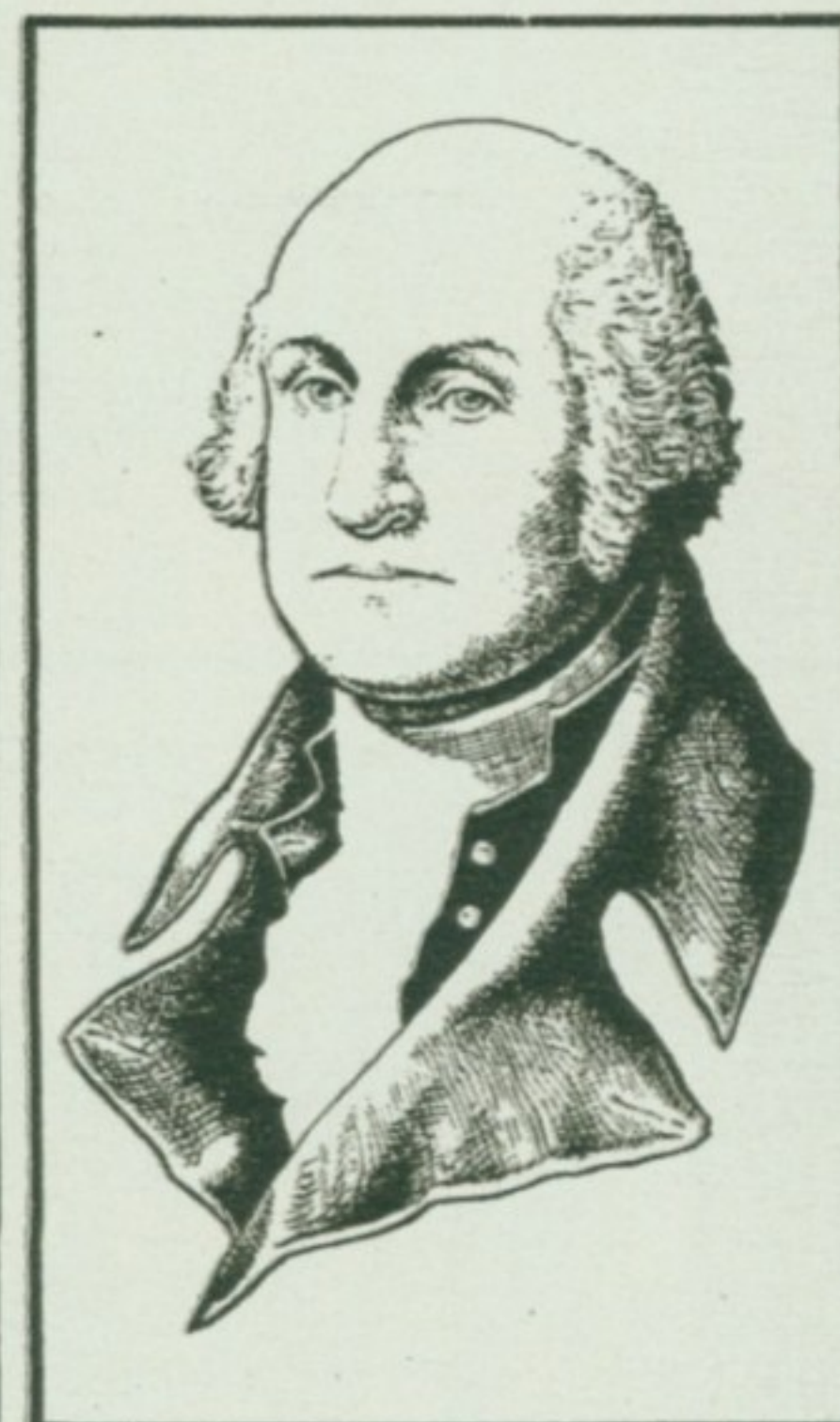
Много је лакше потиснути прву жељу него задовољити жеље које она повлачи за собом.

Франсоа де ла Рошфуко
француски писац
(1613-1680)

Васпитање је организована одбрана одраслих од омладине.

Марк Твен
амерички књижевник
(1835-1910)

Нико не напушта председнички положај са истим угледом с каквим је на њега дошао.

Томас Џеферсон
трећи председник САД
(1743-1826)

